

SEPSISZENTGYÖRGY HELYNEVEI

GYÖRBIRÓ PÁL, IMREH BARNÁ, KISGYÖRGY ZOLTÁN

1. A kezdeti Sepszi székely Szék, a későbbi Sepszi-, Kézdi- és Orbaiszék egyesüléséből alakult Háromszék- és a mai Kovászna megye székhelye, Sepsiszentgyörgy, a vasútvonal megépítése (1891—1897) előtti időben az Olt folyótól nyugatra elég távol terült el, ós- és ókori település helyén,¹ a Debrenpatak mindkét partján. Belsősegeikkel a lakosok kelet felé a folyó árterületéig terjeszkedtek csak, s még a múlt század elején is a Debrenpataktól déli és északi irányba alig két-háromszáz méterig nyújtózott a város, egyfelől a mai Bodok-szálló környékéig, másfelől a Vojkán-utcaig.

Szemerja városrészt — akkor egészen különálló falut — két kilométernyi mezőre szétválasztotta el az anyavárostól, s a két település 1880-ban egyesült.

Az első merész és jövőbe tekintő közeledést a két helység között a *Stabális-* vagy *Lábasház* (a mai Állami Levéltár a park és az ortodox katedrális között) megépítése (1756) jelentette, messze mindkét település magjától, lakatlan mezőben, a hetven évvel azelőtt a mai park helyébe költöztetett barompiac délkeleti részén. A katonai célra épített emez első sepsiszentgyörgyi emeletes ház mellé kvartélyházak és mellékhelyiségek is épültek, s ezeket követték sorban az új városközpontnak kiszemelt akkori barompiac és kirakóvásártér (a mai egész park) lassú körülépítése: a Székház (1832), a Kórház (1852—54), a Városháza (1854—56), az Árulóház vagy Bazár néven emlegetett óratornyos ház (1868 körül), a Mikó-kollégium épülete (1870—76; 1891—92), és természetesen ezeknek a középületeknek a közeit kitöltő kisebb-nagyobb magánházak.

Közben *Szemerja* is terjeszkedett, kezdetben a róla elnevezett patak mindkét partján keleti irányba, míg elérte a Szentgyörgy—Ilyefalva—Brassói országút s egyben az Olt árterületének nyugati szélét, mely a falu további bővülés-irányát gátolva, az újabb építkezések északi irányt követték, az országút két oldalán, míg a múlt század közepe táján, inkább második felében a két település a Szövőgyár és Múzeumnál elérte egymást.

Ma a város fekvését egészen másképpen kell meghatároznunk, mint azt az első mondatban tettük: Sepsiszentgyörgy az Olt folyó *mindkét*

partján fekszik, Árkos, Gidófalva, Komolló, Szentivánlaborfalva, Sepsiszentkirály, Előpatak, Hídvég és Bölön községek határai között.

A vasútállomás kezdettől kínálta a környéken való megtelepedést, napjainkban pedig az építéstechnika győzedelmeskedvén a települést gátló körülményeken, az árterület is, de a szemerjai temető meg a Kórház-utca közötti magas terasz is négy-, tíz-, tizenkételetes tömbházak erdejévé változik, az Olt balpartján pedig le Kilyénig gyárváros épül, temérdek lakóházzal, a jobb parton is.

Ahhoz, hogy az Oltot a településterjeszkedés átlépje és a mai keleti határát a Szépmezőn elérje, jó két kilométer utat kellett megtennie, és ez az út több mint egy évszázadig tartott.

2. Városunk nevét először a pápai tizedszedők lajstroma említi 1332-ben, ilyen összefüggésben: Michael Sacerdos de *S. Georgio*...², ami *Sanctus Georgiust*, Szent Györgyöt jelent, annak a szentnek a nevét, kiről az első helyi keresztény templom és erről a helység a nevét kapta. A sorrendben következő írásos névelőfordulás 1407-ben már magyarul, *Zent Giorg* formában történik³; az az oklevél pedig, mely először jelzi a település város voltát, 1461-ben *In opido Zenth Gewrg* kelt,⁴ s mindkét névleírás olvasta: *Szent György*. A sok Szentgyörgy nevet viselő helységtől való megkülönböztetésül kapta a *Sepsi* előnevet, annak a székely közigazgatási Szék-nek a nevét, melyben feküdt. A *Sepsiszentgyörgy* névformával 1459-ben találkozunk először, így: *Sepsij Zenthgijerghzeke*⁵ — itt tehát a Széket is Sepsiszentgyörgyről nevezték.

Szemerja nevét szintén a pápai dézsmajegyzékben láthatjuk először, *Sancta Maria* formában. 1407-ben már *Zentmaria*-nak,³ s még a 18. században is gyakran említik okleveleink *Szent Máris Asszony* néven. Az 1567 évi regestrumban *Zemerya* néven találjuk 23 kapuval.³

3. A város levéltári forrásokból gyűjtött helyneveit az akkori Háromszék megye csaknem valamennyi helységének helyneveivel együtt Bogáts Dénes tette közzé 1929-ben az előfordulási évvel, de minden magyarázat nélkül.⁶ Külön sorolja fel Sepsiszentgyörgy 69 és Szemerja 77 helynevét. Jelen gyűjtemény Bajkuj József 68 éves, Csákány András 48, Daragics Illés Mihály 72, Kapricza József 68, Palkó József 70, Papp Sándor 70, Sütő László 66, Sütő Lászlóné 58, Veress Sándor 82, Vitális Sándor 81 éves földművesek, és Benedek János 71, Csavar Endre 66, Gödri Zoltán 78, Imreh András 60, Kisgyörgy Benjámín 38, Kisgyörgyné Sikó Irén 66, Nagy B. János 60, Nagy B. Sándor 64, Sztrója Demeter 66 éves, másfoglalkozásúak és a határt jól ismerők adatszolgáltatásából, a telekkönyvi és levéltári (ideértve Szabó T. Attila Erdélyi Helynévtörténeti Adattárának Sepsiszentgyörgyre és Szemerjára vonatkozó helynévanyagát) kijegyzésekből állott össze, és címszóban 787 helynevet sorol fel kiejtés szerint betűrendben. A címszókba fel nem vett tőhelynév-származékok és régi utcanevekkel¹⁶ együtt mintegy ezer helynévvel számolhatunk ebben a gyűjteményben. (Megjegyezzük hogy mivel gyűjteményünk két — régen különállt település helyneveit tartalmazza, egyes helynevek mindkét helyen előjönnek, s mivel pl. a Világlátó, Epres stb. párhuzamos elnevezések más-más területre vonatkoznak, külön vettük fel.)

4. Mit mondhatunk el előljáróban e tekintélyes számú helynévről, melynek segítségével az itt lakók tízezer holdnyi (5800 hektár) felerészben művelhető, felerészben erdő és belsőség területű határukban eligazodtak?

Elsősorban a helynevek adásának, képzésének változatos gazdagsága ragadja meg figyelmünket. A térszíni formák, személy és családnevek, a természetett növények, fák, állatok nevei, a talaj minősége, a területnek a naphoz való állása, források, patakok, folyók, tavak, mocsaras helyek, utak, ösvények, tréfás vagy tragikus események stb. mind alkalmasnak bizonyultak arra, hogy e település lakója leleményes módon meghatározza, ismertté tegye határa legkisebb részét is.

5. A helynevek sejtetni engedik azt is, hogy milyen nép lehetett az, mely mai ismereteink szerint itt először adott nevet a határ egyes részeinek. A *Debren* patak- és határnév az orosz szótár szerint völgyet, völgy-szorost jelent, tehát szláv eredetű, a *Vojkán*, *Csernapuszta* és *Piliske* társaival együtt. Ezek népiségtörténeti kérdésben tájékoztatnak. Bogáts említi forrásmegnevezés nélkül, hogy „a város magvát *Bolgárszegnek* hívták”,⁷ de említett helynévgyűjteményében⁶ ilyen helynevet nem közöl, sőt várostörténetének a bevezetőjében,⁷ hol több háromszéki település bolgár eredetét bizonygatja, a szentgyörgyi Bolgárszeget meg sem említi. Ma a város Bolgárszeg nevű részéről senki sem tud, ilyen elnevezést az oklevelekben sem kaptunk.

6. A közlekedési utakban beállott változásokról is tudósítanak helyneveink. Pl. a sokat emlegetett *Bölöni országút*, mely a mai köztemető és a vízművek mellett vezetett a dombélen fel, a hegyeken keresztül Bölönbe s egykor fő közlekedési út volt, ma használaton kívül van. A városba a keletre fekvő falvakból, de Brassó felől is az út az Olton keresztül a hajdani Gyuribá malmánál, a mai enyvgyárnál, a régi hídon vezetett, helyneveink ezt nevezik *Nagyhídnak*. Ezen átkelve értek a legrégibb ismert baromvásár helyére, a *Vásármezőre*. Ez a híd jelentőségét már akkor elvesztette, mikor 1906-ban elkészült kissé lejjebb a vashíd, melyet viszont az 1976-ban épült hatalmas vasbetonhíd helyezett használaton kívül.

A helynevek során sokszor előforduló Angyalosi-út, -útszökő, -útáltalkelő, -útvállasz a régi Nagyhídon átkelve vezetett keleti irányba Angyalos felé, s az Eprestetőre kiérve *válott* el a Gidófalvi úttól (innét az *Útvállasz* helynév). Folytatását Akojháti-útnak nevezték. Ma ezen a részen ilyen közlekedési útnak nyoma sincsen sem Angyalos, sem Gidófalva felé.

7. A piac helyváltozásairól is helyneveink szolgáltatnak biztos és pontos adatokat. A kirakóvásár legrégibb ismert helye a Vártemplom alatt, a parókiától az Erege-utca kezdetéig terjedő szűk téren volt, de itt állott a falu-városháza is, melyet pár éve bontottak le. (A régi Daczó-utca és a Régi Piac sarkán).

A baromvásárt az említett Vásármezőről 1690 körül telepítették a mai a mai park egész területére, sőt azt azt nyugatról határoló teraszra, s keletre a színház, Mikó és Lábasház helyére is, mely hatalmas (kb. 10 Ha), addig lakatlan mező, *Borjújáróhely* nevet viselt. Hatvan évvel

később, 1749-ben a Vár alatti szűk térről a kirakodóvásárt is a Barompiacra költöztették, de a régi helyét ma is Piața Veche — Régi Piacnak nevezik. A mai Strand-utca régi Vásármező-utca neve is az Olt melletti ősi barompiac emlékét őrzi. A baromvásárt az idővel városközponttá lett mai park helyéből csak a század elején vitték a hegyre, az Őrkő alá, honnét az ötvenes években Kilyén mellé telepítették. (Csak futólag említjük meg, hogy a város vásártartását Brassó századokon át féltékenyen akadályozta, s ezért keményen kellett Sepsiszentgyörgynek harcolnia.)

8. A székely települések *tizes* rendszerű beosztására is találunk bizonyítékokat helyneveinkben. Bogáts még három *Tiz*-ről tud csupán: *Erege-tiz*, *Felszeg-tiz* és *Forrók-tiziről*, mi a levéltári anyagban találtunk még kettőt, az *Alszeg-* és *Közép-tizet*, s ezzel — gondoljuk — a város összes *Tizei* ismertté váltak. Szemerjának *Tizét* az okmányokban nem találtuk, viszont *tizedese* volt, az utolsót, az öreg Szabó Dánielt a ma élők közül még sokan ismerték.

A nyíl-osztásos gazdálkodási rendre a Benedekmezei kaszáló — és a későbbi Hegybeli pityóka — nyílak emlékeztetnek.

A külsőseget, a határt pedig *fordulókra* osztva művelték, használták. A bizonytalan régiségben két fordulóra vagy nyomásra volt osztva a határ szántó része, de a 17. században már három fordulóról beszélnek a források: 1. *A Gidófalva felől való vagy Felső forduló határról*, 2. *a Kilyén felől való vagy Alsó forduló* és 3. *az Arkos vagy Erdő felől való forduló határról*. Ez utóbbit *Templom feletti határnak* is nevezték. — Szemerjának is megvoltak a maga forduló határai: 1. *Kilyén felől való vagy Alsó*, 2. *Erdő felől való*, *Csere alatti* vagy *Középső* és 3. *Felső forduló határ*. — A fordulás gazdálkodási rendszert az 1892—1897 években megvalósított *tagosítás* szüntette meg. Ez és méginkább a szövetkezeti mezőgazdasági rend a helynevek tömeges használatból való kiiktatásához és elfeledéséhez vezet.

9. Pár azóta kihalt család nevét őrzik a *Csentihalma*, *Dolacsere*, *Ipacspataka*, *Kunahidja*, *Petőcspataka* stb. helynevek előtagjai. Ezek a családnevek a székely lustrákban mind megtalálhatók.

10. Következtethetünk a helynevekből a lakosság *népesedéstörténeti* viszonyaira, arra, hogy miért volt évszázadokon keresztül olyan kis népességű ez a város? (1849. december 29-én még csak 1130 férfi és 1207 nő, együtt 2337 volt a lélekszám,⁸ s visszafelé menve még kevesebb.) Bár ismerjük a város lakóinak többszöri tömeges pusztulását (1658—1661-ben több mint ezer embert öltek meg a törökök-tatórok, az 1717—1718 évi elképzelhetetlen szárazság után fellépő pestis ismét felét vitte el a népnek), mégis nem csak ez volt a népességszaporodás egyetlen gátló oka, hanem az is, amiről a *Libóc*, az *Erege* utcanévek, a *Nagytó*, *Pázsintostó*, *Sóstó*, *Csigolyás*, *Kisszék*, *Nagyszék* stb. vízrajzi helynevek árulkodnak. Ki gondolna ma arra, hogy a régi Libóc-utca környéke, az Újpiac, a Textil- és Cigarettagyár helye valamikor tócsás libalegelő, míg az Erege-utca, a Csíki-negyed egész területe mocsaras, vizenyős talaj volt, tehát terméketlen. Az erdő alatti magas terasz pedig jórészt sovány, rosszul termő

földekből állott, így a városnak termékeny mezőgazdasági földje nagyon kevés, úgyszólván csak a Szépmező volt, s e szántóföldekből is a jobbik és nagyobb rész a Daczó családé, a város fejlődésének ez első számú akadályáé volt. Ezért nem tudott itt egy erős kiscgazda társadalmi réteg kialakulni, amely fogyasztói minőségben segíthette volna a kisiparos és kereskedő osztály kifejlődését, s ezzel a demográfiai fellendülést is. A Daczók és kisebb birtokos társaik, hogy kivonják magukat a városi adózás alól, kúriájukat és nagyszámú jobbágyaik telkeit *falu*-nak minősítették és a Szék igazgatása alá helyezték, s így állott elé az a különös helyzet, hogy Szentgyörgy *falu-város* volt. Persze nem elkülönülve területileg vagy utcák szerint, hanem vegyesen. A határt azonban mind e különbözőségük ellenére egyforma szokás és törvény szerint művelték, használták. (Érdekes, hogy a vidékről betelepedett lófók és gyalogok is inkább a falusi státust vállalták; ilyen beköltözött család 1740-ben huszonöt volt.⁹)

11. *Törvényfa, Akasztófa, Égetődomb, Nyakvágókő* helyneveink az igazságszolgáltatás középkorba visszanyúló módozatairól beszélnek, bár ma szinte senki sem tud ilyen nevű helyekről. Érdekes megemlíteni, hogy a halálosítélet végrehajtásának Európaszerte kialakult akkori nemeit egy ilyen kicsi városkában is gyakorolták, ami azt jelentette, hogy a közönséges bűnözőt felakasztották, a hitújítókat, „boszorkányokat“ megégették, a halálraítélt nemesnek elvágták a nyakát.

Szaladaszalóhely helynevünk olvastán értetlenül áll meg a mai ember, mi lehetett az a *szalad*, amit megaszaltak? Ezzel a kihalt szláv eredetű köznevünkkel a sörfőzés alapanyagát, a *csiráztatott árpát* nevezték a régiségben s ennek szárítására — egy tanúvallatás szerint 1750-ben — „két Szalad Aszaloja volt a Városnak egyik a Debren Kapujánál, a másik Szemerja felé az hol most a Barom Piatz vagyon“, s a szalad olyan fontos közszükségleti cikk volt, hogy „Minden kalongyával kepéző Gazda ember tartozott az egyházi alkalmazottaknak árpából készített hat véka Szaladdal, melynek harmada a Mesteré“ volt (1709).¹⁰ Városunk szaladaszalói 1750-ben már a múlté voltak, csak fundamentum köveik emlékeztettek egykori létükre, és ma felhívják az ipartörténész figyelmét arra, hogy a sör ipari előállítása manufaktúra szinten városunkban a 18. század legelején kezdődött.

Több kihalt köznevünket őrizték meg helyneveink. Pl. az okmányokban másutt is gyakran felbukkanó 'elve' (jelentése: túl) szavunkat az *Ásottkútelve, Hidelve, Oltelve* és a hátrább ismertetendő *Eregély* helyneveink, a 'borbát' (gyors, sebes, itt meredek) szavunkat a *Borbátbérc, Borbáttető*, az 'áj' (völgy) régen elfeledett köznevünket a *Nagyáj, Törökcsicsaj*, és a 'szék' (mocsár) ilyen jelentését elvesztett szavunkat pedig a *Kisszék, Nagyszék, Székszélye, Székkapuja, Székhalma, Székidomb, Székalmakebele* szépenhangzó helyneveink tartották fenn. Viszont a *Székhatára* helynév 1586-ban az *Aklosbérci* szomszédságában, minden valószínűség szerint *Sepsiszék határsávját* jelölte a hidvégi erdőknél.

Megemlítjük két ismeretlen jelentésű helynevünkkel kapcsolatban az oklevélíróknak azt a máshelyről is ismeretes igyekezetét, mely szerint

a számunkra értelmetlen helynévnek értelmet kívánnak adni. Az egyik a valóban rejtélyes *Velesz*, *Vellesz*, *Vélész*, *Vélec*, *Verlez*, *Villisz* formákban előjövő szántóföld-név, melyet 1767-ben *Vén Létz*-nek értelmezett a leíró. Mi inkább arra gondolunk, hogy az *Út-vállasz* helynév utolsó tagja önállósulván (Vallasznak is írták) ment át etimológiai rontással a mellette levő földekre (valóban a *Vellesz* az *Útválasz* szomszédja) és jelentése az idők során elmosódva, írták és nevezték azt a helyet olyan bő változatban. — A másik, ugyancsak a Szépmezőn fekvő szántó *Nagykép* neve, melyet a 17. században *Nagy Kép alias Nap Kő*-nek jegyzett az oklevél írója. A *Kép* köznév Bogáts gyűjteményében több mint tízszer fordul elő helynév-képzőként: *Kép-bánya*, *Kép-kötele*, *Kép-láb*, *Kép-mege*, *Képmezeje*, *Balás-képe*, *Csonka-kép*, *Kántor-képe*, *Peles-kép*, és 1761-ben *Lemhényben: Kép vagy Kápolna* formában. Ez utolsó adat sejteti, hogy talán a határ e részében fészület, *kő-fészület* volt felállítva és a *fészület-képtől* nyerte a körülötte levő hely a nevét. (A *kép*-pel képzett helynevek többsége római katolikus egyházzal bíró községekből való.)

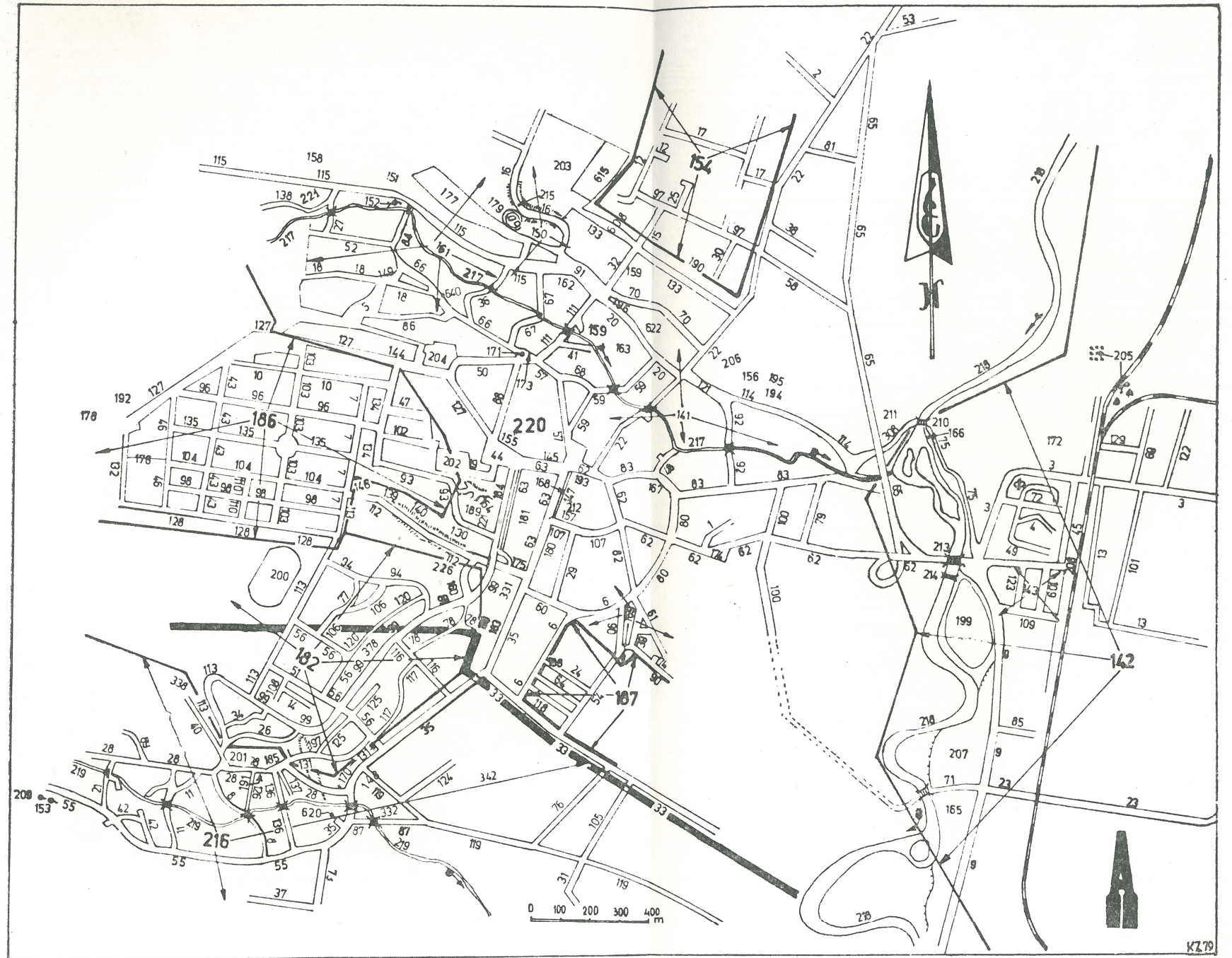
12. Az *erege* köznév eredetére, jelentésére és utcanévvé változására a környéken lakó idősebbek határozott választ adnak. De a megkérdezett fiatalok is helyes ösztönnel, kis gondolkodás után ráéreznek a lényegre, hogy itt *eregetésről*, *eresztgetésről* van szó.

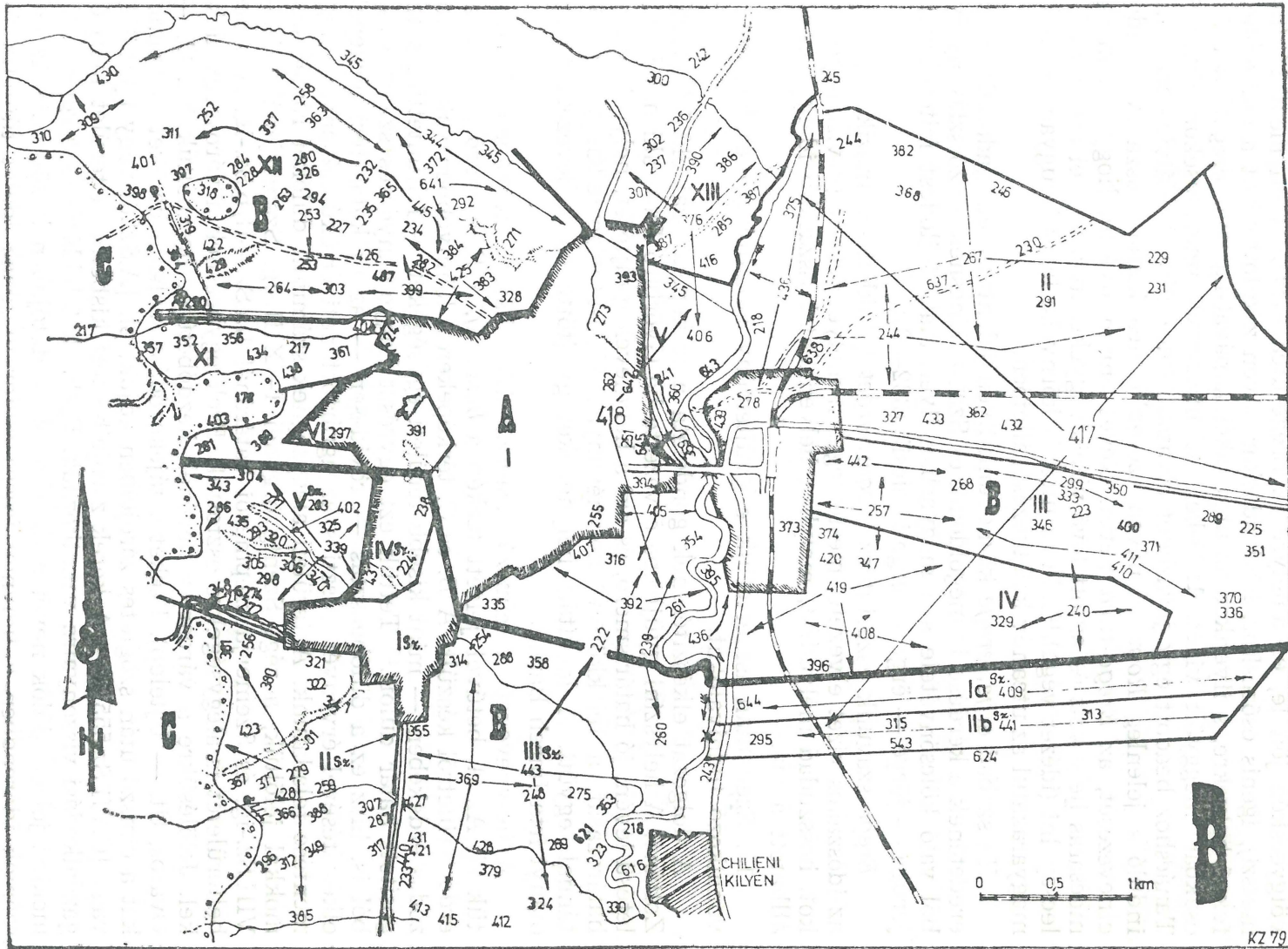
Az *erge*, *erege* köznévből képzett helyneveink értelmezésével több kiváló nyelvészünk foglalkozott, köztük Szabó T. Attila is.¹¹ Meghaladná a mi nyelvészeti tudásunkat ezek a kérdéssel érdemében foglalkozni, de a kérdést és a sepsiszentgyörgyi *erege*-előfordulást, annak helyszíni körülményeit ismerve, megkíséreljük a szó eredete és jelentése tisztázásához a következőket elmondani.

Szabó T. Attila előbb jelzett cikkében (a továbbiakban csak az oldalszámot idézzük) az *erge* szó köz- és helynévként való előfordulására gyűjteményéből bő adalék-anyagot közöl az Alsó- és Közép-Szamos vidékéről, de a Bogáts-gyűjteményben előforduló sepsiszentgyörgyi *Erege*, *Eregély*-ről is megemlékezik és azt az *ergével* egy eredetű és jelentésű szónak tartja. A felsorolt hely és köznévi adalékok alapján megállapítja (idézünk): *erge* köznévként a XVII. század elejétől kezdve csak 'patakocska, ér: alveolus' jelentése volt (idézet vége). Mi a sepsiszentgyörgyi *Erege*-előfordulás és a helyszíni körülmények ismerete alapján úgy látjuk, hogy itt az *erege* jelentése valóban *alveus*, *alveolus*, de a szónak olyan értelmében, ahogyan az *alveust* Finály Henrik A latin nyelv szótárában (1884) magyarázza: öblös, hosszúdad üreg, mélyedés, teknő, medence, csónak, hajó, vízmeder, folyamágó. Ennek megfelelően tehát a mi *erege* szavunk jelenti magát az árkot, mélyedést, mely elvezette az időszakos vizet.

Ballagi Mór Új teljes magyar és német szótára (1890) még ismeri az *erge* szót *ergecső* összetételben, és közli *ergető*, *ergetyü* változatát is, ami ami ugyancsak hosszúdad üreget, mélyedést jelent, melyen a kitermelt fát az erdőn a meredek hegyoldalon *leeregetik* (Holzbahn, Erdbahn).

Városunkban az *Erege*-utca közelében ér, patakocska nem volt, nincs ma sem, tehát régen *Erege* néven ismert patak sem létezett. (374). Ha-

nem a Vojkán-utca, mely a Temetődombról egy hosszúdad, teknőszerű völgyecsken jön le, és amelyre az Erege-utca merőlegesen ment rá (ma metszi), igenis esőzésekor, hóolvadáskor bőven zúdított vizet a mélyebben fekvő helyekre, s ilyenkor az utca lakói kapával-lapáttal *eregették* a tócsákban meggyűlt vizet. 1949-ben az utcanevek rendezésekor a városi Tanácshoz beadott egy javaslatot olvassuk (idézünk): A Kálvin-térről kiinduló s jelenleg *Romană* néven szereplő utca kapja vissza évszázados elnevezését, az *Erege-utca* nevet. Nevét onnan nyerte, hogy valamikor mocsaras hely volt és az ott levő vizeket igyekezett a nép el *eregetni*, ill. lecsapolni (idézet vége).¹² Ma az utca és környéke lakói is ugyanezt adják magyarázatul az utcanév keletkezéséről.

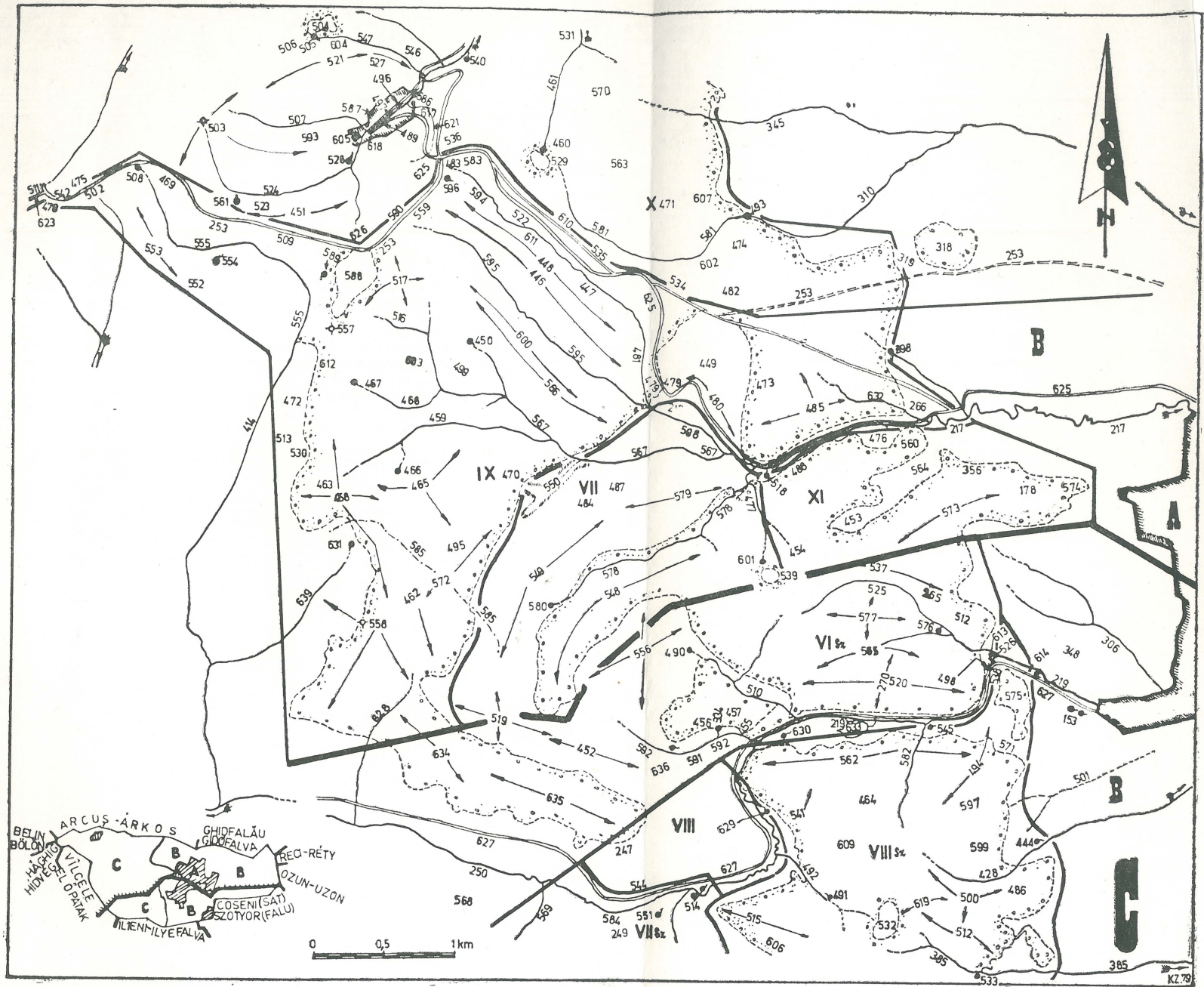
Ha szabad *erge*, *erege* köznevünk ilyen jelentését elfogadnunk, a szó eredetének a kérdése is megoldódik és Szabó Dénesnek a szó szláv nyelvből való kölcsönvétele s a magyarban ilyen alaki fejlődést feltételezése: *jeruga* — *jërge* — *ërge* — *erge* is elesik (382—3).

Erege szavunk eszerint az *ereget*, *erget* igénkből származik, s jelenti az időszakos vizet elvezető, mesterségesen mélyesztett vagy vízmosott árkot, hosszúdad mélyedést, melyben helyenként hosszabb ideig is megállhatott a víz.

13. Ezek után ismertetjük e gyűjtemény előállítására és kezelésére vonatkozó tudnivalókat.

A dolgozat elkészítésének gondolata a térképeket rajzoló Kisgyörgy Zoltáné. A helyszíni gyűjtésbe ő vezette be Györbiró Pált, aki helyi születésű lévén, jó határismerő, és aki a helynevek gyűjtését, helyrajzi meghatározását, a telekkönyvi helynévanyag kiírását végezte Kisgyörgy Zoltánnal együtt. A levéltári helyneveket gyűjtötte és a bevezető tanulmányt írta Imreh Barna.

A helyneveket a címszó arabszámával három térképen helyeztük el. Az *A.* betűvel jelzett térkép a *belsőség*, a *B.* a *mező* és a *C.* az *erdő* területről készült. A *B.* és *C.* térképeken a könnyebben való tájékozódás érdekében — mint kisebb területi egységeket — feltüntetettük a tagosított határ dülőit.¹³ Tettük ezt egyrészt hagyományörzés szempontjából is, hisz ez a dülőbeosztás — rövidesen — az új kataszteri térképek elkészítésével érvényét veszti s az agrártörténeti értékű névanyag megmentése feladatunk. A területi alegységnek számított dülőket római számokkal jelöltük, a régi Szentgyörgynél I—XIII.-ig, Szemerjánál I.Sz.—VIII.Sz.-ig, és Szemerja szépmezői határánál I/a.Sz.—II/b.Sz.-ig. A város belterületét is alegységekre osztottuk. Ezek egybeesnek a városnegyedekkel. Jelölésükre a városrész nevének kezdőbetűjét használtuk (pl. *Ó.* — *Ováros*, *Út.* — *Újtelep*). Ezeket a tájékozódást szolgáló betűket és számokat a címszó után szögletes zárójelben adjuk, pl. [A.Sz26] vagy [B.II.344] vagy [C.VII.Sz.555]. — A kerek zárójelbe tett kisbetűk a terület talaj és gazdálkodási viszonyaira vonatkoznak. Ezeknek feloldását és a római számokkal jelzett dülők nevét a rövidítések mutatójában közöljük.¹⁴ Az évszámok időrendben a helynév írásos előfordulásának idejét tüntetik fel s az évszámok utáni betűszerinti idézetek a helynév leírasi módjára, a

terület akkori gazdasági és helyrajzi meghatározására vonatkozó és más adatokat tartalmaznak. Az idézetek forrását és más bibliográfiai adatokat a 15. számú jegyzetben tüntettük fel, s azokat az idézet évszáma alapján találja meg az olvasó.¹⁵ Az utcák régi, különböző időszakokban való elnevezéseit (melyek címszóként nem szerepelnek) — szintén helytörténeti megfontolásból — betűrendben adjuk, minden régi utcanév után oda-illesztve azt a számot, melyet az utca mai neve visel.¹⁶ Az utcák sorszá-
mot betűrendbeni következésük szerint kaptak, pl. az 1-es számot az Arany János-u., a kettést az Arcusului — Árkosi-utca viseli, és í.t. Csillaggal azt a helynevet jelöltük, mely a nép ajkán nem él.

Dolgozatunk Szabó T. Attilának a helynévtörténeti tanulmányok szerkesztésével kapcsolatban megállapított elvei szerint készült.

14. És most lássuk az egyes helyneveket betűrendben.

- *AKASZTÓFA (A.Ö. 139) (b) 1750: Tudom azt is, hogy a Szent Györgyi *Akasztófa* nem ott volt régenten az hol most van hanem azon a nagy Víz Mosáson alol, melly helyet ma a Szemerjaiak bé kerteltének s ők bírják, t.i. a Szentgyörgyi Székely László Uram földinek belseő lábján volt az *Akasztófa*. U.o.: Ott tudom és ott értem lenni mindenkor a szent györgyi akasztó fát a hol most vagyon t.i. a két nagy Víz Mosás között a hegyen. — Helye előbb a Múzeum kertje megetti dombon, később a volt Ujvárossy-kert nyugati részén volt. (L. Megeyi Tükör 1978. XI.11.sz.)
- *AKASZTÓFAGÖDRE (A.Ö.140) (u., be.) 1750: *Akasztófa Gödre* (á). 1814: A Barom Piatz határa Délről a Víz Mosás Nagy Árok, mely a Hegyről bé jött *Akasztófa Gödrinek* is nevezetik. — Ezen a nagy vízmosásos gödrön vezet a hegyre a Kórház-utca (A.Ö. 112).
- *AKLOSBERC. 1586: Tudom hogj vagjon Rezek az kazalo heljben Zent gieorggj jozagokhoz vicinussa egj felöl *zék határa* más felöl az *Aklos berczy*.
- AKOJHÁTI ÚT (B.II. 637) — Az Angyalosi útnak egy más neve. Eltűnt út.
- ALSÓ HATÁR (B.III.Sz. 222) 1767: *Also Határ*. — Ma Oltfelőli határ.
- ALSÓ VAGY KILYÉN FELŐL VALO HATÁR (B.III. 223) (sz) 1767: *Also vagy Kilyén felől valo Határ* (sz). — Szentgyörgyi hármass forduló egyike.
- ALSÓLÁB (B.IV.Sz. 224) (be) — Ide épült a Szemerja IV. városnegyed.
- ALSÓNAGYRÉT (B.III. 225) (k) — Gergelyfalvától K. terül el.
- *ALSÓSZÉPMEZŐ (B.XIII.,V. 418) 1786: Az *Also Szép Mezőben* a Sziget nevű helyen a Záton előtt (sz). — Az Olt árterülete. Felsőszépmező az Olttól K., a magasabb teraszon terül el.
- *ALSÓVÁPA (B.XII. 228) (k) 1650 körül: Az *Also Vápában* (sz). 1675: Árkos felöl valo határban *Also Vapa* nevű helyben (sz). 1755: *Also Vápán* (sz). 1764: Az Erdő felöl valo fordulo Határban az *Also Vápában* (sz). 1767: Az *Also Vápában* (sz).
- *ALSZEG (A.Ö. 141) (be) 1767: Az *Alszegben* vic. Északrol a Vásármezeje, Délről a Debren pataka (jobbágytelek).
- *ALSZEGTÍZ (A.Ö. 206) (be) 1786: Curialis hely *Alszeg tízben* in vic. Északrol az Ország Uttya, Délről a Szentgyörgy közöt fefollyo Debren Pataka (be). — A város öt ismeretes *Tíz-e* közül az egyik.

- ANDORNYAK (C.IX.446) (e) 1897: *Andornyak* (e). — Középbércnek is hívják.
- ANDORNYAK PATAKA (C.IX. 447) 1897: *Andornyak-patak*.
- *ANDRÁD-UCCA. 1843: Orvos Doktor Andrád Sámuel özvegye a Csiki utcában van, ezért régen ezt *Andrád-utcának* is hívták.
- ANDRÁS ERDEJE (C.IX. 448) — András családnévből keletkezett.
- *ANGYALOSI ÚT KÖZÖTT. 1762: Gidofalva felől való forduló Határban Az *Angyalosi ut között* (sz).
- *ANGYALOSI ÚTRA JÖVŐ (B.II.231) 1623: ... az Angyalosi utra jövőben (sz). 1650 körül: Gidofalvi határra megyen lábbal az *Angyalosi utra jó Véggel* (sz). 1786, 1795: A Felső Szép Mezőben az *Angyalosi Utra* jövőben (sz).
- *ANGYALOSI ÚTSZÖKŐ (B.II.229) 1762, 1767, 1815: *Az Angyalosi ut Szökőben* (sz). 1815: ... az *Angyalosi által szökőbe* (sz). 1843: ... az *Angyalosi utat* által szökő Lábban Vellesz felé a két ut között (sz).
- *ANGYALOSI VÁLASZÚT (B.II.230) 1756: Az Angyalosi vállasz ut közöt (sz). 1762: Az Angyalosi Valasz ut (sz).
- ARANY JÁNOS-UCCA (A.Ö.1) — 1956-ban nyitották a régi Szénapiacon.
- ARATÁSMEZŐ (B.XII. 232) (sz) — Aratáspusztának is nevezik.
- ARCUŞULUI-ÁRKOSI-UCCA (A.Ö.2) 1767: ... ab Occidente vero Sepsi Szent György között Brassó felől az Árkos felé felmenő Ország Uttya. — Ez az országút a Gyuribá malmánál lépte át az Oltot, és tartott Csík felé. A negyvenes években kezdettek itt építkezni, s kapta az Árkosi-utca nevet.
- ARMATA ROŞIE — VÖRÖSHADSEREG-UCCA (A.Á.31) 1944-től napjainkig viseli ezt a nevet. Visszafelé menve az utcanévek ismertetésénél, Gyertyánffy-hősök és Görgey Arthur neve volt 1940 és 44 között, azelőtt General Todicescu (1920—40), Görgey Arthur-utca 1920 előtt.
- ASZTAGOSKERT (B.III.Sz. 233) (k). 1816: Asztagoskert (sz).
- AVASAJJA (C.IX. 480) (le) — A Nádaspatak torkolatával szembeni oldal n.
- AVASPUZSTA (C.IX.449) (le). 1892: Az *Avasban* a régi Marhacsapáson 17 ezer tölgy, 3000 fürtös juhar csemete ültetett, melynek 95 %-a meg is fogant. — Nevezik még Csipkéstónak, Kerektócsipkésinek, Csordadélló pusztának, Szélesparlagnak is.
- AVÍNTUL — LENDÜLET-UCCA (A.Á.4). — 1972-ben nyitották.
- *ÁGASHAVAS. 1586: Ágas havasba is Zent Georgy határába (e).
- *ÁGASÚT (B.XII. 234). 1762: Az Árkos felé forduló Határban az Ágas ut. 18. sz.: Templom felett az Ágas Utnál (sz).
- *ÁGASÚT KÖZÖTT (B.XII. 235) (sz). 1762: az *Ágas ut közöt* (sz).
- ÁLLOMÁS (A.Á. 208). — A város vasútállomása.
- ÁLLOMÁSNEGYED (A.Á.142) (be). — A város egyik lakónegyede az Epres tetőn, 1976-ban kezdték építeni.
- ÁLLATKERT (C.X.617). — Sugárfürdőn létesítették az 1950-es években.
- *ÁRKOSIGYEPÜ (B.XII. 236). — 1702: *Árkosi gyepü* (sz).
- *ÁRKOSI HIDRAMENŐ (B.XII. 237). 1762: Az Árkosi hidra menőben (sz).
- ÁRPÁDFORRÁS (C.IX. 450). — Édesvizű forrás a Nádaspatak fejében.
- ÁRVAHÁZ (A.Sz. 226) (é). — Ma a kórház egyik részlege.
- ÁRVAHÁZTAGJA (B.IV.Sz. 238). — A Karl Marx-u. alsó környéke (be).
- ÁSOTTKÜTELVE (C.X. 451) (e). — L. Mogyoroskúton túl levő helyek neve.
- BACÓCSIGÓJÁS (B.III.Sz. 239) (sz, k, le). 1816: *Baczocsigójás* (k).

- BAGJOS (B.IV.240) (sz). 1623, 1696, 1815, 1898: *Baglyosban, Bagjosba* (sz). 1650 körül: *Bagliosra* megyen. 1762, 1767, 1786: Az Also Határban A *Baglyosban* (sz).
- BAJKÓ-TELEP (A.Á.143). — Ipari rakterület volt az Állomás mellett.
- *BALAZSIA. 1886: *Balazsia* (e).
- BARABENCITAGJA I. Ökrösoldal.
- BAROMHEGY. (A.Ö.144).
- *BAROMPIAC (A.Ö.181) (ma a Park). 1749: a Szent György várossa Birája és lakosi által Daczo Uram ellen promovált Instantiaja a *Barom Piatz* nevű helynek Possessioja végett. 1750: Régenten még a Tökölyi járása előtt a Sz. Györgyi *Baromvásár* nem itt (t.i. a mai Park helyén, szerzők megj.) hanem a Daczo Uram kapuja előtt le egy darabig, fel a Császár Mihály jóságáig gyakoroltatott. E pedig pusztá volt, *Borjújárohely*... Attól fogva itt szokott Celebraltatni le az Égető Dombig és a Nyak Vágo Köig... U.o.: 65 éve a Vásár Mezőn volt a *Barom Piatz* akkor hozták ide kiterjedt Szemerja felé az Égető Dombig, bé a Kertekig. U.o.: ...látám hogy jönnek ki az be függő Árkok felé az *Barom Piatzon*. — A mai Piața Libertății-Szabadságtér egész területe és közelmkörnyékére terjedt ki.
- BAROMVÁSÁR (B.616). — Ma a barom vásárt Kilyén és az Olt között tartják.
- BAROMPIAC (A.Ö.144) — Az Örkő alatti régi baromvásártér neve. Ma beépített terület.
- BARTALIS FERENC-UCCA (A.Ö.5) 1940-től napjainkig, Pădurii (Erdő)-u. és Piatra Paznică (Örkő-u. 1920—1940, Erdő-u. 1920 előtt. — Bartalis Ferenc a Makk-féle összesküvés tagja volt, s 1854-ben az Örkő alatt Váradi Józseffel együtt kivégezték.
- BATRI PUSZTÁJA (C.VI.Sz.452) (le). — *Batrinának* is mondják. Család n.
- *BAXA KÜT. 1586: zent georgy határijban az *Baxa kutha* (k). — Olvasata és jelentése *Baksa* lehet.
- BAZÁR (A.Ö.145) (é). — A város jellegzetes óratornyos épülete, *Árulóháznak* épült 1868-ban. Volt az idők folyamán iskola, törvénytörvényes stb. Ma a földszintjén üzletsor, emeletén képtár van.
- BÁNKI DÓNÁT-UCCA (A.Ö.6) 1944-től napjainkig. Tisza István és Lajos király (1940—44), Simion Bărnețiu (1920—40), Rét- és Gernád-utca 1920 előtt. — Bánki Dónát (1859—1922) az elektromos porlasztó feltalálója.
- BÁNYA MELLETT (B.III.Sz.243) (sz). 1623: *Bányánál* (sz). 1703: ...az Sepsi Széki Szemerjai Olton tul valo Határban az *Bánya melet* (sz). 18. sz.: Szemerjai lábban *Bányánál* (sz). — Eprestetői homokbányáról nevezték el a helyet.
- *BÁNYAÖSVENYKELŐ. — 1732: also határban *Bánya ösveny kelőben* (sz).
- BÁRÓ MAJORJA (B.XII.242) (sz, k). — A br. Szentkerszthy család volt birtokos Szentgyörgyön.
- BEDEHÁZILÁB (B.II.244) (sz). 1650 körül: Bedőházi Határban... az Oltra megyen (sz). 1693, 1695, 1696, 1738, 1762, 1767, 1811: A Gidofalva felől valo Határban A *Bedőházi Lábban* (sz). 1898: *Bedeházi láb* (sz.) — Bedőháza nevű falucska még 1575-ben is tengődött az Olt balpartján, Árkossal szemben. (Orbán Balázs, 48). Az azután teljesen elpusztult falu az itt először megtelepedett Bedő családról kaphatta nevét. Ma Bedeházaként emlegetik. 244 sz. alatt I. TT-dülónévként is.

- BEDEHÁZI MÁLOM (B.II. 245). 1767: Az Also Határban a *Bedeházi malomnál* (sz) — Régészeti lelőhely, ásátásokat végzett itt: László Ferenc, Székely Zoltán, Kurt Horedt.
- *BEKEHIDILÁB (B.II. 246) (sz). 18. sz.: Gidófalva felől a Bekehidi Lábba (sz). — A híd a Martonospatakán van, a Gidófalva-angyalosi út vezet át rajta.
- BELSŐHEGYOLDAL (C.VIII. 247) (sz. k). — Benedekmezein van.
- BENDI (B.III.Sz. 248) (sz, k). 1698: A Szemerjai Réten a Csigojásba a BENDI nevezetű helyben (sz). 1724: Csigolya előtt valo hatarban *Bendi* nevű helyben (k). 1762, 1881, 1898: *Bendi* (k).
- BENEDEKMEZEJE (C.VII.Sz., VIII. 249). 1407: *Benedek* unokája Ilona Zent Mária határában levő malmát Daczó Lászlónak adja. — 1663: Benedekmezeje. — 1685: *Benedek mezőn*... az Patak mellett (k). — 1689: *Benedek mezején*.. a Borák füve között... a Nagy ut mellet (k). — 1755: *Benedek Mezein* is a rendes nyil kiadatik (k). — U.o.: *Benedek Mezein a Forrok lábján* (k). — 1896: Pataki Áronnak örökös taxára eladott *Benedek mezei nyílföld* (k). — Az Előpataktól Szentgyörgy felé nyúló terjedelmes mezőség az 1407. évben említett, a 14. században élt *Benedektől* vehette nevét.
- BENEDEKPATAKA (C.VII.Sz., VIII. 250). — A Szemerjapataka felső szakasza.
- BENKÓKERT (B.V. 251) (be) — A Lenin-út É. oldalán épülő tömbháznegyed helyének neve régi tulajdonosáról. Itt állott az egykori vámház.
- *BERTALAN TELEK (A.Ö. 146) (be). 1894: ...a *Potsa-utca* megnyitásához Kolcza Gábor az általa megvásárolt ún. *Bertalan féle telekből* a szükséges területet átengedi. — A Kórház-u. felső részéről van szó.
- BERZEI-GÓLYA-UCCA (A. Út. 7) 1944-től napjainkig. 1940—44 között Szent István-u. — 1935-ben nyitották.
- *BÉLDI-TELEK (A.Ö. 147) (b). — Erre a telekre épült a Mikó-kollégium. Helyén állott a Veres-fogadó.
- BÉLMEZŐ (A. RSz. 148) (be). 1577: ...két Daczo nevezetű Emberek perlettenek *Bél-Mező* nevezetű hely felett, mellyet Sz. Maria Asszony falvi Határban elkerlettenek és felszántottak volna (sz). 1734: ...az Olt vizén egy hid az *hosszu Bél Mezőnek* az külső lábján, melynek vic. az Sz. Györgyi az Szemerjai határ között az Pál Patakán felyel, az mely kijáro hely és ut vagyon az Killyeni Avasra (sz). — U.o.: *Az nagy bélmezőn* (sz). — U.o.: *Az kis Bélmező* (sz). — 1753: ...a *rövid Bél mező* (k). — A helynév előtagja 'belső' jelenthet, közel a faluhoz.
- *BIKACS 1689: *Bikaczban* (be). — 1696: Ereghelyben az kit Bikacznak is hinnak (sz). — 1699: *Bikáts* nevű helyben.
- BIKAHEGY (A.Ö. 149) (be). — Az Örkő alatti régi Barompiac É. oldala.
- *BIKAJ, BIKAI. 1767: Bogáts említi, helye ismeretlen. Bükkalj lehet.
- BIRÓNÉ PUSZTÁJA (C.XI. 453) (le, e).
- BIVALASTÓ PUSZTÁJA (C.XI. 454) (e, le). — *Bivajbógópusztának* is nevezik.
- BODOR KRIPTÁNÁL (C.VI.Sz. 455) (e) — A Bodor család temetkezési helye volt, az épület elpusztult.
- BODOR KÜT (C.VI.Sz. 456) (f). — Bodor Tivadaré volt a hely, s a bővizű forrás látja el ivóvízzel a Cigarettagyárat.
- BODORTANYA (C.VI.Sz. 457). — Bodor Tivadar tanyájának helye.
- BODOS (C.IX. 458) (e).

- BODOSAJJA (C.IX. 462) (e).
- BODOSKÜTTYA (C.IX. 631) (f).
- BODOSPATAK (C.IX. 459) (p).
- BODOSTETŐ (C.IX. 463) (e, hgy).
- BOKORTANYA (B.II./b.Sz. 313).
- *BOGLÁRSZEG (A.Ö. 150). — Bolgárszeg városrész nevet csak Bogáts említ, forrás nélkül.
- BOLYAI JÁNOS-UCCA (A.RSz. 8) 1944-től napjainkig. Hunyadi János (1940—1944), Florilor-Virág-u. (1920—40), Ipacs- és Báróné-uccája 1920 előtt.
- *BONG. 1885: Bong. — Helye ismeretlen.
- BONYHA FORRÁSA (C.X. 460). — Sugárfürdőtől K. fekszik.
- BONYHA PATAKA (C.X. 461). — Az előbbi forrás pataka.
- BORACSERE (C.VI.Sz. 635) (e). — A szemerjai Bora családé volt.
- *BORÁKFÜVE (k). — 1689: ... a *Borák fűvében* (k).
- BORBÁTTETŐ, *Borbátbérc, Borbáterdő* (C.VIII.Sz. 464). — 'Borbát' kihalt régi magyar szó, jelentése gyors, sebes, meredek volt.
- *BORBÉJI KASZÁLÓ (B.XII. 252) (le, tn).
- BORJÚJÁROHELY I. Barompiac.
- BORONAHÍD (C.IX. 465) (e). — 1896: *Boronahid* és más erdőrészekből 36 040 darab tölgytörzset ad el a város J. F. Zeibeg nagyszabeni kereskedőnek.
- BORONAHÍDCSORGÓ (C.IX. 466) (f). — Édesvízű forrás neve.
- BORONAHÍD FEJE. — 1788: Debrenpataka eredetét veszi... Andor Nyaka fejről, Hidelveről és *Boronahid fejről*.
- BORVÍZFELETT (A.Ö. 151) (tn). 1761: Felszegben az Észak felől való oldalon in vicin. N. Nyogott felől a Communitas borviz feletti omlásos pusztája.
- BORVÍZ (A.Ö. 152) (f.) — Gyengébben szénsavas, kénhidrogénes ásványvízforrás a Debrenpatakban.
- BOTNÉ KÜTTYA (C.IX. 467) (f). 1897: *Botné-kutja*, (f). Édesvízű forrás neve.
- BOTNÉPATAKA (C.IX. 468). — Az Andornyak-patakba ömlik.
- BÖLÖNIÜT (B.C.XII., IX. 253). — Régen Szentgyörgyöt kötötte össze Bölönnel. A Vártemplom gödrin megy ki a városból.
- BÖLÖNIKÖVES (C.IX. 469) (u). — Az előbbi út Görgő alatti szakasza.
- BÖLÖNIÜTON INNENI DÜLŐ (C.IX. 470). — A IX. sz. erdei dülő neve.
- BÖLÖNIÜTON TÚL LEVŐ DÜLŐ (C.X. 471). — A X. sz. erdei dülő neve.
- BRAȘOVULUI — BRASSÓI-UCCA (A.Á. 9) 1944-től napjainkig. Kilyéni út 1940—44, A. Lăpușneanu 1920—40, Kilyéni-út 1920 előtt.
- BRAZILOR — FENYVES-UCCA (A.Üt. 10). — 1944-ben nyitották.
- BUDAI NAGY ANTAL-UCCA (A.RSz. 11) 1944-től napjainkig. Szász Károly, Kereszt-és Fráter György-u. 1940—44, Crucii-Kereszt-u. 1920—40 között és Kereszt-ucca 1920 előtt.
- BUKKÓ (B.III.Sz. 254) (p). — A Szemerjapatak egy gátja a falun alól.
- BÜDÖSKÜT (A.C.RSZ. 153) (f). 1818: A Büdös Kutnál levő pusztá Sessio. — Kénhidrogénes édesvízű forrás, két jól megépített csorgóval, Szemerja erdőfelőli végén, az út mellett.
- CÁMINULUI — OTTHON-SÉTÁNY (A.Cs. 12). — 1975-ben nyitották.
- CEFERIȘTILOR — VASUTASOK-UCCÁJA (A.Á. 13) 1944-től napjainkig. Vasútasok-u. (1940—42), Baross Gábor-u. (1942—44).

- CENTRÁLEI — HÖKÖZPONT-SÉTÁNY (A.Sz. 14). — 1972-ben nyitották.
- CERBULUI — SZARVAS-UCCA (A.Cs. 15). — 1974-ben nyitották.
- CETĂȚII — VÁR-UCCA (A.Ö. 16) 1944-től napjainkig. Vár-u. (1940—44), Cetății (1920—40), Vár-u. és Várgödre 1920 előtt.
- CENE (B.V. 225) (be). 1686: also réten *Czene* nevű helyben (k). 1728: *Szila* vagy *Czene* nevű helyben (k). 1755: A Város rétin *Czeneben* (k). 1767: *Czenébe* (k). — Ma *Cine* néven ismert, itt épült fel a Június 11. negyed.
- CIGÁNYSZÖKTETŐ (C.IX. 472) (e). — A szentgyörgyi és előpataki erdők határövezete. Nevét onnan kapta, hogy a város erdejéből engedély nélkül fát gyűjtő cigányok, ha az erdőőr rajtakapta, itt könnyen átszökhetnek az előpataki (semleges) területre, ahol nem vonták őket felelőségre.
- CIGÁNYTEMETŐ (B.II.Sz. 256) (le). — A szemerjai szájhagyomány szerint pestisben meghalt 17 kóborcigány számára jelölte ki ezt a helyet temetkezési célra a város vezetősége. A Búdöskút felett van.
- CIMITIRULUI — TEMETŐ-UCCA (A.Ö. 19) 1944-től napjainkig. Kovács Gábor-u. (1940—44), Cimitirului (1920—40), és Temető-ucca 1920 előtt.
- *CINTEREM. — 1818: Czintermen tul (sz). U.o.: Az Also Lábban a Czinteremre jövőben (sz).
- CIOCÎRLIEI — PACSIRTA-UCCA (A.Ö. 20) 1965-től napjainkig. Rákóczi Ferenc (1944—65), Bocskay (1940—44), Regina Elisabeta (1920—40), Templom és Régi-piac-ucca 1920 előtt.
- CIȘMELEI — CSORGÓ-UCCA (A.RSz. 21) 1944-től napjainkig. Csorgó-u. (1940—1942), Csokonai Vitéz Mihály (1942—44), Gheorghe Șincai, Funădură, Dragoș Vodă (1920—40) és Csorgó-ucca 1920 előtt. Felszeg-u. 1910 körül.
- CIUCULUI — CSÍKI-UCCA (A.Ö. 22) 1964-től napjainkig. Malinovszky (1944—1964), Gróf Csáky István-u. (1940—44), Ștefan cel Mare (1920—40), Csíki-ucca 1920 előtt. — 1843-ban Andrád-uccának is nevezték. L.o.
- CÎMPULUI — MEZŐ-UCCA (A.Ö. 17) 1944-től napjainkig. Mező és Benedek Elek (1940—44), Cîmpului (1920—40) és Mező-ucca 1920 előtt.
- CÎNEPII — KENDER-UCCA (A.Ö. 18) 1944-től napjainkig. Bod Péter (1940—1944), Cînepii (1920—40) és Kender-ucca 1920 előtt.
- CONSTRUCTORILOR — ÉPÍTŐK-UCCÁJA (A.Á. 23). 1974-ben nyitották. Bekötő út.
- CRÎNGULUI — ÁG-UCCA (A.Up. 24) 1949-től napjainkig.
- CRINULUI LILIAM-SÉTÁNY (A.Cs. 25). — 1972-ben nyitották.
- CSÁSZÁR GYULA ERDEJE (C.IX. 473) (e).
- CSEGELY (B.III. 257) (sz). 1623, 1650 körül: *Csegelyben* (sz). 1675: Kilyén felől való határban *Czegely* nevű helyben (sz). 17. sz.: *Csegely Lábján* (sz). 1738: *Csegely Uttyánál* (sz), u.o. *Csegelyben* (sz). 1762: *Csegelly* (sz). 1767: *Czegében*, u.o.: *Tsegellybe* (sz). 1813: *Tsegelyben*. 1898: *Csege* (sz). — Az Állomástól K. a Szépmezőn van.
- CSETEKÚT (f). — Valahol a Benedekmezején van.
- CSENTIHALMA (B.XII. 258) (sz). 1611: *Czienti halmánál* a Felső határban (sz). 1680: *Csentihalma* (SZ). 1698: *Csentikapuja*. 1708: *Csenti halmánál* (sz). 1752: *Csenti*. 1755: *Tsenti halma lábánál* (sz). 1795: A *Tsnten* által szöki az utat, Miklos föld mellett (sz). 1834, 1898: *Csenti* halma. — A Kökönyespaták jobb partján levő földek neve, talán családnévből.

- CSERE ALATT VALÓ HATÁR. 1611: *Csere alatt valo határban* (sz). — A szemerjai hármass forduló határ egyike *Erdőajjának* is nevezték.
- CSEREAJJA (B.II.Sz. 259) (e, k, sz). 1756: A *Csere* nevezetű helyben (sz).
- CSERE MELLETT. 1756: *Csere mellett* (sz). 17. sz.: A *Csere melet* (sz).
- CSEREOLDAL (C.X. 474) (e).
- CSERESZNYÉS PUSZTÁJA (C.XI. 475) (e).
- CSERNAPUSZTA (C.XI. 476) (le). — A Magyarósnnyaka egy részének neve.
- CSIGÓJÁS (B.III.Sz. 260) (k). 1685: *Csigolia eleot* (l). 1687: Szemerjai Réten a *Csigojásban* (k). 1732: A *Csigolya előtt* valo Határban Also Lábban (sz). 1762: A Szemerjai Réten a *Csigojásban* a Bendi nevezetű helyben (k).
- CSIGÓJÁS (B.V. 241) (k). 1901: Csigojás Vásármezeje végén.
- CSÍKI NEGYED (A.Cs. 154). — Új lakónegyed 32 tömbházzal, öt utcával.
- CSIKLONPATÁKA (C.VII. 477). 1897: *Csiklom árkában* barnaszén telep a hetvenes években táratott fel.
- CSIPÁN (sz). — A Csíki-út és az Olt közötti határrész neve a Hosszúban.
- CSIPKÉS, CSIPKÉSPUSZTA, CSIPKÉSTŐ I. Avaspuszta.
- CSISZLIK (B.III. 261). — Az Olt folyó egy fürdésre alkalmas szakasza.
- CSORDADÉLLŐ (B.V. 643) (le). 1690: az *Csorda dellőt* attuk szalogban... vic. ab una az Olt vize (le). 1756: *Tsorda dérlő* (k). 1762: *Dellő* nevezetű helyben vic. Napkeletről az Olt folyamattya. U.o.: A *Tsorda Dellő* nevezetű helyben a Szigetben (k). 1897: *Csordadellő-puszta* (k).
- *CSŐSZKERESZT. — 1623: *Csősz keresztiben* (sz). 1676: *Csőszkereszt*. — Helye ismeretlen.
- CSUCSAJ (C.IX. 478) (e). — A Havadtető alatti erdő neve, kb. *csúcs-ajja* jelentéssel.
- CSUSZÁJ, CSÚSZFŰ (C.IX. 479) (le, e). — A Debrenpatak balparti részén csúszós talajú hely neve.
- CSÚSZFŰPATAKA (C.IX. 481). — A Debrenpatak Csúszfű alatti szakasza.
- DACZÓHAVAS, DACZÓAVAS (C.X. 482) (e). — Családnevet őriz.
- *DACZÓ-UDVARHÁZ (A.Ó. 156). 1786: Curialis hely Alszeg tizben. 1941:
- *DACZÓ-KŪRIA. — A század elején lebontott népi-barokk épület volt. Fényképét I. Orbán Balázs: Székelyföld képekben 45.
- *DACZÓ JÓZSEF UR EGRE (B.Ó. 262) (k). 1771: A Daczó József Udvarháza mellett levő *Eger* alsó végénél, Vásármezeje nevű hely Vicinumjában a Kőház kerttől fogva egészen keresztül az Oltig a Város tartott határkertet. 1786: A malmon fellyel vic. Nk. az Olt, Nny. a Daczó József *Ur Egre É.* a jobbágyok földei, D. a pusztá vagyis Vásár Mezeje.
- *DACZÓKERT. — 1767: Kaszáló a *Datzo Kertben*.
- *DACZÓ KUTTYÁN BELŐL. 1686: ... az *Daczo kuttyán belől* az Szemerjai lábban az *Keresztje melet* (sz).
- *DACZÓ PUSZTÁJA (A.Ó. 155) (be). 1750: Azon Barom Piatz nevű helynek Széllýében volt valami darab pusztá helyly, melly *Daczo pusztájának* hivatott.
- *DANKÓ-UCCA. 1668: Danko utca. — Elhelyezni nem tudjuk.
- DEALULUI — DOMB-UCCA (A.Sz. 26). — 1974-ben nyitották.
- DEBREFŐ (C.IX., X. 483) (e). 1349: *Debrefw*. — A Debrenpatak forrásvidéke.
- DEBREN (B.XII. 264) (le, sz, e). 1611: Az Felső Határban *Debrenben* (sz). 1622, 1756, 1762, 1767, 1811: *Debrenben* (sz). 1762: Az Árkos vagy Erdő felől valo fordulo

- Határban a *Debrenbe* (sz). — A hasonnevű patak völgye és két oldala neve. Szláv eredetű szó, völgyet, völgyoszorost jelent.
- DEBRENTETŐ (B.XII.263) (le, tn). 1756: *Debren tetejin* (sz). 1767: *Debren* oldalán (sz).
- DEBRENUTTYA I. Sugási-út.
- DEBRENPATÁK (A., B., C.217). 1788: Az falu között lefolyó patak neve *Debren-pataka*, az eredetét veszi három helyekről, u.m. Andor Nyaka fejről, Hidelvéről és Boronahid fejről, szakad az Oltba a falutól fél láb földnre távol levő Olton levő Malomnál. — 1897: *Debren pataka*.
- DEBRENKAPU (B.C.XII.266). 1750: A Városnak két Szalad Aszaloja volt egyik a *Debren Kapujánál*.
- I. DECEMBRIE 1918. — DECEMBER 1-UCCA, (A.Á.123) 1979. február elsejétől. Turturelor — Gerle-u. (1975—79), Csutak Vilmos és Kölcsény Ferenc-u. (1940—44), Andrei Mureşanu 1920—1940-ig.
- *DEMETER VÖLGYE (B.XII.271) (sz). 1623: ... az *Demeter völgyében* (sz). 1650 körül: *Demeter Völgyében* (sz). 1767: A Templom vagy Erdő felől való Határban a *Demeter völgyibe* (sz). U.o.: Itt Sepszi Szentgyörgyön az Vojkány és *Demeter Völgye* felől fefolyó kis árok mely egyenesen beszolgál és foly a Kökönyes Pataka árkába. — Ma *Döröngöző árok*.
- DEPNER-TAG (B.II/b.Sz.315) (sz). — Az itteni tanyát és tagot egy időben Depner Péter bérelte, s a maga nevét rajta hagyta.
- DÉLFELŐLI LÓRÉ (C.VII.484) (e, le, k). — A VII. sz. tagosítás utáni erdei dűlő neve. — A helynév Ló-rét-ből keletkezhetett.
- DÉLREMEMŐ (B.II.267) (sz).
- DISZNÓPIAC (A.Á.207) (be). — Ma beépített terület.
- DÓLACSERE (C.IX.485) (e). — A kihalt Dóla-családról kapta nevét.
- DÓLACSEREÁRKA (C.IX.632). — Időszakos vízfolyás neve. I. Gémpatak.
- DOSULUI — HÁTSÓ-UCCA (A.Ó.138).
- DÓZSA GYÖRGY-UCCA (A.RSz.28) 1944-től napjainkig. Zrinyi Miklós-u. (1940—44), Sava Brancokici (1920—40) és Nagy-ucca 1920 előtt. *Dögkert* (B.III.Sz.269) (k).
- *DÖLLŐFÖD. 1752: a Templom felet való határban a *Döllő* mellett nevű helyben (sz). U.o.: a *Döllő földek* mellett nevű helyben (sz). 18. sz.: Szigetben *Döllő föld* (sz). U.o.: A Szemerjai kert megett vagy *Döllő föld* (sz). — Döllő-földnek talán a 'dült', oldalas helyeket nevezték.
- DÖRÖNGÖZŐÁROK. — A Demetervölgye újabb neve.
- DUMITRU PETRESCU-UCCA (A.Ó.29) 1944-től napjainkig még viselt Progres, Nicolas Belojannis, Vasile Luca nevet is. Jókai és Szabó Dezső-u. (1940—44), Nicolae Iorga (1920—40), Tankó- majd Jókai-ucca 1920 előtt.
- EGER (B.V.Sz.272) (k). — Libalegelő a Szemerjapatak falun felüli részén.
- EGER (B.V.645) (k). 1747: Az Sz. Györgyi *Egerben* (k). 1803: Szent Györgyi Olt hidján fellyül az *Eger mege*.
- EGERELEJE (B.III.Sz.275) (k). 1898: Egereleje (k).
- EGERKUTTYA (B.VI.Sz.276) (f). — A Kis-zubogóval szembeni f. neve.
- EGERREMEMENŐBEN (B.V.273) (sz). 1650 körül: Az *Egerre menőben*.
- EGRESFELETT. 1767: A Szemerjai felső lábban az Egres felett (sz). — L. Melegoldal.

- *EHÉDITELEK (A.Ó.157) (be). 1896: *Ehédi telek*. — E telekre épült a Mikó tanoda déli szárnya, gondnoki lakással együtt.
- *EKLÉZSIA (C.VIII.Sz.486). — Egyházi erdő a Gerébcseré mellett.
- ELEVILOR — TANULÓK-UCCÁJA (A. Cs.30). 1975-ben nyitották.
- ELŐPATAKI-ÚT (C.627). — Múút Előpatak falu és gyógyfürdő felé.
- EMLÉKMŰNÉL (A.Á.205) (tn). — A Gyertyánffy hősök (1848—49) emlékműveinek helye. Az egyik a berecki vasútvonal elágazásánál levő fenyvesben volt, a másik a csiki vasúttól nyugatra, a katonai gyakorlóterén. Ez utóbbi oszlop volt és a tömegsírt jelölte. Az előbbi a harc színhelyét.
- ENERGIEI — ENERGIA-UCCA (A.RSZ.31). 1976-ban nyitották.
- EPRES (B.III.442) (sz). — A Szépmezőnek az állomástól K. eső része.
- EPRES (B.V.277) (sz). 1762: A Szemerjai határban az Felső Lábban *Epres* felett (sz). 1767: A Szemerjai Határon a felső Fordulóban az *Epresen* (sz). 1881: *Eprés* (sz).
- EPRES (B.I/aSz.644) (sz). 1672: *ebres* nevű helben az Olt bal partján (sz). 1751: *Epres* nevű helyben... az Olt felől (sz). 1756: *Epres* felet. 1765: Az Olt vizén túl a Szép Mező nevezetű helyben *Epres* lánknak a döllein (sz).
- EPRESKERT (A.Ó.158) (gy). 1899: *Epreskertben* (be). — Gyárfás Jenő festőművész atyjának eperfás kertjét nevezték így, a Sugási-úton.
- EPRESTETŐ (B.III.278) (be, sz). — Az Olt sepsiszentgyörgyi szakaszának balparti magaslatát nevezik így. Régészeti lelőhely, ásatásokat végeztek itt dr. László Ferenc, Csutak Vilmos, dr. Székely Zoltán. A város egyik lakónegyede (Állomásnegyed) itt épült fel 1976—9-ben.
- ERDŐAJJA (B.II.Sz.279) (sz, k, le). — A tagosítás előtti neve Csere vagy Erdő alatt való határ volt, a szemerjai hármastördülő határ egyike.
- ERDŐ FELŐL VALÓ FORDULÓ HATÁR (B.XII.280) (sz, k, le, tn). 1767: Erdő felől való felső Határ. U.o.: Erd: felől való fordulóban. — A szentgyörgyi hármastördülő egyike. Hívták Templomeletti-, Árkos felőli- vagy Felső forduló határnak is.
- EREGE. — 1815, 1818, 1848: *Erege* (be). 1834: *Erege* Tizibe (be). 1823, 1834: *Erege* nevű Uttza. — Az *erege* köznévi eredetét és jelentését a bevezető tanulmányban behatóan tárgyaltuk (l.o.), itt csak azt jegyezzük meg, hogy míg vizsgálódásunk súlypontja az *erege* formára esett, addig a szó ebben az alakban mindössze 6—7-szer, és csak a 19. századtól fordul elő, addig az *Eregély* formával már a 17. század elején találkozunk, s ebben és a következő 18. században közel félszázszor említik az oklevelek. Azután lassan kiesett a használatból, az *eregét* viszont egy utcanév napjainkig fenntartotta.
- *EREGE-TIZ (A.Ó.159) (be). 1767: Székely Boldisar Ur lakott az *Eregely* tiz Szerben a Debren patak melléki nemesi funduson (be). U.o.: a Város részen az *Eregej tizben* (be). U.o.: a falu részen *Eregej tizben* a falu közepiben (be). 1834: *Erege Tizibe* *Eregely* nevű Uttzában (be). 1767: falu részen az *Eregej tizben*, vic. Délről Debren pataka (be). — A *Tiz* kiterjedése egyenlő lehetett az *Eregély* jelölte területtel, s a más négy *Tizzel* együtt a város-falu egy-egy közigazgatási egységét képezte.
- EREGE-UCCA (A.Ó.32) 1944-től napjainkig. *Erege* és *Benedek Elek* (1940—1944), *Romană* (1920—40) és *Erege-utca* 1920 előtt. — 1823, 1834: *Erege* nevű *uttza*.

- 1818: Felszegben az *Erege utszában* (!). A 17.—18. században nem *Erege*, hanem *Eregej*, *Eregély* néven szerepel ez az utca.
- *EREGÉLY (A.Ó. 159) (be). 1633, 1660: *Eregeli*. 1666: ... öröksegh *Eregély* nevü helyben (be). 1667, 1669, 1679, 1680, 1685, 1757, 1770: *Eregely* nevü helyben. 1696: *Ereghelyben* az kit *Bikacznak* is hinnak (sz) 1753: Tüz ütve ki a Belső Piatzon... az *Eregely* nevü Pusztá helyen Celebráltaték a Sokadalom. 1765: ... az *Eregély* nevezetü részében a városnak az Észak felől való Soránn véggel rug a mezőre (be). 1813: ... vicinussa Nap Nyugotrol az *Eregellybe* bé menő Utza (be). — Szabó T. Attila gondolata, hogy a szentgyörgyi *Eregély* hely-, tiz- és utcánév az *erege* köznévből képződött a már említett *elve* ('túl', 'túl levő') kihalt szavunkkal, ilyen fejlődési sorral: *Eregeelü* — *Eregél* — *Eregély*, és jelölte az *Eregén túl* fekvő helyeket. Valóban az *Erege-utca* a mai *Csiki* (tömbház) *negyedbe* vezet, az *Erege-elve* egykor mocsaras helyébe, innét nevezték *Eregélyi* (az *Erege elvébe* vivő) *utcának*.
- *EREGÉLY-UCCA (A.Ó. 32). 1636, 1686, 1714, 1752, 1798: *Eregej utza*, 1648: *Ereghely utza*. 1650 körül: Jozságát tudom... az *Eregelyi Utzában* (be). 1781: *Eregeles nevü uttya*. 1755: ... in plata vulgo *Eregely* (u). — Az *Erege-utca* (beleértve folytatásaként a *Sólyom-utca* Debrenpatáig terjedő szakaszát is) egykori neve.
- ERŐSOLDAL (C.XI. 488) (e). 1728: Sz. Egyház erdeje is Az *Eröss oldal*. 1755: *Szent Egyház Erösse* és *Orotás Erdejéi*. 1842: Az *Eklesia erdejének északi oldalán* levő rész szerint tisztás, rész szerint bokros hely mely régi nevezte szerint *Szentegyház erőssinek* hivatik.
- ERZSÉBETKÜT (C.X. 489) (f). — Szénsavas borvízforrás Sugásfürdőn.
- ESZTENAKÜT (C.VI.Sz. 490) (f). — Édesvízforrás a Gyilkosárok fejében.
- *ÉGETŐDOMB (A.Ó. 160) (be). 17. sz.: A magam örökségének végén alol és Király Sigmondné tanorokja fele végében a pusztá, kinek határa az *égető domb* felől egy négy szegü lapos lefeküt kő (k). 1750: ... az *Égető Dombtol* fogva fel Sz. Györgyig... (sz). U.o.: ... az *Égető Dombtol* fogva bé egyenesen a Kovásznai Uram Jozságáig Sz. György disponalt azon Barom Piatzbol. U.o.: Tudom hogy a Barom Piatzot Az *Égető Dombon* fojo Viz Mosás és Ároktol fogva Szent György Várossa és Falu fel szántá kölesnek. U.o.: A nagy Pestis előtt az *Égető Dombtol* fogva az Ország Uttya két felét... felszántották. Én mindenkor Barom Piatz és *Égető Dombnak* hallottam lenni ezen helyet. — L. Megeyi Tükör 2119. sz.
- *ÉR (k). 1728: Szomszédja belől az *ÉR*. — Elhelyezni nem tudjuk.
- FABRICII — GYÁR-UCCA (A.RSz. 33) 1944-től napjainkig. Simion Bărnuțiu és Arany János (1920—40. és 1940—44), Szövőgyár (1911—1920), Gyár 1910.
- FAKÜT (C.VIII.Sz. 491) (f). — Édesvízforrás, Veress Gyuláné erdeje alatt.
- FAKÜTÁRKA (C.VIII.Sz. 492) (p). — Az előbbi forrás pataka.
- FALKABIKKÜTTYA (C.X. 493) (f). — Édesvízforrás nagy hozammal.
- FARBÜKK 1767: Nagy áj vagy *Farbük* nevezetü helyben (k). 1818: a Nagy ájj vagy *Farbik* nevezetü helyben szomszédjai Nk. a szentgyörgyi Rét Délen az Árapataki Csere, Északon a Hidvégi Erdő (k).
- FARKASÖSVÉNY (C.VIII.Sz. 494) (e). — A Galickáshidtól a Borbáttetőre vezető ösvény és a környéki erdők neve.
- FARKASVEREM (B.V. 281) (k, le) 1818: A Csere alat való forduloba A *Farkas Veremnél* a Kert megett (sz). — Egy más Farkasverem a Felsőláb dülőben van

- FÁBIÁNERDEJE (C.IX. 495) (e). — A helynév előtagja családnév.
- FÁCLIEI — FÁKLYA-UCCA (A.Sz. 34) 1974-ben nyílt utca neve.
- 16 FEBRUARIE — FEBRUÁR 16-UCCA (A.Ó. 35) 1963-tól, Sztálin-sétány (1944—1963), v. H. Miklós (1940—44), Bul. M. S. Regina Maria (1921—40), Bul. Regele Ferdinand I. (1920—21) és Sétatér-utca 1920 előtt.
- FELMENŐ (B.XII. 282) (sz, k). 1681: Árkos felől való határban *Felmenőben*. (sz).
1767: Csere alatt való Határban a *Felmenőben* (sz).
- FELSŐ FORDULÓ HATÁR. 1767: Szemerján a *felső fordulo Határba*.
- FELSŐLÁB (B.V.Sz. 283) (sz, k, be). — A Sportcsarnoktól Ny. elterülő földek neve.
- FELSŐNAGYVÁPA (B.XII.284) (sz, k). 1898: *Felső nagy vápa* (sz).
- FELSŐRÉT (B.XIII. 285) (k). — Az Olt jobb partján az árkosi határból a nagyhídig terjedő rétek neve.
- FELSŐSÉTATÉR I. Piața Libertății.
- FELSZEG (A.Ó. 161) (be). 1762: Szent Györgyön *fel szegben* a Hegedűs Pista lakhelye felé.
- *FELSZEG-TIZ (A.Ó. 162) (be). 1767: A *Felszeg tizben* vic. Északról a Vásármezeje Délről a Debren pataka (be).
- FELSZEG-UCCA (A.Ó. 36) 1944-től napjainkig. Felszeg- majd Nagy Sándor (1940—44), Miron Costin (1921—40), Felszeg- majd Colțul de sus (1920—1921) és Felszeg-szoros 1920 előtt.
- FERIKEFORRÁS (C.X. 496) (f). Más nevén Lacina borvízforrás Sugásfürdőn, az Állatkert bejáratával szemben.
- FERMEI — FARM-UCCA (A.RSZ. 37). 1955-ben nyitották.
- FINTINEI — KÜT-UCCA (A.Ó. 38). 1956-ban nyitották.
- FINULUI — SZÉNA-UCCA (A.Ó. 39). 1964-től napjainkig. Bem József (1940—64), Vasile Lucaci és dr. Ioan Rațiu (1920—40), Széna-u. 1920 előtt.
- FLORILOR — VIRÁG-UCCA (A.RSZ. 40) 1944-től napjainkig. Ipacs- és Szapolyai János-u. (1940—44), Florilor — Virág-u. (1920—40), Ipacs-u. (1911—1920) és Alszeg-utca 1910 előtt.
- *FORRÓÉKLÁBJA. 1755: Benedek mezein a *Forroék lábán* (k).
- *FORRÓK-TIZE (A.Ó. 163) (be). 1767: A *Forrok tiziben* (be). — Az öt várostiz között az egyiknek neve, az angyalosi Forró családról, mely a 15., 16. században itt is birtokolt.
- *FORRÓSZEGE (A.Ó. 163) (be, k). 1747: *Forro szegiben* az Olt marton (k). 1762: Szent Györgyön egy pusztá Curialis helyl *Forro Szege* nevű pusztá Sessioja mellett. 1786. Azon helyl a *Forro szegiben* az Olt martoa vic. N. Keleten az Olt.
- *FOSZTÓ. 1761: Fosztó. — Elhelyezni a térképen nem tudjuk.
- FŐKÜT (C.X. 497) (f). — Szénsavas ásványvíz Sugásfürdőn. Régen Kossuth-kút nevet viselt.
- FUNDATURII — ZSÁK-UCCA (A.Ó. 41) 1964-től napjainkig. Dakó-u. (1940—1944), V. Onițiu (1920—40), Dakó-utca 1920 előtt. — Nevét az utcácska helyét adományozó Dakó Jánostól kapta.
- FURCII — VILLA-UCCA (A.RSZ. 42) 1940-től napjainkig. Vasile Conta (1921—1940) és Villa-u. 1920 előtt.
- FURUJÁSPUSZTA (B.VI. 286) (le). — Furujás mézejének is hívják.
- *FÜGEKERT (A.Ó. 164) — A helynév Füger nevű tulajdonosáról ered.

- FÜZESKERT (B.II.Sz. 287) (k). 1885: *Füzeskert* (k). — A Gerébpatak mellett van, és röviden *Füzesnek* is nevezik.
- GALICKÁSHÍD (C.VIII.Sz. 498) (h). — "Galickába" rakott boronákból épült híd neve, Előpatak felé.
- GAROAFEI — SZEGFŰ-UCCA (A.Út 43). 1952-ben nyitották.
- GÁBOR ÁRON-TÉR (A.Ó. 44) 1944-től napjainkig. Kovács Gábor-tér (1940—1944), Piața Avram Iancu (1920—40) és Kovács Gábor-tér 1920 előtt. — Kovács Gábor 1848-ban a város országgyűlési képviselője volt.
- GÁT (C.VI.Sz. 334) (e, le).
- GÁTFEJ (B.III.Sz. 238) (sz). 1808: *Gátt Feljben* (k). 1818: A *Gátfej* nevezetű helyben (k). — A Szemerjapatak és Malomárok elágazásánál.
- GÁTLÁSOK (C.IX. 499) (e, ú). — A mély, csak egy szekernyom szélességű erdei úton a közlekedés "gátlásokat" szenvedett.
- GÁRII — ÁLLOMÁS-UCCA (A.A. 45) 1944-től máig. Állomás-u. 1940—44-ig.
- GERÉBCSERE (C.VIII.Sz. 500) (e). 1767: A Csere alatt való fordulo Határban Sz. Király felől A *Geréb Cseréje* alatt, vic. egy felől a Geréb Kutja patakja, másfelől a határra járó Ut (sz). U.o.: A Szemerjai *Geréb Cseréje* (e). — A nagybirtokos Geréb család emlékét őrzi.
- GERÉB KÜTTYA (B.C.II.Sz. — VIII.Sz. 444) (f). 1767: a *Geréb Kutja* (f) 1818: *Geréb Kuttyánál* a Havadra hagoba (sz). — *Sanyika kúttjának* is nevezik.
- GERGEJTANYA (B.III. 289). — A Szépmezőn az országút hatos km. kövénél fekvő tanya és birtok neve volt tulajdonosáról, Nagy Gergelyről, *Gergelyfalvának*, később *Rednikfalvának* is nevezték.
- *GÉMPATAK. 1693: *gem patak* nevű helyben (sz). I. Dólacseré árka.
- GÉMVÁRA (B.XII. 290) (tn). 1680: *Gém vára*. 1795: Erdő felől való Határban *Gem várán* (sz). U.o.: *Gem vára* alatt (sz). — Régészeti lelőhely.
- GIDÓFALVA FELŐL VALÓ FORDULÓ HATÁR (B.II. 291) (sz). — A szentgyörgyi hármass fordulóhatár egyike, nevezték *Felsőfordulónak* is.
- GHIUCEILOR — HÓVIRÁG-UCCA (A.Út. 46) 1944-től napjainkig. Azelőtt *Oncsa-telepnek* nevezték.
- GÖDÖRKARÉ (C.IX. 502) (e). 1717: *Gödörkaré* (e). — A Magoshegy gerincé.
- GÖDÖRKARÉ (B.VSz. 293) (sz). — Nevezték *Nagy Ferenc gödrinek* is.
- GÖDÖRSZÖKŐ (B.XII. 292) (k, le). 1691: Árkos felől való Határban *Gödör szökő* nevű helyben vic. az erdő (sz). 1756: *Gödör szökőbe* (sz). 18. sz.: Templom felől való határba *Gödör Szökőben* (sz). 1821: *Gödör Szökő*. Az itteni mezei út egy kurta, meredek kaptatóján csak nekiszökéssel tudták az állatok a terhet kihúzni.
- GÖRGŐ (C.X. 503) (e, hgy). 1897: *Görgő* (e). — Sugásfürdő felett egy 1017 m. magas hegy neve.
- GÖRGŐKERT (C.X. 506) (k, e).
- GÖRGŐKERT KÜTTYA (C.X. 505) (f). — Sugásfürdő felett f. neve *Vadászok kúttjának* is nevezik.
- GÖRGŐPATAK vagy *Görgöverme árka* (C.X. 507) (p). 1897: *Görgő-patak*. — A Sugáspatakba ömlik a Vallatónál (C.X. 605).
- GÖRGŐPUSZTA (C.X. 504) (e). — Befásított kaszáló a Görgőkert mellett.
- GRÁDINARILOR — KERTÉSZ-UCCA (A.Ó. 47). — 1949-ben nyitották.
- GŐZLŐ (C.X. 618), más néven *Mofetta*. Száraz széndioxid gázkitérés Sugásfürdőn.

- GYÁRFÁS JENŐ-UCCA (A.Ó. 48) 1957-től napjainkig. Tudor Vladimirescu (1944—57), Gyárfás-u. (1940—44), Matei Basarab (1920—40) és Szeszgyár-utca 1920 előtt. Gyárfás Jenő (1857—1925) festőművész itt született.
- GYÁRFÁS-UCCA. 1747: All Szegben Gyárfás Ferencz Uttzája végén. Ugyan ott a patakra menőben egy pusztta joszág a *Gyárfás utza* végén.
- GYERTYÁNOSKÚT (C.IX. 508). — Hidegvízű édesvízforrás.
- GYÉKÉNYES (C.IX. 509) (e).
- GYILKOSÁROK (C.VI.Sz. 510) (e, tn).
- GYÖRBIRÓBÁNYA (A.A. 165). — Homokbánya az Olt és Kis-u. szögletében. Régebbi neve: *Babosbánya*.
- GYÖRBIRÓFÜRDŐ (A.Ó. 640) (f, é). — Kénhidrogénes vizű fürdő a Május 1.-utcában.
- *GYURIBÁMALMA I. Karácsonymalom.
- GYÜMÖLCSKÖZE (B.XII. 294) (sz). 18. sz.: Templom felett, *Gyümölcs között* (sz).
- *HALASTÓ. 1756: Különös *Halasto* helye volt néhai Székely Mihály Urnak, mely még az Attya néh. Székely Ferencz Ur idejében pusztult volt el itten a falu felső végén vic. Délen a patakra bėjáro kis utza.
- HALOM (B.II./bSz. 295) (sz). 1693: az *halomnál*. 1704: az also határba az Daczo János Uram *halmán*... az Olt felől (sz). 1665, 1762, 1767, 1786, 1721: *Halomnál* (sz). — Szépmezői határrész neve.
- *HATÁR. 1689: *Határ* nevű helyben (sz). U.o.: Also Lábban kívül, *Határ* nevű helyben (sz).
- HAVAD (B.II.Sz. 296) (sz, k). 1666: Havad nevű helyben (sz). 1767: Szemerjai *Havad tetőn* (sz). 1818: *Havadon* (sz). U.o.: *Havad előtt* (sz). U.o.: *Havad Homloka* (sz). — Két Havad van, az egyik Szemerján a Gerébpatak mellett, a másik a következő címszó alatti.
- HAVADTETŐ (C.IX. 511) (hgy, e). — A Baróti hegység legmagasabb csúcsa, 1019 méter. 1349: *Howad*. 1816: *Havad tető* (e).
- HATÁRSZÉJ I. Kéniszéj. 1881: Szemerján *Határszél* dülőben (sz).
- HAVASHÁGÓ vagy *Avashágó* (B.VIII.Sz. 619) (e, hgy).
- HÁTSÓ BODOS (C.IX. 513) (e). — A hidvégi határszélen.
- HÁRNICIEI — SZORGALOM-UCCA (A.Á. 49). — 1976-ban nyílt utca neve.
- HEGY (B.VSz., VI. 297) (sz, k). — Ebben vannak a *Hegyiláb* és *Hegyinyil* nevű helyek.
- *HEGYINYÍL (be) az *Újtelep* régi neve. A pityóka termesztésének szorgalmazásakor a 18. sz.-ban itt a gazdáknak nyilföldet osztottak.
- HEGYOLDAL (B.VSz. 298) (sz, k). 1611: Vagyon Szent Marian ben valo joszág *Hegyoldal* nevű helyen, melynek vic. körül falu Helye, Délről Ország Ugya (be).
- *HEGY-UCCA. 1857: *Hegy-utca*. — A mai Várad József-u. régi neve.
- HIDEKGÚT vagy *Hidegforrás* (C.VII.Sz. 514) (f). 1765: A *Hideg kuton* felyül.... amint a Benedek mezejiről az erdő között valo völgybe (sz).
- HIDEKGÚT GERINCE (C.VIII.Sz. 515) (e, hgy).
- HÍDELVE (C.IX. 517) (e). 1788: *Hidelve* (e).
- HÍDELVE ÁRKA (C.IX. 516). 1788: *Hidelve árka*. U.o.: *Hidelve kutja* (f).
- HONVÉDKÚT (C.XI. 518) (f). — Édesvízű f. katonasír közelében.
- HOREA—CLOȘCA—CRIȘAN-UCCA (A.Ó. 50) 1944-től napjainkig. Attila (1940—1944), Andrei Șaguna (1920—40) és Attila-hegy 1920 előtt.

- HORGAS (B.III. 299) (sz). 1623: Az *kishorgasban* (sz). 1650 körül: Gidófalva felől való Határban az *Horgasba* (sz). 1693: az *Horgas lábján* (sz). 1652: felső határban az Szép mezőn a külseo *Horgosban* (sz). 1762, 1767, 1881, 1898: *Horgasban* (sz).
- HORVÁTTANYA (B.XII. 300). — Az épületet Kolozsvári-Vigand Ede tervezte Gyárfás Jenő, festőművész unokaöccsei, Horváth István tanár és Sándor festőművész részére, a Kőkőnyespaták mellé. Környékét hívják *Tanároknál* és *Tanárok völgyének* is.
- HASSZŰ (B.XII. 301) (sz, k). 1623: Az *Hosszszuba* (sz). 1625: Csigolia eleot való *Hosszszakban* egi Parlagh. 1650 körül, 1693, 17. sz., 1738, 1786: Árkos felől való Határban az *Hosszuban* (sz).
- HOSSZŰBÉRC (C.VI.Sz. 520) (e, tn). — A szemerjai Középhegy gerince.
- HOSSZŰHÁGÓ (C.X. 521) (e, hgy). — Sugásfürdőtől ÉNY.
- HOSSZŰKAPUJA. 1786: *Hosszu kapujánál* vic. N. Keleten a Kőkőnyes pataka.
- HOSSZŰLÁTÓ (C.IX. 522) (ú). — A Sugási műút egyenes szakasza a Nagypiliske alatt, rajta a tekintet *hosszan* előre futhat.
- HOSSZŰMEGE (B.XII. 302) (sz).
- *HULAKERT. 18. sz.: Also Határban Hula kerti előtt (sz).
- INFRAȚIRII — TESTVÉRISÉG-UCCA (A.SZ. 51). — 1956-ban nyitották.
- ILYEFALVI-ÚT (B.III.Sz. 440). — Műút Ilyefalva, Brassó felé.
- INGÓBÉRC (C.X. 523) (e).
- INGÓBÉRCPATAKA (C.X. 524) — A Görgő D. oldalából ered.
- INCETANYA (B.XII. 303) (sz, le, k). — Az előtag családnév.
- IPACS (B.V.Sz. 304) (k, sz). 1810: *Ipats*. — Kihalt családnevet őriz.
- IPACSMART (B.V.Sz. 305) (tn, le).
- IPACSPATAK (B.V.Sz. 306). 1835: Az *Ipacs* és Szárazpaták (k).
- IPARINEGYED I. Állomásnegyed.
- IRINYI JÁNOS-UCCA (A.Ö. 52) 1944-től napjainkig. Nagy Sándor és Cserey Jánosné-u. 1940—44-ig, Petru Rareș (1920—40) és Zsák-u. 1920 előtt.
- IRMOSÁRKA, IRMOSPATAKA (C.VI.Sz. 525) (á, p). 1728: Szt. Egiház erdei a Kurta hegy és Közép hegy kik között *Irmos árka* vagyon.
- ITATÓHELY (C.VI.Sz. 526) (p). — Csordaitató a Szemerjapatakon.
- IZVORULUI — FORRÁS-UCCA (A.Ö. 53). — 1966-ban nyitották.
- *JÁRBÍK, JÁRBÍKAJ (k). 1765 körül: A Benedek mezején a Sz. Györgyi határon tudunk a *Jár bikaj* nevezetű helyben... vic. N. Nyugatról az Árapataki járbik (k). — Sz. Királyon 1688: *Járszállás*.
- JÁDZÓMEZŐ (C.X. 529) (le). — Sugás felett van.
- JENŐFORRÁS (C.X. 528). — Kishozamú szénsavas ásványvíz forrás Sugásfürdön, Gyárfás Jenő nevééről, kinek villája a f. felett van ma is.
- JÓGOS (C.X. 527) (e). — Nevezik *Jódosnak* is.
- JÓZSEF ATTILA-UCCA (A.RSz. 55) 1949-től napjainkig. General Cambrea (1944—49), Gödri Ferenc-u. (1940—44), Prințul Carol (1921—40), Vilcele-Előpataki-u. (1920—21) és Szemerjai főucca, majd Előpataki-út 1920 előtt.
- JÚNIUS 11. -NEGYED I. Újpiac-negyed.
11. IUNIE — JÚNIUS 11-UCCA (A.Üp. 54). — 1957-ben nyílt utca neve.
- KAKASCIGOJÁS (B.II.Sz. 307) (sz, k).

- KARÁCSONYMALOM (A.Á. 166). — más nevén *Gyuribámalma*, a volt tulajdonos Karácsony György neve után, ki kiváló ismerője volt az Olton való régimódi, u.n. „táplós“ halászatnak. (L. Milleniumi Emlékkönyv 222. o.).
- KARL MARX-UCCA (A.Sz. 56) 1944-től napjainkig. Cserey Jánosné és Nagy Lajos király-u. (1940—44). — 1938-ban nyitották.
- KASZÁRNYA I. Méntelep.
- KATOLIKUS TEMETŐ (A.Ó. 202). — Ma egészében a város belterületén van.
- KATONA-ÚT (B.V. 303). — Az Olt-utca Olt előtti szakasza, a katonák szedték rendbe az első világháború után.
- KATONNYA (B.C.XII. 309) (le, tn, e). 1904: Katonnya nevű erdőrészen. — 1924-ben csatolták Szentgyörgyhöz katonai lőtér céljára. Eredetileg árkos terület volt.
- KATONNYAPATAKA (B.C.XII. 310). 1897: *Katonya-patak*. — A Piliskepatak alsó folyását nevezik így. A Kőkőnyespatakba torkollik.
- KAVICSOS, a Kurtahegy folytatása, I. Kistőkés.
- *KÁNTORI KASZÁLÓ (B.XII. 311) (le). 1924: *Kántori kaszáló*. — Szintén Árkos határából jött át katonai célra. Az unitárius egyház tulajdona volt.
- KÁPOLNA (B.II.Sz. 312) (sz, k). 1666: az Oltárszerben az *Kápolna* felett (sz). 1765: A Szurdok alatt a *Kápolna arrán* (sz). 1818: A *Kápolna* alatt levő Döllő Föld (sz). U.o.: Kápolnán (sz). 1881: Kápolna (sz). Állítólag itt valamikor kápolna állott, a közelében levő *Oltárszer* helynév is ezt bizonyítja. A hely *Kutas* nevet is viselt.
- KÁSÁSERDŐ (C.VI.Sz. 634) (e). — A Kásás család emlékét őrzi.
- KENDERKERT (B.III.Sz. 314) (be). 1701: *Kenderkert* (sz). 1732 körül: *Kender kertben* (k). 1685: Az *Kenderes kertben* (sz). 1811: Erdő felől való forduló Határban *Kenderes Kertbe* (sz).
- KERÉKFÖD (B.V. 316) (sz, k). 1786: Kerek Föld Also Szépmezőn a Rétre kimenő Lábba (sz). — Ez a szentgyörgyi határban van.
- KERÉKFÖD (B.II.Sz. 317) (k). 1805: *Kerekföld*. — Ez Szemerján van.
- KERÉKALMAFA (C.IX. 530) (e).
- KERÉKERDŐ (C.XII. 318) (e).
- KERÉKERDŐKAPUJA (B.C.XII. 319) (le, tn, k).
- KERÉKHEGY I. Magoshegy.
- KERÉKTÓCSIPKÉSE I. Avaspusztá.
- *KERESZTFÁNÁL. 1685: *Keresztfánál* (sz). 1687: Szép mezőn való Felső határban az *Keresztfánál* (sz). 1689: Az Uzoni uton kívül a *Keresztfánál* (sz).
- KÉTÁROKKÖZE (B.V.Sz. 320) (le).
- KERTMEGE (A.Ó. 190) (be) 1650 körül: Az Árkos felől való forduló Határban *Kert megett* (sz). L. Vojkánmege.
- KERTMEGE (B.II.Sz. 321) (sz, be). 1611: Csere alatt való Határban *Kertmege* nevezetű helyben (sz). 1685: Az Szent Péter patakán alól egi feold az Szék Kapuián feljel *Kert megett* (sz). 1666, 1689, 1898: *Kert megett* (sz). 1881: Szemerján *Kert megett* (sz).
- KERTREJÖVŐ (B.II.Sz. 322) (sz). 1611: *Kertre jövő* (sz). 1732 körül.
- KERTRE JÖVÖBEN (sz). 1767: Csere alatt való Határban *Kertre jövőben* (sz). — A szemerjai MTSZ. istállók feletti földek neve.
- *KESELYÜSFÖD (sz). 1676: *Keselyüs föld* (sz). — A kihalt Keselyős család nevét tartotta fenn. Elhelyezni nem tudjuk.

- KEVERGETŐ (C.X. 531) (e). — A Görgőpuszta és ez a város határának legészakibb része.
- KÉNIPUSZTA (C.VIII.Sz. 532) (le). — Ezt a helyet a szemerjai Erdőbirtokosság cserébe adta más erdőekkel kaszálóval és bejáró úttal a kilyénieknek a Szépmezői szántóért.
- KÉNISZÉJ (B.III.Sz. 323) (le).
- KÉNIÚT (B.III.Sz. 324) (u). — A kilyéni csorda ezen járt a cserébe kapott volt szemerjai helyekre. *Csordajáróútnak* is nevezték.
- KÉTAROKTÓ (B.V.Sz. 325) (le).
- KÉTORSZÁGÜTKÖZE (B.XII. 326) (sz, le, k, tn).
- *KÉTÜTKÖZÖTT. 1843: Vellesz felé a *két ut között* eső szántóföld.
- KÉZDIVÁSÁRHELYI ÚT BALOLDALÁN LEVŐ PARCELLA (B.II. 327) (sz).
- KICSIKÚT (C.VIII.Sz. 533) (f). — Kedvenc kirándulóhely.
- KICSI-UCCA (A.RSz. 620). 1881: Szemerján *Kicsi utca*.
- *KIHÁGÓLÁB (B.XII. 328) (sz). 1766: Erdő felől való Határ Vojkánban az *kihágó lábban* (sz).
- KILYÉN FELŐLI HATÁR (B.IV. 329) (sz, k). — MTSZ. dülő neve. *Kilyén felől való forduló határ* nevű határrész, mint a hármass fordulók egyike, volt a szentgyörgyi és szemerjai mezőben is. *Alsó fordulónak* is nevezték.
- KILYÉN FELŐL VALÓ HATÁR (B.II./b.Sz. 441) (sz). — A Szépmezőn cserébe kapott szemerjai határrész neve.
- *KILYÉN FELŐLI KURTA (sz). TT. Elhelyezni nem tudjuk.
- KILYÉNI AVAS ALATT. 1765: A *Kilyéni avas alatt* (sz, k).
- *KILYÉNI TANOR KAPU (B.III.Sz. 330). 18. sz.: Az Also Határban *Kilyéni Tanor Kapunál* (sz).
- *KIRÁLY SIGMONDNÉ TANOROKJA (A.Ó. 331) (be). 17. sz.:... a *Király Sigmondné tanorokja* fele végében a puszta, kinek határa az *égető domb* felől egy négy szegű köv (k).
- *KIRUGÓ. 1885: *Kirugo*. — Elhelyezni nem tudjuk.
- *KISÁROK. 1767: az Vojkány és Demeter völgye felől lefolyó *kis Árok* mely egyesesen beszolgál és foly a Kökönyes pataka árkába.
- *KISGÁTON. 1755: *Kis Gátont* Pap és Mester birják (k). — Érdekes helynévképződés esete áll fenn. A *Gát* helyragos alakja lett helynévvé: *Gáton*, s ehez ragsztják a tárgyragot.
- *KISHID (A.RSz. 332) 1738: Kender földetske a *Kis Hidnál* (sz).
- KISHÖRGAS (B.III. 333) (sz). 1680: Gidofalva felől való Határban *Kis Horgasban* (sz).
- KIS JÁNOS HARANGÖNTÖMŰHELYE (A.Ó. 167) (é). — Emléktáblával ellátott ház az Olt-utcában. Itt Gábor Áron négy darab hat fontos ágyút öntött.
- KISKÖVES (C.X. 535) (u). — A régi Sugási út szakasza a Nagy Piliskén.
- KISLIKIPATAK (C.IX. 414). — Más néven Pírú Vilcele — Előpataki p.
- KISPILISKE (C.X. 534) (e, hgy). — A Verőfény (610) megetti erdős magaslat neve.
- KISSUGÁSFÉJ (C.X. 536) (e).
- KISSUGÁSPATAKA (C.X. 617) — az Állatkerten foly át.
- KISSZÉK (B.III.Sz. 335) (sz, k). — Szemerján alól az Olt árterülete egykori mocsaras helye neve, a *Nagyszékkal* együtt. L.o.

- KISTÓ (B.III.336) (sz) TT. 1751: bélessz nevü helyben a *kis tonál* (sz). 1767: Gidofalva felől való forduló Határban *Kitsiny To lábján* (sz).
- KISTÓKÉS (C.VI.Sz.537) (e). — *Kavicsosnak* is nevezik.
- KOLCZAKERT, I. Újvárossy-kert.
- KOLCZAGÖDÖR (B.V.Sz.340) (le, tn). — Az Ipacspatak gödrének neve. Régebben Nagy Ferenc birtoka volt, róla *Nagy Ferenc tagjának*, — *gödrinek*, *Nagyfödnek* is nevezték.
- KOLCZATAG (B.V.Sz.339) (sz, k, le). — Az Ipacspataka környékét jelöli.
- KOLCZATANYA (A.R.Sz.338) (é). — Volt egy *Kolczatanya* a Szépmezőn is, a vasútvonaltól É., a gidófalvi határszélen. Az elsőnek tulajdonosa Kolcza Gábor, a másodiké K. Sándor volt.
- *KOPACRÉT (B.II.Sz.341) (k). 1762: A szemerjai határon a Kopatz rész Kertre menőben In vic. ab Occidente a *Kopatz Réten* levő szénafüvek.
- *KOPÁRSZÉJ. 1762: *Kopárszéjj*. — Elhelyezni nem tudjuk.
- KORONCA (A.R.Sz.342) (be). 1881: Szemerján a *Koroncza* (k).
- KORZÓ (A.Ó.168). — 1897-ben készített aszfaltjárda, mely a Székely-Mikó Kollégium D. sarkától kezdve a Városháza ÉNY. szegletéig 184 m. hosszúságban 5 m szélesen, ettől pedig egészen a Külső Libóc-utca sarkáig 110 m. és a házak állása szerint 1,80—2,50 m. szélességben, összesen tehát 374 m. hosszú. A közönségnek egyszerre a legkedveltebb sétáló helyévé, korzójává vált.
- KÓSAGÖDRE (B.V.Sz.343) (k). 1808: *Kósáné*. — Családnevet őriz.
- KOSSUTH LAJOS-UCCA (A.Ó.57) 1940-től napjainkig. Reg. Carol I. (1920—1940), Iskola és Posta-u. 1920 előtt. — 1857-ben *Piatz-utca*.
- KOVÁSZNAI-TELÉP. — A *Libóc* városrész újabbkori neve. A Kovásznai Gábor tulajdona volt a hely, s ő a harmincas években felparcellázta és eladta.
- KÖBÁNYA (C.VIII.Sz.538) (b). 1901: *Kőbánya*. — A Szemerjapatak völgyében van, a Galickáshiddal szemben.
- *KÖHÁNYÁSOLDALA. 18. sz.: Templom felett *Kőhányás oldalán* Döllő (sz).
- KÖHÁZKERT (B.V.642) (k). 1771: A Daczo Jozsef udvarháza mellett levő Eger also véginél Vásármezeje nevü hely vicinumjában a *Kőházkerttől* egészen keresztül az Oltig a város tartott határkertet. 1786: Az egész Curialisnak vagyis *Kőházkertnek* egész hason fele. — Nevét a kőből épült Daczó-kúriától nyerte.
- *KÖHID. 1728: A *Kőhid* nevü helyen... szomszédja belől az *Ér* (k). — Elhelyezni nem tudjuk.
- KÖKÖNYES (B.XII.344) (sz, k, le, tn). 1623, 1650 körül: *Kökönysesre* menőben (sz). 1676: *Kökönyses torka* (sz). 1650: *Kökönyses mentiben* (sz). 1710: *Kökenyesre menőben* (sz). 1767: *Kökényes oldalán* (sz). 1795: Az Erdő felől való Határban a *Kökönysesre menőben* (sz). 1847: *Nagy Kökönysesre menőben* (sz). 1892: *Kökönyses tető*. — A helynév a kökényből keletkezett.
- KÖKÖNYESPATAKA (A.B.C.345). 1710: Árkos felől *Kökönyses patakra* menőben (sz). 1747: *Kökönyses pataka* mellett le jövő hosszuban (sz). 1786: Hosszu Kapujánál vicinussa N. Keletre a *Kökényes Pataka* (r). 1795: A *Kökönyses pataka* Kaszáló hely (k). — A Nagypiliske alatt ered, határt képez Árkos és Szentgyörgy között egy jó szakaszon, átvágja a város É. csücskét és az Oltba ömlik.
- KÖKÖNYES-UCCA (A.Ó.58). — 1954-ben nyitották.
- KÖLCZEPUSZTA (C.VI.Sz.539) (le). — Családnevet őriz.

- *KÖLESKERT (A.RSz. 170) (be). — A mai Marx Károly és Dózsa György utcák eleje közötti beépített terület, a szemerjaiak kölestermő helye volt.
- KÖNNYEZŐFORRÁS (C.X. 540). — Mésztufa lerakódásos f. a Bonyha oldalában. Számptalan apró cseppben hull alá, mintha könnyezne.
- KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR-UCCA (A.Ö. 59) 1975-től máig. Bãilor — Fürdő-u. (1964—75), Ady Endre (1944—64), Bethlen Gábor (1940—44), Sico — Sikó-u. (1920—21), Cipariu (1921), Mihai Viteazul (1922—40), Sikószoros és Gernád-u. 1920 előtt. — 1905-ben a Sikó család adományozta a helyet az utca megnyitására a hídig, a többi részt Gernád kertésztől vásárolta a város.
- KÖVES, KÖVESTETŐ (C.VIII.Sz. 541) (e). 1762: *Köves* (e). 18. sz.: Also forduló Határban *Kövesben*. — Itt vágott át régen rövidítés céljából a Szemerjáról Előpatakra vezető országút.
- KÖZBÉRC (C.IX. 542) (e). 1349: *Kuzepberch*. — Már a 14. században ezen a bércezen ütközött Szentgyörgy, Árapatak, Hídvég, Bölön és Árkos határa, a *Bérc* középen állt. Itt vezetett a Bölöni régi országút, mely a csúcs aljánál (Csúcsaj 478) elágazik Hídvég felé, s a nem székely székben lakó hídvégiek ezt *Székejűtnak* nevezik.
- KÖZÉPBÉRC I. Andornyak (C.IX. 446).
- KÖZÉPHATÁR (B.III. 346) (sz). — A III-as sz. MTSZ. dülő neve.
- KÖZÉPHEGY (B.XII. 641) (sz). 1623, 1738, 1767: *Közép hegy alatt* (sz). 1650 körül: *Középhegyen* (sz). 1680: Gidófalva felől való Határban *Középhegy oldalán* (sz). 1738: a *Középső hegy alatt* (sz). 1898: *Közép hegy* (sz). — A Vízirtály környéke viseli ezt a nevet.
- KÖZÉPHEGY (C.VI.Sz. 270) (e).
- KÖZÉPLÁB (B.IV. 347) (sz). 1622: *Keozep labban* (sz). 1623: *Az Közép lábban* (sz). 1738, 1762, 1767: Kilyén felől való határban *Közép lábban* (sz).
- *KÖZÉP LIBOCZ UTZA 1856-ban említetik. Ma November 7 utca.
- *KÖZÉPTIZ (A.Ö. 622). 1786: Szóts István jóságá melyis vagyon *Közép Tizben*.
- KÖZKÚT (A.Ö. 171). — Kút a Május 1 utca sarkán. L. Kúttér.
- KÖZTEMETŐ (A.Ö. 203). — A Várgödörtől ÉK. fekszik.
- KRIZA JÁNOS-UCCA (A.Ö. 60) 1944-től napjainkig. Gr. Apponyi Albert majd Arany János-u. (1940—44), Rãzboieni-u. (1920—40), Lakatos-u. 1920 előtt.
- KUKUJÉ (C.VI.Sz. 636) (le). — Egykori tulajdonosa ragadvány-nevéből keletkezett helynév.
- *KULAKERT (sz). — A Kula család nevét őrzi. Valószínű a Vizremenőben volt.
- *KULLYUKERT (k). — 1767: Az Also Határban a *Kullyu kerti* kaszáló. 18. sz.: Also Határban... *Hula kerti előtt* (sz). — Kula-, Kullyu-, Hulakert helynevek valószínű egyazon területet jelölnek.
- *KUNAHIGGYA. 1885: *Kuna hidja*. Nem tudjuk hol volt.
- KURTA (B.II/b.Sz. 543) (sz). 1623, 1650 körül, 1786: az also határba az *Kurtában* (sz). 1635: az Szép Mezőn az *Kurtában* (sz). 1623: Az *Kis Kurtában* (sz). 1732: Kilyén felől az *Kurta* nevű lábban (sz). 1755: *Kurta* nevű helyben (sz).
- KURTABÉRC (C.VI.Sz. 265) (e).
- KURTAHEGY (B.C.V.Sz. 348) (sz, k, le). — A helynév által jelölt terület versenypálya motorkerékpározók részére.
- KUTAS (B.II.Sz. 349) (sz, k). 1611: *Kuttas* nevű Helyben (sz). U.o.: *Kutasszere*. 1650 körül: *Kutas szere* (sz).

- KUTASPINCEHEJ. 1881: *Kutaspincehely* Szemerján (sz). L. Pincehely.
- KÜTTÉR (A.Ó. 173). — Nevét az itt lévő egykori közkúttól kapta.
- *KÜLSŐHEGYOLDAL (C.VII.Sz. 544) (sz). — Benedekmezei helyet jelöl.
- KÜLSŐHORGAS (B.III. 350) (sz). 1767, 1786: Felső vagy Gidofalva felől való Határban *Külső Horgasban* (sz).
- LABORVÖLGYE (B.III. 351) (sz, k). 1701: Szép Mezőn... *Labor völgye* kareyan (sz) 1898: *Labor völgye* (sz). — A laborfalvi határral szomszédos hely neve.
- LÁBASHÁZ I. Stabálisház.
- LÁBÁZTATÓ BORVÍZ (C.VIII.Sz. 545) (f). — Az Előpataki-út balpartján egy 3×2 méteres borvízes medence, melyben a szemerjaiak reumás lábukat kurálták. Ma romokban van. *Roszbórvíznek* is nevezték.
- LÁZÁR MIHÁLY-UCCA (A.Ó. 61) 1944-től napjainkig. Tisza István, gr. Apponyi Albert és Vörösmarty-u. (1940—44), Gh. Pop de Băsești (1920—40), és Rét-u. 1920 előtt. — Lázár Mihály a város szülötte (1898—1941) baloldali harcos és mártír volt.
- LENIN-ÚT (A.Ó. 62) 1944-től napjainkig. Gr. Teleki Pál 1940—40-ig, Contele Irimie Mico, Gen. Averescu, Horia, Cloșca, Crișan, Gen. Moșoiu, I. C. Brătianu, I. G. Duca (1920—40), Kossuth Lajos-tér, Gr. Mikó Imre-utca, Vasút-u. 1920 előtt.
- LEPEDUSKERT (B.XI. 352) (sz, k). — A helynév előtagja családnév.
- LÉVAIKERT (C.X. 546) (e). — Családnévet őriz.
- LÉVAIPATAK (C.X. 547). — A Görgőpuszta (504) D. részén ered.
- LIBACSÁRDA (A.R.Sz. 209) (é). — Falatozó a Pacéoldalon, a Büdöskút felett, 1979-től „Vadász csárda“ a neve.
- LIBERTÁȚII — SZABADSÁGTÉR (A.Ó. 63) 1940-től napjainkig. Piața Regina Maria (1920—40), Megyeház-u. 1920 előtt. — A Park és azt körülölelő négy utca neve. L. Barompiac.
- LIBÓC (A.Ó. 169) (be). 1803: S. Sz. Györgyi puszta Jozság mely vagy a *Libotzban* Vic. egy felől a Rétre kijárok Utta. 1828—44: a Piatz szerén a Huszár Regiment Stabális Háza mellett *Libotz* felé bé menő utca. — Háromszéken gyakran használt helynév, tócsás, libalegelő helyeket jelölt pl. Angyaloson, Besenyőn, Ikafalván, Kilyénben, Lisznyón, Szentléleken, Zabolán stb.
- LIBOC-UCCA (A.Ó. 82). 17. sz.: Ház hely Szemeria felől mint brassoba le mennet a csikiak, egy felől vicinusa a *libocs* uczára le menő Szoross. 1802: Az *Libotz Uttzában*. 1818: a Város also résziben a *Libotz Uttzában* (be). — Volt Belső-liboc-, Középliboc- és Külsőliboc-utca. Ma November 7-u. nevet visel.
- *LÓKERT (B.V. 354) (k). 1747: *Lo kert* nevű helyben (k). 1756: A *Lo kert eleje* nevű helyben (k). 1786: A Szent Györgyi Rétnek also felin a *Lo Kert*... vic. N. Keletről az Olt (k).
- LÓKÖTŐ (B.III.Sz. 353) (k, tn). 1714, 1881, 1898: *Lokötő* (k).
- LOMBOS (C.VII. 543) (e). 1897: *Lombostető* 721 m. magas.
- LÓRÉPATAKA (C.VII. 550) (á). — A Nádaspatakba vezető á. neve.
- LÓRÉPUSZTA (C.VII. 549) (le). — A helyet *Lóréfarkának* is hívják, s a hely eredeti neve *Ló-rét* lehetett.
- LÖVŐDE (B.XII. 445) (tn, le).
- LUKÁCSKÚT (C.VII.Sz. 551) (f). — Édesvízű f. a Szemerjapatak jobb partján.

- LUNCA OLTULUI — ÚJ-KÖRŰT (A.Ó. 65). — 1972-ben nyílt az Olthídtól kissé Ny. a Brassóból Csík felé irányuló forgalom számára.
- MACSKAPONK (B.III.Sz. 355) (be). — Szemerján alul a transzformátor épülete van ezen a helyen.
- MAGOSHEGYIFORRÁS (C.IX. 554).
- MAGOSHEGYOLDALA (C.IX. 553) (e).
- MAGOSHEGYPATAKA (C.IX. 555). 1897: *Magoshegy-pataka*.
- MAGOSHEGY (C.IX. 552) (hgy, e). — A térképen *Kerekhegy* (950 m) néven szerepel.
- MAGYARÓSNYAKA (b.C.XI. 356) (e, k, le). 1680: Erdő felől való forduló Határban *Magyaros nyakán* (sz, k). 1689: *Magyarós nyaka*. 1767: *Mogyoros Nyakon* (k). 18. sz.: Templom felől való Határban *Magyaros Nyakán* (sz).
- MAGYARÓSZEG (B.XI. 357) (e). 1568: Daczo Pál birta az *Mogioro Zeget* (e). 1568: *Magyarószeg* (Bogátsnál). 1818: *Magyaró Szegben* (k).
1. MAI — MÁJUS 1-UCCA (A.Ó. 66) 1944-től napjainkig. Székely Mózes-u. (1940—44), M. Eminescu (1920—40), Székely-utca 1920 előtt.
- MALMON ALÓL (B.V. 359) (sz). 1692: Kilyén felől való határban az *malmon alol* az halomra jövőben Czenében az Olt vize felől (sz). 18. sz.: Also Határban a *Malmon alol* (sz).
- MALMONFEJJEL (B.V. 360) (k). 1677: az *malmon felyel* (sz). 1786: A *Malmon fellyel* vic. N. Keletről az Olt nap nyugotrol a... Daczo Josef Ur Egre. Délről a Puszta vagyis a Vásármezeje (r). L. Gyuribá malma.
- MALOMÁROK (B.III.Sz. 358) (k).
- MALOMGÁT-UCCA (A.Ó. 67) 1044-től napjainkig. Tompa Mihály és Malomgát-u. (1940—44), Mărășesti (1920—40), Malomgát-szoros 1920 előtt.
- MALOMNÁL. 1767: Az Also Határba A Malomnál (sz). — A szemerjai Olton levő malomról van szó.
- *MALOMŰT (k). 1689: *Malom utban* (sz). 1698: *Malomut*. 1728: A *Malomutban* Szemerján. 1881: *Malomut* (k).
- *MARGITPATAKA. 1586: zent georgy hatarijban az Baxa kutba vala... vic. egi-felől *Margit pataka* (k).
- MARHACSA PÁS I. Avaspuszta.
- MARINKAPUSZTA (C.VI.Sz. 556) (le).
- *MARKOS MOLNA. 1702: .. vic. ab una az Kilyéni erdőle ut az Belső és Külső Rakottyán az Sárhid felől az *Markos Molnának*. — Moln=malom.
- MARTIŃOVICS-UCCA (A.Ó. 68) 1944-től napjainkig. Gőzfürdő és I. Rákóczi György-u. (1940—44), Tudor Vladimirescu (1920—40), Könyök-u., I. Rákóczi György és Bethlen Gábor-u. 1920 előtt.
- MECANICILOR — GÉPÉSZ-UCCA (A.Á. 69). — Nevét 1950-ben kapta.
- MECKÉNKERT (B.XI. 361) (sz, k). — Családnévből keletkezett.
- MEDVEFEJ (C.IX.557) (e, hgy, le). 1897: *Medvefej-pusztája*, 872 m. magas.
- MELEGOLDAL (B.V.Sz. 274) (e). — A Kurtahegy déli oldala neve.
- MESERIAȘILOR — MESTER-UCCA (A.Ó. 70) 1964-től napjainkig. Benedek Elek-u. (1944—64), Daczó-u, (1940—44), Vasile Lupu (1920—40), Olá és Daczó-u. 1920 előtt.
- MESSZELÁTÓ MELLETTI PARCELLA (B.II. 362) (sz). — Az MTSZ. egyik mező-része.
- MÉNTELEP (A.Á. 172) (be). — 1904-ben létesült, ma katonai laktanya. L. Kaszárnya.

- MÉSZÉGETŐ (C.IX. 558) (e). — Régebbi térképeken *Mősziget* néven említik. Itt valamikor mészégetés folyt.
- MÉSZÉGETŐÁRKA (C.IX., VI.Sz. 628). — Időszakos vízfolyás neve a Kásás tanya megett.
- MÉSZÉGETŐPATAKA (C.IX. 639). — Az Előpataki patak mellékárka.
- MICÁ — KIS-UCCA (A.Á. 71). — 1966-ban nyitották a Brassói-úton.
- *MIHÁJKERT. 1885: *Mihájkert*. — Az árkos Mihály család kertje a Mikó mellett K. volt.
- MIJLOCULUI — KÖZÉP-UCCA (A.Á. 72). — 1955-ben nyitották.
- MIKLÓSFÖLD (B.XII. 363) sz, k). 1975: A Tsenten általszöki az utat *Miklosföld* mellett (sz).
- MIKLÓSPATAKA (B.XII. 364) (p, sz, k, le). 1650 körül, 1767, 1795: *Miklos Patakába* (k, sz). — Ma itt van az Állami Mezőgazdasági Farm.
- MIKLÓS PÉTERNÉ KERTJE (C.IX. 559) (e).
- MIKLÓSPUSZTA (le). — A Marinkapusztának egy részét nevezik így.
- MINERILOR — BÁNYÁSZ-UCCA (A.RSz. 73) 1944-től napjainkig. Brassói és nb. v. H. Miklós-út (1940–44), Gh. Lazár-u. (1920–40), Brassói és Ilyefalvi-út 1920 előtt.
- MIORIȚEI — BÁRÁNYKA-UCCA (A. Űp. 74). — 1956-ban nyílt utca neve.
- MOGYORÓS (C.XI. 560) (e).
- MOGYORÓSKÚT (C.X. 561) (f). — *Asottkútnak* is nevezik.
- MÖLNÁR ÁRON FÉLE HELY (B.XII. 365) (sz).
- MORII — MALOM-UCCA (A.Á. 75) 1940-től napjainkig. Todicescu (1920–40). Malom-u. 1920 előtt.
- MUNCITORILOR — MUNKÁS-UCCA (A.RSz. 76) 1944-től napjainkig. Körösi Csoma Sándor-u. 1940 és 44 között.
- MUZELOR — MUZSÁK-SÉTÁNYA (A.Sz. 77). — 1976-ban nyílt utca neve.
- MUZEULUI — MŰZEUM-SÉTÁNY (A.Sz. 78) — 1973-ban adott név.
- *NAGYÁJ. 1767: Nagy áj vagy Farbük nevezetű helyen (k). — A völgyet jelentő kihalt 'áj' szavunkat őrzi e helynevünk is.
- NAGYÁRNYÉK (C.VIII.Sz. 562) (e).
- NAGY ELEK GYÜMÖLCSÖSE (B.II.Sz. 307). — 30 Ha. gyümölcsös.
- *NAGY FERENC FÜVESKERTJE. 1762: *Nagy Ferenc Fűves Kertje* nevezetű jóság (be). L. Vaskert.
- NAGY ELEK TANYÁJA (B.II.Sz. 366). — 1800-tól viseli ezt a nevet.
- *NAGY GERGELY PUSZTÁJA (le). 1874: ...Petőcsárka nevű erdőrészben, hol Szentgyörgyről Előpatakba vivő ut a *Nagy Gergely pusztáját* átvágja. L. Kölcsepuszta.
- NAGY GYÖRGY-UCCA (A.Ö. 79) 1944-től napjainkig. László Ferenc és Ady Endre-u. (1940–44), Axente Sever (1920–40), Bank-u. 1920 előtt. — László Ferenc dr. Mikó-kollégiumi tanár, régész, múzeumigazgató (1873–1925), Nagy György baloldali politikus, országgyűlési képviselő (szül. 1879) volt, mindketten a város szülöttei.
- NAGYHÍD (A.Ö. 210) (é). 1749: A Szentgyörgyi *Nagy Hidon* fellyül és a T. Daczo Ferencz Ur Egresin alol Vásármezeje nevű Helly. — Ez a híd volt a város főbejárata az Olt balparti vidékéről, a *Gyuribá malma* mellett. *Régi fahidnak* is nevezik.

- *NAGYKÉP (B.III. 368) (sz). 1665: az otontul az felseo határban az nagy *Képnél* (sz). 1650 körül, 1695, 1795, 1811: *Nagy Képnél* (sz). 17. sz.: A *Nagy Kép alias nap kő* (sz). 1738: Gidofalva felöl valo Határba A *Nagy Képnél* (sz). 1786: A Felső Szép Mezőn *Nagy Képnél* (sz). — E helynév — mint azt a bevezetőben bővebben kifejtettük — régen a határban felállítani szokott feszület-képtől nyerhette keletkezését.
- NAGY LAJOSNÉ PUSZTÁJA (C.VII. 519) (le).
- NAGYPILISKE (C.X. 563) (e, hgy). 1897: *Piliske-tető*, 812 m. magas.
- NAGYPUSZTA (C.XI. 564) (le). — A *Birónépusztája* egy részének neve.
- NAGYSZÉK (B.III.Sz. 369) (r). 1693: *Nagy szék* (k). 1881: *Nagyszék* Szemerján (k). 1898: *Nagy szék* (k). — A helynév utótagjában ismét egy itteni jelentésétől megvált szavunkkal találkozunk: 'szék' köznevünk ugyanis a régi magyarságban mocsárt, vizenyős helyet is jelentett.
- NAGYTÓ (B.III. 370) (sz). 1623: az *Nagy tonál* (sz). 1650 körül: Az *nagi To* mellett (sz). 1611: Az Also Határban az *Nagy Teo* lábán (sz). 1650 körül: Az *Nagy Ton kül* (sz). 1696: Felső határban az *nagy ton kül* levő helyben (sz). 1708; A *Nagh Tonál* (sz). 1797: A *Nagy Ton* belől (sz). — Az idézetekből az tűnik ki, hogy *Nagytó* nevű hely mind az Alsó, mind a Felső határban volt.
- NAGYTÓKÉS (C.VI.Sz. 565) (e).
- NAGYUTRAJÖVÖBEN. (sz). 1652: A Czigolya előtt valo határban az Nagy Utra jövöben (sz).
- NAGYVÁPA (B.XII. 337) (sz, k). 1650 körül: *Nagy Vápa Tetein* (sz). 1738: Árkos felöl valo Határban *Nagy Vápában* (sz). 1762: *Nagy Vápa* tetején (sz). 1695: Debrecenben *Nagy Vapa* nevű helyben (sz).
- *NAGY VÍZMOSÁS I. Akasztófa gödre.
- NÁDAS (C.IX. 566) (e). — A Nádaspaták É. oldalának neve.
- NÁDASPATAK (C.IX. 567). 1897: *Nádas-patak*.
- NÁJMANTANYA, NÁJMANTAG (B.XII. 371) (be, sz, k). — A hely Neumann szeszgyárosé volt.
- NICOLAE BÁLCESCU-UCCA (A.Ó. 80) 1944-től napjainkig. Zsigmond király-u. (1940—44), Plevnei (1920—40) és Major-utca 1920 előtt.
- NOUÁ — ÚJ-UCCA (A.Ó. 81) 1964-től máig. Kós Károly-u. (1958—64).
- 7 NOIEMBRIE — NOVEMBER 7-UCCA (A.Ó. 82) 1944-től napjainkig. Arany János-u. (1940—44), Horia—Cloșca—Crișan-u. (1920—40), Liboc-u. 1920 előtt.
- *NYAKVÁGÓKŐ (A.Ó. 175) (be). 1750: A *Nyak Vágo kövön* kívül mely az mostani Ország Uttya mellett volt. — Kivégzőhely volt.
- NYÁROS (C.VI.Sz. 568) (le). 1689: *Nyárosban* (sz). 1818: *Nyáras* völgybe (k).
- NYÁROSPATAK (C.VI.Sz. 569). 1705: *Nyáros pataka* (p).
- *NYERGESFÖD (B.XII. 372) (sz). 1786: Az Árkos felöl valo Határba Közép hegyen vic. N. Keletről *Nyerges föld* (sz).
- NYIR, NYÍRES (C.X. 570) (e). 1516: *Nyires* Sarokba (k). — A Kökönyespaták forrásvidékét nevezik Nyíresnek.
- NYÜLTELEP, NYÜLTANYA (B.III. 374) (be). — Az 1941-ben itt létesített nyúltenyésztésről a helyet ma is így nevezik.
- NYÜLTANYÁN BELÜL LEVŐ PARCELLA (B.III. 373) (sz). — Az MTSZ. egy mező-részének elnevezése.

- OLT folyó az A. és B. térképen a 218-as számot viseli, mintegy hat km. hosszúságban öntözi a város területét, s ezen a szakaszán három híd van rajta.
- *OLTELVE. 1685: *Olt elve* az felső lábban (sz). — 'Elve' (túl) kihalt szavunkat őrzi e helynév.
- OLTFELŐLI HATÁR (B.III.Sz. 443). — A szemerjai MTSZ. III. sz. dűlőjének neve.
- OLTÁRSZER (B.II.Sz. 377) (sz). 1666: *Az Oltár Szerben az Kápolna felett* (sz). 1695: *Csere alatt valo Határban Oltár szerben* (sz). 1685: *Oltár szerben* (sz). U.o.: *Oltár szegben* (sz). 1881: *Oltárszer* (sz). — A valamikor ezen a helyen állott kápolna nyomai ma is kitapogathatók.
- OLTMELLETTI HATÁR (B.XIII. 376) (sz, k). — Az MTSZ egy határrészenek neve.
- OLTRAMENŐ (B.II. 375) (sz). 1762: *A Gidofalva felől valo Határban az Oltramenőben a Gödörben* (sz). 1795: *Oltra menőben* (sz).
- OLTULUI — OLT-UCCA (A.Ó. 83) 1964-től napjainkig. T. Vladimirescu-u. (1944—64), Mátyás király (1940—44), Cuza Vodă (1920—40), Olt-utca 1920 előtt.
- OMLÁS (A.Sz. 378) (be). — A Haladás-u. melletti kis sportpálya helyét nevezték így.
- ONCSATELEP (A.Út. 176) (be). — Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap által épített öt ikerlakás övezetének neve az Örkő alatt.
- ORBÁN BALÁZS-UCCA (A.Ó. 84) 1944-től napjainkig. Br. Apor Péter-u. (1940—1944), Militară (1920—40), Katona-utca 1920 előtt.
- *OROTÁS. 1728, 1755: *Orotáson* (sz, k, e).
- OROTVÁNY (C.VIII.Sz. 571) (le). 1818: az Orotvány nevű helyben (k).
- OROTVÁNYOLDAL (C.VIII. Sz. 575) (e).
- ORSZÁGUTTYARAJOVÓ (B.III.Sz. 379) (sz). 1834: Szemerjai Határon Szék Alma nevű helyben az *Ország Uttyára jövőben* (r).
- ÓTEMETŐ (A.Ó. 177). — A Református temetőnek egy másik neve.
- *ÓVÁRERDŐ (C.IX. 572) (e). — Az Óvári család nevét őrzi.
- ÓVÁROS (A. 220). — Az egy évszázaddal ezelőtti Sepsiszentgyörgy neve.
- OZUNULUI — UZONI-ÚT (A.Á. 85) — 1956-ban nyílt út neve.
- ÖKRÖS (B.II.Sz. 380) (sz). 1681: *Eokreos alatt* (sz). 1728: *Ökrös ajja* (sz). 1735: az *Ökrös, allya* alatt valo föld (sz). 1767: *A Csere alatt valo Határban Az Ökrös alatt* (sz). 1881: *Ökrös ajja* (sz).
- *ÖRDÖGSZÓKTETŐ helynevet Bogáts közli év nélkül, helye ismeretlen.
- ÖRKŐ (A.B.C. 178) (b, e, tn). 1669: *Örkő*. 1795: *Az Erdő felől valo Határban Az Örkönél* (sz.). 1897: *Örkő* 641 m. magas. — Magassága rohamosan fogy a nagymérvű kőfejtés miatt, a tetején volt régészeti lelőhelyet egészében elhordták már. Nevét a csúcsán állott megfigyelő alkalmatosságtól nyerhette.
- ÖRKŐELEJE (C.XI. 574) (e, be). 1896: *A Magashegy, Világító, Lóré, Örkőeleje és Örkőmege* nevű erdőrezsben 8500 drb. két éves lucfenyő, 4500 drb. erdeifenyő, 5500 tölgycsemete és húsz Hektóliter cseremakk ültetett el. — Az osztrák önkény itt végeztette ki Váradi József és Bartalis Ferenc vértanúkat azért, mert hazájuk felszabadítását tervezték.
- ÖRKŐMEGE (C.XI. 573) (e). 1885. *Örkőmege* (e).
- ÖRKŐ-UCCA (A.Ó. 86) 1944-től napjainkig. Örkő és Bartalis Ferenc-u. (1940—44), Piatra Paznică (1920—40) és Örkő-utca 1920 előtt.
- *ÖSVENY. 1821: *Ösvenyben* (sz). — Ugyanazt a helyet jelölheti, mint a Papösvénye. L.o.

- PACÉ (C.VIII.Sz. 575) (le, tn). — Régen a diákság és más gyermekek kedvence szánkázó, újabban sízó helye. Van Kispacé és Nagypacé; rajta sífelvonó és le-sikló pálya, sőt Libacsárda újabban VADÁSZ-CSÁRDA nevű falatozója.
- *PAD. 1690: Az *Pad* tetejin (sz). — A szemerjai határban kell keresni a helyét.
- PAPCSERÉJE (B.II.Sz. 381) (e, k). 1767: A *Pap cseréje* megett (k).
- PAPFÖLDSZERE (B.II. 382) (sz). 1650 körül: *Papföldszere*. 1728, 1738, 1786: Gido-falva felől való forduló Határban *Pap földje szeriben* (sz). 1813, 1821: *Pap szeribe* (sz).
- PAPKÜTTYA (C.VI.Sz. 576) (f). — Édesvizű f. az Irmosárokban.
- PAPOKERDEJÉ (C.VI.Sz. 577) (e). — Egyházi e. a lelkészek tüzfával való ellátására.
- PAPÖSVÉNYE (alsó) (B.XII. 383) (sz, k). 18. sz.: *Pap ösvényibe* az Árkos felől való Határban (sz).
- PAPÖSVÉNYE (felső) (B.XII. 384) (sz, k). 1623: *Pap ösvényén fellyel* (sz). 1676, 1755: *Pap ösvényiben* (sz).
- PAPÖSVENYIREMENŐBEN. 1696: *Pap ösvenyire menőbe* (sz).
- PAPRÉTTYE (B.III.Sz. 621) (r).
- PARK (A.Ó.181). — A Mikóval és Színházzal szembeni részét, az addigi kirakóvásár helyét a húszas években parkosították, a katolikus templom környékét és a Sétateret 1896-ban. 1690 előtt Borjújáróhely volt, attól kezdve közel két évszázadon át Barompiac.
- PÁLPATAKA (B.C.II.Sz. 385). 1689: *Pál patakára menőben* (sz). 1881: *Pálpataka* Szemerján (p). — D. a város területének határpataka.
- *PÁSZTORKÜTTYA. 1715: Sas mezeje nevű helyben az *Pásztorkuttyáig* (sz).
- *PÁZSINTOSTÓ (B.XIII. 386) (r). 1786: Árkos felé a Szénéfű lábán a *Pásintos Ton* (r).
- *PÁZSINTÚT (B.XIII. 387) (u). TT.
- PÁRÁULUI — PATAK-UCCA (A.RSz. 87) 1940-től napjainkig. Titu, Maiorescu (1920—40) és Patak-u. 1920 előtt.
- PÁCHI — BÉKE-UCCA (A.Ó. 88) 1949-től napjainkig. Mureşalul Tito (1944—1949), Mikes Kelemen (1940—44), Vasile Alecsandri (1920—40), Új-utca 1920 előtt.
- PÁDURII — ERDŐ-UCCA (A.RSz. 89) 1944-től napjainkig.
- PESCARILOR — HORGÁSZ-UCCA (A.Ó. 90) 1940-től napjainkig.
- PETŐCSPATAK (C.VII. 578). 1874: *Petőcs-patak* árokfeje. 1897: *Petőcs-patak*. — A kihalt Petőcs család nevét őrzi.
- PETŐCSKÜTTYA (C.VII. 580) (f).
- PETŐCSPUSZTA (C.VII. 579) (le).
- *PIACSZER. 1704: az *Piatz szeren* (be). 1831: *Piatz Szeren* egy jószág (be). — Ezt a jószágot 1829-ben *Szigeti Gyula Mihály*, a tudós udvarhelyi professzor vásárolta meg leánya, Nagy Ferenc gidófalvi papné számára. (A professzor Önéletírása az Áll. lt. F. 65. nr. 10. fasc. 7. jelzet alatt van.) A vásárolt telken később a Háromszéki Takarékpénztár székháza állott.
- *PIAC-UCCA. 1857: *Piatz Utza*. — A mai Kossuth Lajos-utcát nevezték így, mert a piacra vezetett.
- PIAȚA VECHÉ — RÉGIPIAC-TÉR (A.Ó. 91) 1964-től napjainkig. PȚa. Kálvin-tér (1940—64), PȚa. Unirii (1920—40), Kálvin-tér 1920 előtt. — 1750-ig e téren volt a kirakóvásár s *Belsőpiac* nevet viselt. 1755: Vagyon a *belső piatzon* az Ecclesianak egy Háza.

- PILISKEPATAKA (C.X. 581). — A Katonyapataka felső folyásának neve.
- PILISKETETŐ. 1897: *Piliske-tető* 812 m. magas az Adriai-tenger színe felett. — Szláv eredetű helynév. l. Nagypiliske.
- PINCHEHELY (B.II.Sz. 388) (sz, k). 1611: *Pintze Helly* nevezetű helyben (sz). 1665: Csere alatt való Határban az *pintze helibe* (sz). 1689: Pincze helyben (sz). 1698: Pincehely. 1762, 1767: *Pintze* nevű Hellyben (sz). — L. Kutaspincehely.
- PITYÓKAHEGY (B.VI. 389) (sz). 1807: *Pityoka hegyen* (sz). — A krumpli termesztésének szorgalmazásakor itt nyílosztással kaptak a földművelők helyet.
- PODULUI — HÍD-UCCA (A.Ó. 92) 1964-től máig. Roosevelt (1944—64), Honvéd 1940—44), Dorobanți (1920—40) és Honvéd-u. 1920 előtt.
- PÓKAPATAKA (C. VIII.Sz. 582). — A kihalt Póka család nevéből keletkezett pataknev.
- *POROND (A.Ó. 211) (be). 1650 körül: ...ezeknek az lábok az *Porondra* megyen.
- PORUMBELOR — GALAMB-UCCA (A. Út. 93). — 1964-ben kapta nevét.
- PRESEI — SAJTÓ-UCCA (A.Sz. 94). — 1970-ben nyílt utca neve.
- PRIETENIEI — BARÁTSÁG-UCCA (A.Á. 95). — 1976-ban nyitották meg.
- PRIMÁVERII — TAVASZ-UCCA (A.Út. 96). — 1944-ben nyílt utca neve.
- PRINCIPALÁ — FŐ-UCCA (A.Cs. 97). — 1972—3-ban keletkezett utca neve.
- PRIVIGHETORII — FÜLEMILE-UCCA (A.Út. 98). — 1944-ben nyílt utca neve.
- PROGRESULUI — HALADÁS-UCCA (A.Sz. 99). — 1970-ben nyílt utca neve.
- PUSKÁS TIVADAR-UCCA (A.Ó. 100) 1944-től napjainkig. Petőfi Sándor-u. (1940—44), Vámii és I. G. Duca-u. (1920—40) és Vámház-u. 1920 előtt.
- RAFAJRÉT (B.XII. 390) (TT) 1650 körül: *Rafaj Réti* elöt (sz). 1747: *Rofaj Rétye* (r). 1898: *Rofaj rét* (r). — A helynév az árkosi Raffai-család nevéből keletkezhetett.
- *RAKOTTYA. 1689: Also *Rakottya* nevű helybe (f). 1693: also *Rakottyasban* (sz).
- RAVASZLIK (C.IX. 583) (e). 1896: A *Ravaszkoldal* stb. helyeken a város eladott 36040 tölgytörzset Zeibeg nagyszebeni kereskedőnek.
- RÁCTANYA (C.VII. 584) (be). — A Benedekmezein volt tanyát tulajdonosáról neveztek el.
- RÁJMESTANYA (B.II/b.Sz. 624). — A volt tulajdonos (Reimesch) nevét őrzi a helynév.
- RECOLTEI — TERMÉS-UCCA (A.Á. 101) 1976-ban nyílt utca neve.
- REDNIKTANYA l. Gergelytanya.
- REFORMÁTUS TEMETŐ (A.Ó. 177).
- *RÉGIERDŐLŐÚT (B.I. 391). — 1750: Az hol most a Barom Piatz vagy az mint az *erdőlő Ut* vagy az a két Viz mosás között. U.o.: ...a *régi Erdőlő utig* felszántották. — Az Újvárossy-kerten fel Ny. irányba vezetett a helynév jelzette út az erdőbe.
- RÉGIPIAC l. Tírgului — Piacér címszó alatt.
- RÉGISZEMERJA megkülönböztető elnevezés az újonnan épült Szemerjanegyeddel (Cvartal Simeria) szemben.
- RÉGIVASHÍD (A.Á. 214). — 1906-ban épült, 1976-ban a használatból kiiktatták, mellette felépülvén az impozáns új vasbetonhíd, az Olt folyón.
- RÉT (B.V. 392) (le, r, be). 1898: *Rét*, u.o. *Rétláb*.
- RÎNDUNICII — FECSKE-UCCA (A.Út. 102). — 1964-ben nyílt utca neve.
- RÓKALIK (C.V.Sz. 512) (á).
- ROMÁN TEMETŐ (A.Ó. 204). — Görögkeleti temetőhely a régi templom körül.

- ROZELOR — RÓZSA-UCCA (A.Út. 103). — 1944-ben nyílt utca neve.
- SALCÍMILOR — AKÁCOS-UCCA (A.Út. 104). — 1944-ben kapta nevét.
- SANYIKAKÜTTYA I. Gerébkút.
- SASKERT (B.I. 393) (be). — A Sas család nevét őrzi.
- SASMEZEJE (sz, k). 1715: *Sas mezeje* nevű helyben... az Csere alatt való határ az *Sas mezeje oldalán* (sz). — Szemerjai helynév, a Sas családtól ered ez is. *Sásmezejének* is mondják.
- SÁNDORBOKRA (B.I. 394) (be). — A helynév előtagja családnév. Itt új tömbház-negyed épül.
- SÁNDOR GÉZA MALMA (B.IV. 395) (é, be, sz). — Ma is működő malom.
- *SÁRHÍD (sz). 1813: *Sárhíd*. 1702: *Sárhíd* felől (k).
- SÁROSÚT (C.IX. 585) (e).
- SÁLCILOR — FÜZES-UCCA (A.RSz. 105). — 1944-ben nyílt utca neve.
- SÁNATÁȚII — EGÉSZSÉGÜGYI-SETÁNY (A.Sz. 106), 1944-ben nyitották.
- ȘCOLII — ISKOLA-UCCA (A.Ó. 107) 1964-től napjainkig. Petőfi Sándor-u. (1944—64), gr. Mikó Imre (1940—44), Gen. Moșoiu (1920—40) és Gr. Mikó Imre-utca 1920 előtt.
- SCURTĂ — RÖVID-SÉTÁNY (A.Sz. 108). — 1972-ben nyílt utca neve.
- SEPSISZENTGYÖRGY. 1459: Sepsij Zenthgijergh. 1492: Sepsy Zent Gyewrgh. 1579: Sepsy Zent Gheorgy. 1609: Sepsi Zentgiörgy. 1614: Sepsi Zentgjörgj. 1850: Sepsi Szent György. 1902: Sepsiszentgyörgy. — A város a templom védőszentjének a nevét viseli, a név előtagja pedig a Szék neve. Lakossága 1849-ben 2337 fő volt, 1879-ben: 5142, 1900-ban: 7131, 1910-ben: 8630, 1930-ban: 10,818, 1979-ben pedig az 50,000-et meghaladja a lélekszám.
- SÉTATÉR I. Park.
- SFÎNTU GHEORGHE. 1850: Szint George. 1854: Sepsi Sîn Jiorz, U.O.: Siepsi-Sînt-Georgiu. 1919: Sepși-Sângeorgiu. 1921: Sfântu Gheorghe.
- SIKÓKERT, SIKÓTAG, SIKÓKÚT (B.XII. 397) (le, k, sz, gy, f). — A nagyböloni-sepsiszentgyörgyi Sikó vagy Sykó család Debrentető mögötti birtokrészének nevei.
- SIKÓK-UCCÁJA. 1840-ben itt volt Mihály József serfőző háza falusi részen. — Az utcanév a mai Kőrösi Csoma Sándor-utca (A.Ó. 59) egyik szakaszát jelölte.
- SIKÓLÁB (B.III. 396) (sz).
- SILOZULUI — GABONARAKTÁR-UCCA (A.Á. 109) 1964-től napjainkig. Józsa Béla-u. (1949—64), Csutak Vilmos (1940—49), Andrei Mureșanu (1920—40).
- SÓARELUI — NAP-UCCA (A.Út. 110). — 1944-ben nyílt utca neve.
- ȘOIMULUI — SOLYOM-UCCA (A.Ó. 111) 1964-től napjainkig. Károli Gáspár (1940—64), Dimitrie Cantemir (1920—40) és Palló-utca 1920 előtt.
- SORBÁNKÜTTYA (B.XII. 398) (f). — Családnevet őriz. Az Állami Mezőgazd, farm istállóit ez a forrás látja el ivóvízzel.
- SŐSBORVÍZ (C.X. 586) (f). — Konyhasós, szénsavas, nemhasznált ásványvíz Sugásfürdőn. Ma romokban van.
- SŐSMEZEJE. 1765: a Kilyéni Avas mellett... vic. Délről az irt Kilyéni Avas Északon a *Sos mezeje oldala*. — Talán a *Sasmezeje* lesz.
- SÓSTÓ (B.XII. 399) (le, k). 1693: az *Sos tobeli* föld (sz). 1708: Az *Sos toban* (sz). 1767: A Templom vagy Erdő felől való határban a *Sos Toban* (sz). 1874: *Sosto* nevű Lábban (sz). — Talán itt is a Sas családnevet ferdítették Sos-ra.

- SPITALULUI — KÓRHÁZ-UCCA** (A.Ó.112) 1949-től napjainkig. Petru Groza (1944—49), Kórház és Potsa-u. (1940—44), Grigore Alexandrescu (1920—1940) és Potsa-utca 1920 előtt. — Potsa József a város tevékeny főispánja volt. Az utca a régen Akasztófagödrinek nevezett mély vízmosásos árok fenekén vezet fel a Hegyre.
- STABÁLISHÁZ** (A.Ó.180) (é). 1755: Felső Asszonyunk úgy kívánván, hogy edgyik *Stabilis* Quartély a Kglmetek Várossába építtessék... Azon *Staabalis házban* kortsoma ne tartassék. 1769: In Anno 1756 amidön a Sepsi Szent Györgyi *Stabális ház épült*. 1767: A *Stabális házban* Markalis Székek, Generális Gyületek tartattak. 1774: Vice Colonellus Tzanádi Sámuel Ur... a *Stabális Házban* lekván. 1792: A *Stab* mellett valo Kertben (be). 1828: a Piatz szerén a Huszár regiment *Stabális Háza* mellett Libotz felé bé menő utza. — A határőr katonaság rizalitos és árkádos, klasszicista stílusú parancsnoki épületét, a város első emeletes házát *Lábasháznak* is nevezik. A halálraitelt Váradi és Bartalis utolsó éjszakájukat a földszinti DK. sarokszobában töltötték. (L. a kiugró részen elhelyezett emléktáblát.)
- STADION** (A.Sz.200). — Labdarugó pálya és korszerű sportcsarnok a Szemerjanegyedben.
- STADIONULUI — STADION-UCCA** (A.Sz.113) 1974-től napjainkig, azelőtt Szemerjai-u.
- STRANDULUI — STRAND-UCCA** (A.Ó.114) 1964-től napjainkig. Mikes Kelemen-u. (1044—64), Árpád-u. (1940—44), Bogdán Vodă (1920—40) és Vásármező-utca 1920 előtt.
- SUGÁSFÜRDŐ — BĂILE ȘUGAȘ** (C.X.587). — Klimatikus- és gyógyfürdőhely a várostól 9 km. távolságra. 1870-ben kezdtek itt építkezni.
- ȘUGAȘULUI — SUGÁSI-ÚT** (A.Ó.115) 1944-től napjainkig. Sugási és Rákóczi Ferenc-u. (1940—44), Petru Maior (1920—40) és Borvíz-utca 1920 előtt.
- SUGÁSI-ÚT** (C.IX.,X.625). — Korszerű aszfaltút a várostól Sugásfürdőig, régen *Debrenútjának* nevezték.
- SÜTŐTANYA, SÜTŐTAG** (B.III.400) (é, be, sz, gy). — Székely humorral *Sütőfalvának* is nevezték. A Sütő család tulajdona volt.
- SZABADFÖLD** (B.XII.401) (sz, k). 1749: Árkos felől a *Szabad* nevű helyben (sz). 1755: *Szabadfődek* között (sz). 1811: Erdőfelől valo Határban *Szabad Földbe* (sz). — Rendszerint annak a darabka rétnek, legelőhelynek a neve volt, mely a helység határszélén vagy a település mellett feküdt a főút két oldalán, ahol az idegen lovát szabadon legeltethette, s maga pihenhetett. Az ilyen vendégfogadó helyeket *Király szabadjának* is nevezték. Később magántulajdonba kerültek.
- *SZALADASZALÓHELY** (A.Ó.221) (be). 1750: A Városnak két *Szalad Aszaloja* volt az egyik a Debren Kapujában, a másik Szemerja felé az hol most a Barom Piatz vagyon. U.o.: A Szalad Aszalot is értem romlásában. U.o.: kijöttünk a *Szalad Aszalo* helyre. — Szalad szláv eredetű szavunk a csiráztatott árpát jelölte. Eredeti jelentésére ma nem használt eme köznevünket itt helynév, másutt családnév tartotta fenn. (L. Megyei Tükör 2190. sz.)
- SZÁRAZÁROK** (B.C.II.Sz.501). — Időszakos vízfolyás.
- SZÁRAZPATAK** (B.V.Sz.402) (k). 1835: Az Ipacs és *Száraz patak* esztendőként valo széna jövedelmét a Communitas templom építésre átadja.
- SZÁRMÁNYKÜTTYA** (C.X.589) (f).

- SZÁRMÁNYPATAKA (C.IX. 595). — Az Andornyakpataka mellékvize.
- SZÁRMÁNYPUSZTA (C.X. 588). — Ma ültetett fenyős.
- SZÁRMÁNYI KÖVES (C.X. 590) (u). — A Bölöni-út itteni szakaszának neve.
- SZÁRMÁNYTETŐ (C.X. 626). — 1897: *Szármány-tető* 898 m. magas.
- SZÁSZ MÓZSI SÁNCA (B.VI. 403) (e). — Az Őrkő-erdő és a Hegy határsánca.
- SZÁSZOKERDEJE (C.VIII.Sz. 591) (le). — A szemerjai Erdőbirtokosság szászoknak adta volt el, innen a neve.
- SZÁSZÖLÉSÁRKA (C.VI.Sz. 592) (á). — A hagyomány szerint itt ölték meg egy szász marhakereskedőt. *Batrinaárkának* is nevezik.
- *SZEGELET. 1767: Az Also Határban a *Szegeletben* (k). — Talán a *Szeget* név helyett irt Szegeletet a leíró.
- SZEGET (B.V. 405) (le, k). 1646: Also *Szegetben* (sz, k). 1677: *Szegetben* (sz). 1692: *szeget* nevű helyben az Csenében (k). 1815: *Szegetbéli* kenderföld (sz). — Az Oltparti rétek neve a Vashídtól a Sándor Géza malmáig.
- SZEGET ÉS RÉT (B.V. 406) (sz, r). 1898: *Szeget és Rét* (sz). — A tagosítás utáni V.sz. dülő neve. (TT).
- SZEGETKAPU (B.V. 407) 1821: *Szeget Kapun* belől (sz).
- SZEMERJA — SIMERIA (A.RSz. 216). — A község *Szentmária* neve kopott az idők folyamán *Szenmárja* — *Szemerjává*. 1567-ben már *Zemerya*, de tovább, még a 18. században is felváltva használják a *Zent Maria* és *Szemeria-Szemerja* névformát. L. Szentmária.
- SZEMERJAI CSORGÓ (C.VIII.Sz. 630) (f).
- SZEMERJAI HÍD. 1767: A *Szemerjai Hídnál* (sz).
- SZEMERJAI LÁB (B.IV.408) (sz). 1693, 1696, 1697, 1762, 1795: *Szemerjai lábban* (sz). 1803: Szemerjai Szép Mezőn levő úgy nevezett *Szemerjai lábban* (sz).
- SZEMERJAI TEMETŐ (A.RSz. 201). — A református templom körül terül el.
- SZEMERJAI TÓ (C.VIII.Sz. 633). — Földdugással 1970 körül létesített halastó az előpataki-út négyes km. kövénél.
- SZEMERJANEGYED — CVARTAL SIMERIA (A.SZ. 182) (be). — 1968 után létesített tömbház-lakónegyed.
- SZEMERJAPATAKA (A.RSz. 219). — A Benedekmezején eredő, Szemerján átfolyó és Kilyénnel szemközt az Oltba torkolló patak neve. Valamikor malom is volt rajta, a falun felül és alul is.
- SZEMVÍZ (C.X. 593) (f). — Szénsavas, kénhidrogénes ásványvíz Sugásfürdön. A nép szembántalmakban gyógyhatásúnak véli. *Barabás-forrásnak* is nevezik.
- SZENDREIFORRÁS (C.IX. 596) (f). 1896: dec.22.-én a városi tanács javaslatára a képviselőtestület elhatározta, hogy vízvezetékét létesít s utasította a városi tanácsot a Szendrei patak (és forrás KZ. megj.) vegyelemzésére. — Évtizedeken át ez a f. látta el a város egy részét ivóvízzel. Nevét a Szendrei családról kapta.
- SZENDREIPATAK (C.IX. 594). — L. Szendreiforrás.
- SZENTEGYHÁZERDEJE (C.VIII.Sz. 597) (e).
- SZENTEGYHÁZERŐSSE I. Erősoldal.
- SZENTEGYHÁZFELETT (B.XII. 487) (sz). 1650: *Szent Egyház felet* (sz). 17. sz.: Az Oton innen *Szentegyház felett* (sz).
- SZENTGYÖRGY FELŐLI HATÁR (B.I/a.Sz. 409) (sz). (TT). — A szemerjai hármashatár egyike volt

- SZENTIVÁNYI UTON BELŐL (B.III.410) (sz). 1762: *A Szent Iváni uton belől* (sz).
 SZENTIVÁNYIUTSZÖKŐ (B.III.411) (sz). 1622: Az Also határban az *Szent Ivány ut szeokeoben* (sz). 1650 körül: *Sz. Iváni ut Szökőben* (sz). 1795: *A Szent Iváni ut Szökő lábra valo menőben* (sz).
- SZENTKIRÁLYISZÉJJ (B.III.Sz.412) (sz, k).
- SZENTMÁRIA (A.RSz.216). 1332: *Sancta Maria*. 1407: *Zent Maria*. 1559: *Zentmariaazzon*. 1611: *Szent Maria*. — A község Szentmária neve lassan, (a reformáció térhódításak következményeként) Szemerjává változott. L. Szemerja.
- *SZENT PÉTER-PATAKA. 1685: *Szent Péter patakán alol...* az Szék Kapuján fellyel (sz). 1818: *Szent Péter Hidgyán küjjel a Patakra menőben* (sz). — A patakot későbbi tulajdonosáról *Gerébpatakának*, újabban *Tókpatakának* nevezik. L.o.
- *SZÉKEJÉKTANOROKJA (be). 17. sz.: vic. a patak felől is *Székejék tanorokja* (k). — Valahol a Szemerjapatak mellett, az akkori falu alsó részén levő tanorok neve, a tulajdonos családról.
- SZÉKEJÚT (C.X.623). — A Bölöni-útba Hidvég felől vezető út neve. L. Közbérc (C.IX.542).
- SZÉKELY MIKÓ KOLLÉGIUM (A.Ó.212) (é). — Ma Matematika-Fizika Liceum. Épült 1870—76-ban a Ny. szárny, és 1891—92-ben. D. szárny, a székely nép és Mikó Imre adományából. A városi tájékozódásban egyszerűen *Mikó* a neve.
- SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM (A.Ó.183) (é). — Ma Megyei Múzeum. Épült Kós Károly tervei szerint 1910—1911-ben.
- SZÉKHALMA (B.III.Sz.413) (r, sz). 1611: *Székalmában* (sz). 1685: *Szék alma Kebelében* (sz). 1700: *Székhalma* (sz). 1705: *Székalma kebele* (sz). 1834: Szemerjai Határon *Szék Alma* nevű helyben az Ország Utyára jövőben (sz). 1881: *Székhalma* (sz). — A helynév előtagja *mocsaras helyet* jelentett a régi magyarságban; az utótag vegyesen, de többször fordul elő 'alma' alakjában. Újabban a közérthetőbb 'halma' formát használják, s valószínű ez lehetett az eredeti: a vizenyős helyből kiemelkedő keblszerű domborulatot jelölte.
- SZÉKHÁZ (A.Ó.184) (é). — Háromszék-háza vagy Megyeháza 1832-ben épült klasszicista stílusban. Homlokzatán Gábor Áron forradalmár szabadságharcos domborművű emléktáblája látható. Ma az épületben a Megyei Könyvtár székel.
- *SZÉKIDOMB. 1689: *Széki dombon* (sz). 1762: *Székidomb* (sz).
- *SZÉKKAPUJA. 1685: *Szent Péter patakán alol...* az *Szék Kapujan* fellyel Kert megett (sz).
- *SZÉKSZÉJE (B.III.Sz.415). 1689: *Székszélyben* (sz). 1753: *Székszéje* (sz). — Székszélye, Székkapuja, Székidomb és Székalma-Székhalma helyneveink által jelzett területek mind a *Nagyszék* (B.III.Sz.369) szélén, kapujában, dombján, halmán vannak, tehát az egykori *nagy mocsárnak* (ma is sok vizenyős hely van itt) jelentették a *szélét, kapuját, dombját, halmát* és *kebelét*, vagyis belső, középső részét.
- *SZÉLESPARLAG I. Avaspusztája.
- SZÉNAFŰ (B.XII.416) (r, sz). 1650 körül: *Szénafü be menőben* (sz). 1675: Árkos felől valo Határban *Széna füben* (k). 1680: szent György réten *széna fü* nevű helyben (k). 1767: *Szénafübe* (k). 1898: *Szénafü lábja*.
- SZÉNAPIAC. I. Újtér.

- SZÉNÉGETÖKÁRKA (C.IX. 593) (á, e).
- SZÉPMEZŐ (B.II., III., IV., I/a., I/b. 417) (sz, kU). 1493: *Zepmezew*. 1692: *Szépmező* (sz). 1786: a *Szépmezőn* a Felső Lábban (sz). — Szépmezőnek nevezik a Sepsiszentgyörgytől K. Rétyig és D. Kökösig lenyúló termékeny, valóban *szép mezőt*, az Olt és Feketeügy háromszögében.
- SZÉPMEZŐI HATÁR (B.IV. 419) (sz). — Az MTSZ. parcellája.
- SZÉRŰ MELLETT LEVŐ PARCELLA (B.IV. 420) (sz). — MTSZ. parcella.
- SZÉRŰSKERT (B.III.Sz. 421) (k).
- *SZIGET (r). 1641, 1696, 1762, 1786, 1795: *Sziget* nevű helyben (k). 1650 körül: *Szigetben* (k). 1786: Az Also Szép Mezőben a *Szigetben* (k). 1786, 1795: A *Szigetben* (sz).
- *SZIGETKAPUJA (k). 1767: *Szigeth Kapuján* belől (sz). 1786: *Sziget Kapujánál* (sz).
- *SZILA. 1728: *Szila* vagy *Czene* nevű helyben (k).
- *SZILON (B.XII. 422) (k). 1677: az *Szilon* felet (sz). 17. sz.: A *Szilon* fél hold (sz). 1849: *Szilony* (sz).
- SZOROS (A.RSz. 137) (be). — A hagyomány szerint a Bara család nyitotta templombajáró ösvénynek.
- *SZŐLŐDOMB, SZŐLŐMÁL helyneveket Bogáts említi.
- SZURDUK (C.VIII.Sz. 599) (e).
- SZURDUKAJJA (B.II.Sz. 423) (sz). 1689: *Szurdok alatt* (sz). 1767: Sz. Király felől a *Szordok alatt* (sz).
- TANÁROKNÁL l. Horváth-tanya.
- TANORKAPU (B.I. 424). 1732: felső határban az *Tanorok kapun* küjjel. 18. sz.: Also Határban Kilyéni *Tanor Kapunál* (sz).
- TANOROK. 1675: Az *Tanoroknál* vic. egyfelől az Rétre bé járo falu közönséges uczája (sz). 17. sz.: Tanorokban ugyan Szoros mellett, alol ennek is a Szoros határa alol Székejék házhelye a patak felől is Székejék *tanorokja* Kis Mihály telekje és *tanorokja* fele.
- TÁNCICS MIHÁLY-UCCA (A.Sz. 116). — 1944-ben nyílt utca neve.
- TEILOR — HÁRSFA-SÉTÁNY (A.Sz. 117). — 1972-ben keletkezett utca.
- TEKENYŐS ÚT (C.IX. 600). L. Gátlások.
- TEMETŐ MELLETTI DÜLŐ (B.XII. 425) (sz, k). — MTSZ. dülő neve.
- TEMLOM FELETT (B.XII. 426) (le). 1738: *Templom felett* (sz).
- TEMLOMHEGY (A.RSz. 185) 1728: Vagyon a Papi Parochia a Templom hegye alat vic. mind két felől az Ország Uttya (be). — Itt a Vártemplomról van szó.
- TETVESKÚT (C.VII. 601) (f). Édesvíz.
- TEXTILISTILOR — SZÖVŐMUNKÁSOK-UCCAJA (A.Üp. 178). — 1976-ban nyílt utca neve.
- ȚIGARETEI — CIGARETTAGYÁR-UCCA (A.Sz. 119) 1964-től napjainkig. Körösi Csoma Sándor (1940—64), Al. Lăpușneanu (1920—40) és Kilyéni-utca 1920 előtt
- TINERETULUI — IFJÚSÁG-UCCA (A.Sz. 120). — 1972-ben létesült utca neve.
- TÎRGULUI — VÁSÁRTÉR (A.Ö. 121) 1944-től napjainkig. Gábor Áron-tér. (1940—44), Piața Carmen Sylva (1920—40) és Gábor Áron-tér 1920 előtt.
- TISZTÍTÓTCSERE (C.X. 602) (e).
- TISZTVISELŐTELEP (A.Üt. 186) (be). — 1935-ben kezdték építeni ezt az új városrészt az Örkö DK. lábánál. Újtelepnek is nevezik.

TOAMNEI — ÖSZ-UCCA (A.Á. 122).

TÓ (A.Á. 199). — Mesterséges tó az Olt balpartján, a betonhíd mellett vízisportok céljára. Télen jégpálya.

TÓKHIGGYA (B.II., III.Sz. 427). — Az Ilyefalvi-út hídja a Tókpatakán. Péterpatak- és Gerébpatak-higgyának is nevezték.

TÓKPATAKA (B.C.II., III.Sz. 428). 1685, 1708: *Szent Péter pataka*. — Szent Péter-, Péter- és Geréb-pataka nevet is viselt.

TOLVAJOK ASZTALA (C.IX. 603) (e, szikla). — Asztal alakú szikla a Bodos nevű erdőben.

*TOMPA DÜLŐ (sz). 1795: Kilyén felől való Határban *Tomp döllön* (sz).

*TORMÁSKERT (sz.) 1705: *Tormás kert*. — Elhelyezni nem tudjuk.

TOROKÁRKA (B.XII. 429) (k).

*TÖKÉS. 1885: Tökés. — Hollétét nem tudjuk.

TÖRÖKCSICSAJ (B.XII. 430) (e). 1702: *Törökcsicsaj* (e). 1924: *Törökcsicsaj* (le). — Az árkosi unitárius egyháztól vásárolták a helynévjelzette területet katonai gyakorlótér céljára.

*TÖRVÉNYFA I. Akasztófa.

TURTURELOR — GERLE-UCCA 1979.II.1.-től az utca neve: 1. Decembrie 1918.

TUTUNULUI — DOHÁNY-UCCA (A.RSz. 124) 1944-től napjainkig. Császár Bálint (1940—44), Regalá (1920—40) és Császár Bálint-utca 1920 előtt. — Császár Bálint, a város szülötte (1826—1892) és híres polgármestere, országgyűlési képviselője volt, akiről Mikszáth a János király figuráját mintázta Két választás Magyarországon c. könyvében.

*TYÜKOSDOMB. 1690: *tyukos dombon* (sz). — A térképen elhelyezni nem tudjuk.

ÚJHÍD (A.Á. 213). — A régi Vashíd helyett és melléje az Oltra 1976-ban épített vasbetonhíd neve.

ÚJPIAC (A.Üp. 188). — A város 1972-ben a Június 11-negyedben nyílt új napi piacterének neve.

ÚJPIAC-NEGYED (A.Üp. 187). — Ezt a hivatalosan *Június 11-negyednek* nevezett városrészt 1972-ben kezdték építeni.

ÚJTELEP I. Tisztviselőtelep. Régebben Szt. István, még az előtt *Hegynyíl* volt a neve.

ÚJTÉR (A.Ó. 174) (be). — A Lenin-út könyöki, kiszélesedő része, ahol ma a Gábor Áron és Nicolae Bălcescu mellszobrai állanak. Ebből a négyszögű térből nyílt az Arany János-utca. Viselt a tér Deszka-, Fa-, Mészpiac nevet is.

ÚJVÁROSSYKERT (A.O. 189) (be). — Az Újvárossy József adományozta 200 hold erdő (Karatna-Volálban) árából vásárolta meg a „Kolczakertet“ (5 hold 411 n.öl) az egyház 1911-ben egy új gimnázium építése céljából, s hálából a kertet „Újvárossy-kertnek“ nevezték el. A felső része a húszas években a kollégium sport telepe, városunk első labdarugó pályája volt. Az alsó, Sétatér melletti soron leányinternátus épült. Az egész „kert“ utcákkal szabdalt beépített terület lett.

UMBREI — ÁRNYAS-UCCA (A.Sz. 125).

*ÚTVÁLASZ (B.II. 638) (sz). 1623: *Az Ut válaszon belül* (sz). 1696: *Ut Valas bütüi* (sz). 1767: *Gidofalva felől az Ut Válaszon kívül* (sz). U.o.: *Az Ut Válasz bütijénél* (sz). 1795: *Az Ut válaszon belül* (sz). 1811: *Az Ut Válasznál* (sz). 1821: *Utválasz* (sz). — A Méntelep mögött, ahol az út Angyalos és Gidófalva

felé *elválott*, nevezték a helyeket Útválasznak. Röviden *Válasznak* és *Vallasznak* is mondták, s talán ebből a ferdítésből keletkezett *Vellesz*, *Vélész* (l.o.) helynév.

*UZONI ÚTON. 1672: az felső lábban az Szép mezőn az *Uzoni uton kívül* (sz). 1685: *Uzoni uton* (sz). 1767: Szép Mezőn... *Uzoni uton belül* (sz).

ÜTÖKERT I. Vojkánmege. — A kert az Ütő családé volt.

ÜTÖRÉTTYE I. Ökrösajja.

VADÁSZOKKUTTYA (C.X. 604) (f). — A Lévai p. forrásvidékén van.

VAJNAFALVA (B.III.Sz. 431) (t). — Az 1611-ben Kovásznáról Szemerjára honosodott Vajna család nevét őrzi a helynév.

VALLATÓ (C.X. 605). — Fürdőmedence Sugásfürdőn. Rendkívül hideg vize miatt a néphumor. *Vallatónak* nevezte el.

VARGA (A.RSz. 126). — A szemerjai templom és temető felé egy útrövidítő *Szoros* (100.) neve volt, a Varga családról. Ma nem létezik.

VASHÍD (A.Á. 214) I. Régi vashíd.

VASKAPU (C.VIII.Sz. 606) (e).

* VASKATA. 1728: *Vas-kata* nevű erdő — Az egyszer előforduló erdőnév *Vas Kata* emlékét tarthatta fenn.

VASKERT (A.RSz. 191) (be). — A szemerjai Templomhegy DK. oldalának neve. L. Nagy Ferenc füveskertye.

VASÚTRAMENŐ (B.II. 432) (sz).

VASZITANYA (B.II. 433) (sz). — A Szépmezőn az országút és vasút között állott Stanciu Vaszi tanyája, nagy birtoka közepén.

VÁRADI EMLÉKMŰ (A.Üt. 192). — Azt a helyet jelöli, ahol 1854-ben Váradi József és Bartalis Ferenc székely vértanúkat kivégezték. L. még Örköeleje.

VÁRADI JÓZSEF-UCCA (A.Ö. 127) 1940-től napjainkig. Lascăr Catargiu és Őbor de Vită (1920–40) és Váradi József-utca 1920 előtt. — 1857-ben Hegy-utca volt a neve.

VÁRGÖDRE (A.Ö. 215). — A Vártemplomtól É. egy mély árok neve, melyben a Vár-utca települt.

VÁROSI BÉRPALOTA (A.Ö. 193). — Épült 1896–7-ben. A Dohánygyár ebben kezdte meg működését. Ma a Városi Néptanács székháza.

VÁROSMAJOR (A.Ö. 194) (be). — A városgazdaság központjának neve volt.

VÁRTEMLOM (A.Ö. 179). — A református egyház 15. században épült, többször renovált, átalakult műemlék-temploma, ovális várfal között.

VÁSÁRMEZEJE (A.Ö. 194) (be). 1767: *Vásár mezején fellyel* in Vicinitatibus ab Oriente a *Vásár mezeje*, vagy is a Daczo Jozsef Ur Udvarháza Kapuja eleje, a Meridie az Templom felé fel járó Ország Uttya, a Septemtrione a Daczo Josef Ur Csürös kerti mellet eljáró Országos Ut az Eregély felé, ab Occidente Vero Sepsí Sz. György között Brassó felől az Árkos felé fel menő Ország Uttya. 1771: A Daczo Josef Ur Udvarháza mellett levő eger also véginél, *Vásár Mezeje* nevezetű hely. 1786: A malmon feljel vic. N. Keletről az Olt, N. Nyugaton a Daczo Josef Ur Egere, Északon a jobbágyok, Délen a puszta vagyis *Vásár Mezeje*. — A baromvásárt a Vásármezőről 1690-ben hozták a Borjujáró helyre, vagyis a Park mai egész területére, melyet attól kezdve Barompiacnak neveztek.

- *VELLESZ, Vélész, Vélecz, Velesz, Villisz, Vallasz, Bélesz, Verlez, Vén Létz. 1622: az *Verlezben* (sz). 1623: *Verlesben* (sz). 1650 körül: *Vellesben* (sz). 1675: *Véllész* nevü helyben (sz). 1701: *Vellesz, Villisz* (sz). 1702: *Villisz* (sz). 1740: *Vélész* (sz). 1762: *Velesz* (sz). 1751: *Bélesz* nevü helyben a Kis tonál (sz). 1767: *Vén Létzbe* (sz). 1821: *Vélész* (sz). 1840: *Véleczben* (sz). 1843: *Vellesz* fele a két ut között (sz). — E sok formában és sokszor említett helynév által jelölt terület az Angyalosi utválasz közelében lehetett, s talán a Válasz, Vállasz ferdült Velleszszé. L. még Útválasz.
- VERESKÚT (C.VIII.Sz. 629) (f). — Édesvizü f., nevét a Veress családról kapta.
- VERESS GYULÁNÉ ERDEJE (C.VIII.Sz. 609) (e).
- VERESTAG (B.XI. 434) (sz, k). — A Veress családé volt.
- VERII — NYÁR-UCCA (A.Á. 129). — 1944-ben nyílt utca neve.
- VERŐFÉNY (C.X. 610) (e). — Délnek fekvő oldal neve.
- VERŐFÉNYÁRKA (C.X. 611). — Verőfénypatakának is nevezik.
- VESZÍTŐÖSVÉNY. — Rövidítő gyalogút a Közbércről az árkosi Mélyárkon át Bölönbe. (Az ezen menő veszít az út hosszából.)
- VICTOR BABEŞ-UCCA (A.Ó. 130). — 1965-ben csinált utca neve, a kiváló orvos-professzorról. Az utca felvezet a volt Újvárossy-kertbe.
- *VIGÁNÓ (A.Ó. 196). 1816: Jozságot mely vagyon S. Szentgyörgyön a városháza háta megett a bé járo utcza és Rákosi sogor Uram szomszédságában a rajta levő *Vigáno* nevü kortsomával. — A régi városháza a Régipiac-tér (91) alsó bütüjén, a Mester- és Pacsirta-utca közötti részen volt, egy nagyon gyenge zsindeyes épület, melyet 1976-ban bontottak le.
- VIITORULUI — JÖVŐ-UCCA (A.Sz. 131). — 1973-ban nyílt utca neve.
- VILÁGLÁTÓ (C.IX. 612) (e). — A Szármánypusztá és a Medvefej közötti magaslat neve.
- VILÁGLÁTÓ (B.V.Sz. 435) (le). — Szép kilátást nyújtó magaslat neve.
- VIORELE — IBOLYA-UCCA (A.Út. 132). — 1944-ben nyílt utca neve.
- VÍZREMENŐ (B.II. és IV. 436) (sz). 1611, 1650 körül, 1762: *Vizre menőben* (sz). 1623: *Vizre jövőben* (sz). 1738, 1756: Gidofalva felől valo határban *Vizre menőben* (sz). — Oltmelletti földek neve.
- VINATORILOR — VADÁSZ-UCCA (A.Út. 128). — 1944-ben nyílt utca neve. Az Út. déli szélén az egy házsoros utcát jelöli.
- VÍZTARTÁNYNÁL (B.XII. 227) (é, le). — A régi ivóvízgyűjtő medence körüli földek neve, a Debrentetón.
- VOICAN — VOJKÁN-UCCA (A.Ó. 133). 1964-től napjainkig. Csaba-u. (1940—1944), Cálugáreni (1920—40) és Vojkán-utca 1920 előtt.
- VOJKÁN (A.Ó. 608) (be) (TT). 17. sz.: Az Oton innen egy öreg hold *Vojkánban* vic. a Templom felől az határ kert (sz). 1738: Árkos felől *Vojkánban* (sz). 1766: Erdő felől valo Határban *Vajkanban* az kihágo Lábban (sz).
- VOJKÁNMEGE (A.Ó. 190) (be) (TT). — A helyet Kertmeginek és Útökertnek is nevezték, az Útő családról.
- VÖLGY (A.Sz. 197) (á). 1762, 1881: Szemerjai *Völgyben* (sz). 1818: *Völgy* nevezetü Hellyben (sz).
- VÖLGYHÁT (B.I. 437) (sz). 1623: *Völgy Karéjon* (sz). 1743: felső lábban a Szent Györgyi határra menőben a *Völgyháton* (sz). 1767: A Szép Mezőn a Szemerjai also Lábban a *Völgy háton* (sz).

- VOJKUJTAG (B.XI. 438) (sz, k). — Családnévből keletkezett.
- VULTURILOR — SAS-UCCA (A.Út. 134). — 1944-ben nyílt utca neve.
- *WELLENREITER MAJOR (A.Ó. 198) (é). — Wellenreiter János gőz-sörfőzdéje állott ezen a helyen, ma a Múzeum telke. (A sörgyár képét l. az 1899-ben megjelent Háromszék vármegye c. Emlékkönyv 180. lapján.)
- ZÁTONY (B.V. 439) (sz). 1728: A Kis Záttonban (k). 1786: Az Also Szép Mezőben a Sziget nevű helyben a Zátton előtt (sz).
- ZORILOR — HAJNAL-UCCA (A.Út. 135). — 1944-ben keletkezett utca neve.
- ZÖLD PÉTER-UCCA (A.RSz. 136). 1944-től napjainkig. Gál Sándor és Bolyai Farkas-u. (1940—44), Prințul Carol-u. (1920—40). — Zöld Péter a „Mádéfalvi veszedelem” egyik kiemelkedő személyisége, a székelység szervezője volt.
- ZUBOGÓ (C.VIII.Sz. 613) vagy *Nagyzubogó*. — Szemerján az Egerben a Galickás-hidnál fürdésre alkalmas hely neve.
- ZUBOGÓ (C.VIII.Sz. 614) vagy *Kiszubogó*. — Az előbbihez hasonló hely az Egerkútjával szemben.
- ZSIDÓTEMETŐ (A.Ó. 615). — A Vojkán-utca felső végénél, a Köztemető (203) alatti temető és k. neve.

J E G Y Z E T E K

¹ Székely Zoltán: *Sepsiszentgyörgy története a középkor végéig Sepsiszentgyörgy*, 1948.

² Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása*. III. 38.

³ Orbán Balázs *Toldásai* a Székelyföld leírása III. k. 30. lapjához. Imreh Barna gépirat-másolata (1958) a Múzeum levéltárában.

⁴ Székely Oklevéltár. I. k. 191—192.

⁵ U.o. 182

⁶ Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 50 éves jubileumára. 1929. 68—9.

⁷ Sepsiszentgyörgy. Székelyföld írásban és képben. 1941. 265.

⁸ Állami Levéltár. Sepsiszentgyörgy. Gödri Ferenc gyűjteménye. Fond 77. Fasciculus 32. 60—61. lap.

⁹ U.o. fasc. 28. 27. l.

¹⁰ Sepsiszentgyörgyi református egyházközség lt. I. 15. Urbarium.

¹¹ Szabó T. Attila: *Anyanyelvünk életéből*. 1970. 374 és 378—383. l.

¹² Állami Levéltár. Sepsiszentgyörgy. Primăria oraşului. Fond 14. Străzile.

¹³ Telekkönyvi Hivatal. Sepsiszentgyörgy. Birtokrészlet lajstrom az 1892—1897 évekből, és a tagosított határ térképei.

¹⁴ *Rövidítések*: Á — Állomásnegyed, á — árok, b — bánya, be — belsőség, Cs. — Csíkinegyed, D. — dél, déli, délen, e — erdő, é — épület, É. — észak, északi, északon, f — forrás, gy — gyümölcsös, h — híd, hgy — hegy, k — kaszáló, K. — kelet, keleti, keleten, l. — lásd, le — legelő, lt. — levéltár, n — név, nevű, neve, Ny. — nyugat, nyugati, nyugaton, Ó. — Óváros, p — patak, RSz. — Régi Szemerja, sz — szántó, Sz. — Szemerjanegyed, sz. — század, t — tanya, tn — terméketlen, TT — tagosítási térkép, ú — út, Úp. — Újpiacnegyed, Út. — Újtelep.

A tagosított határ területi alegységei: I: dülő: Belsőség, II: Gidófalva felőli határ, III: Középhatár, IV: Kilyén felőli határ, V: Szeget és Rét, VI: Hegy, VII: Dél-felőli Lóré, VIII: Benedek mezeje, IX: Bölöni úton innen, X: Bölöni úton túl, XI: Magyarósnak, XII: Kétországut köze, XIII: Szénafű. Eddig a szentgyörgyi határ. — Szemerján: I.Sz.: Belsőség, II.Sz.: Erdőalja, III.Sz.: Oltfelőli határ, IV.Sz.: Alsóláb, V.Sz.: Felső láb, VI.Sz.: Középhegy, VII.Sz.: Benedekmezeje, VIII.Sz.: Nagyrnyék, I.a.Sz.: Szentgyörgyfelőli határ, II.b.Sz.: Kilyén felőli határ.

¹⁵ *A levéltári idézetek évszám szerinti forrásai:*

1349: Székely Oklevéltár. I.56—57. l.

1407: Orbán Balázs Toldásai a Székelyföld leírása III.k.192. lapjához. Imreh Barna másolata (1958) a Múzeum levéltárában.

1493: U.o., a 37. laphoz.

1577, 17. sz., 1803: Állami Levéltár. Sepsiszentgyörgy. (tovább: All. lt.)

Múzeum Törzsgyűjteménye. Fond 75. fasciculus 9,13.1611, 1834: All. lt. *A szemerjai Vajna család lt.* F.65. nr. 120.1635, 1738, 1749, 1750, 1752, 1753, 1760, 1761, 1762, 1767, 1768, 1769, 1786, 1795, 1810, 1829, 1840, 1843, 1845, 1857, 1874: All. lt. *Gödri Ferenc gyűjteménye.* F. 77., fasc. 18, 19, 20, 28, 29, 30, 31, 33.

1650, 1766, 1813, 1815, 1816, 1817, 1821, 1829, 1831, 1832, 1834, 1840, 1843, 1847,

1856: All. lt. Sepsiszentgyörgyi Nagy cs. lt. F. 65. nr. 11.

1680, 1703: All. lt. *Szemmerjai Hamar család lt.* F. 65. nr. 93.1755, 1842: *Sepsiszentgyörgyi református egyházközség lt.* I.14.1835, 1881, 1886: *Szemmerjai református egyházközség lt.* C. csomó.1897: All. lt. *Ocolul Silvic.* Fond 162.

1568, 1578, 1586, 1622, 1623, 1641, 1656, 1665, 1666, 1671, 1672, 1675, 1677, 1681,

1685, 1686, 1687, 1689, 1690, 1692, 1693, 1695, 1696, 1698, 1699, 1701, 1702, 1703, 1704,

1708, 1715, 1728, 1732, 1734, 1745, 1747, 1749, 1751, 1752, 1756, 1765—1796, 1767, 1799,

1818, 1828: *Szabó T. Attila Erdélyi Helynévtörténeti Adattár.*1896: *A lécfalvi Györbiró-család lt.* Györgybiró Pálnál.*Az idézet nélküli, de évszám helynevek forrásai:*

1676, 1698, 1705, 1712, 1719, 1761, 1762, 1767, 1813, 1816, 1835, 1885:

Bogáts Dénes gyűjteménye. L. a. 6. jegyzet.1894—1907: *Gödri Ferenc polgármesteri jelentései 1894—1907.*1904, 1924: *Árkosi unitárius egyházközség 1900—1941 évi jegyzőkönyve.*

¹⁶ *Cimzőként nem szereplő régi utcanevek és az újonnan keletkezett utcák magyar neve, az utcák mai számával:* Ady Endre-utca (59, 79), Akácós-u. (104), Alszeg-u. (40), Arany János-u. (33, 60, 82), Apor Péter-u. (84), Apponyi Albert-u. (60, 61), Gr. Alexandrescu-u. (112), V. Alexandri-u. (88), Attila-u. (50), Axente Sever-u. (79), Ág-u. (24), Állomás-u. (45), Árkosi-u. (2), Árnas-u. (125), Árpád-u. (114), Gen. Avarescu-u. (62), Bank-u. (79), Barátság-u. (95), Baromhegy-u. (127), Barompia-u. (127), Baross Gábor-u. (13), Bartalis Ferenc-u. (5), M. Basarab-u. (48), Bánnyász-u. (73), Báránka-u. (74), Báróné-u. (8), S. Bärnuțiu-u. (6, 33), N. Belojannis-u. (29), Bem. József-u. (39), Benedek Elek-u. (32, 70), Bethlen Gábor-u. (59), Béke-u. (87), Bocskai-u. (20), Bod Péter-u. (18), Bogdan Vodă-u. (114), Bolyai Farkas-u. (136), Borviz-u. (115), S. Brancovici-u. (28), Brassai Sámuel-u. (133), Brassói-u. (73), I. C. Brătianu-u. (27, 62), Gen. Cambrea-u. (55), D. Cantemir-u. (111), Carmen Sylva-u. (121), Pr. Carol-u. (55, 136), R. Carol-u. (57), L. Catargiu-u. (127), Călugăreni-u. (133), Cipariu-u. (59), V. Conta-u. (42), M. Costin-u. (36), H. C. Crișan-u. (62), Crucii-u. (11), Cuza Vodă-u. (83), Csaba-u. (133), Csáky István-u. (22), Császár Bálint-u. (124), Cse-rey Jánosné-u. (52, 56), Csiki-u. (22), Csokonai Vitéz Mihály-u. (21), Csorgó-u. (21), Csutak Vilmos-u. (109, 123), Daczó-u. (70), Dakó-u. (41), Dohány-u. (124), Domb-u. (26.), Dorobanți-u. (92), Dragoș Vodă-u. (21), I. G. Duca-u. (62, 100), Reg. Eliza-beta-u. (20), Előpataki-u. (55), Egészségügyi sétány (106), M. Eminescu-u. (66), Erdő-u. (5, 89), Eroi Sovietici-u. (63), Építők-u. (23), Fáklya-sétány (34), Felszeg-szoros (36), Fecske-u. (102), Reg. Ferdinand-u. (35), Ferma-u. (37), Florilor-u. (8, 40), Forrás-u. (53), Fő-u. (97), Fülemlé-u. (98), Fürdő-u. (59), Fűzes-u. (105), Galamb-u. (93), Gábor Áron-tér (121), Gál Sándor-u. (136), Gerle-u. (123), Gernád-u. (6, 59), Gépész-u. (69), Gólya-u. (7), Gödri Ferenc-u. (55), Görgey Arthur-u. (3), Gőzfürdő-u. (66), Gropilor-u. (123), P. Groza-u. (112), Gyár-u. (33), Gyertyánffy-hősök u. (3), Hajnal-u. (135), Haladás-u. (99), Hársfa-sétány (117), Hátsó-u. (138), Hegy-u. (127), Hid-u. (92), Honvéd-u. (92), Horgász-u. (90), Hóvirág-u. (46), V. Horthy Miklós-u. (35, 73), Hóközpont-sétány (14), Hunyadi János-u. (8), Ibolya-u. (132), Ifjúság-sétány (120), Ilyefalvi-ut (73), Ipacs-u. (8, 40), Iskola-u. (57, 107), Sz. István-u. (7), A. Iancu-u. (44), Jókay-u. (29), N. Iorga-u. (29), Józsa Béla-u. (123), Jövő-u. (131), Katona-u. (84), Kálvin-tér (91), Károli Gáspár-u. (111), Kender-u. (18), Kereszt-u. (11), Kertész-u. (47), Kilyéni-u. (9),

119), Kis-u. (71), Kórház-u. (112), Kossuth Lajos-u. (62), Kicsi-u. (35), Kovács Gábor-u. (19, 44), Kölcsey Ferenc-u. (100), Könyök-u. (61), Kőrösi Csoma Sándor-u. (76,—119), Közép-u. (72), Lajos király-u. (6, 56), Nagy Lajos-király-u. (56), Lakatos-u. (60), László Ferenc-u. (72), Gh. Lazár-u. (73), A. Lăpuşneanu-u. (9, 119), Lendület-u. (4), Libóc-u. (82), Liliom-sétány (25), V. Luca-u. (29), V. Lucaci-u. (39), V. Lupu-u. (70), Major-u. (80), P. Maior-u. (11), T. Maioreşcu-u. (87), M. Malinovsky-u. (82), Malom-u. (75), R. Mariei-tér (63), Mátyás-király-u. (63), Mărăşeşti-u. (67), Megyeház-u. (63), Mező-u. (17), Mester-u. (70), Mikes Kelemen-u. (88, 114), Gr. Mikó Imre-u. (62, 107), Militară-u. (84), G. Moşoiu-u. (62, 107), Munkás-u. (76), A. Mureşan-u. (109, 123), Múzeum-sétány (78), Múzsák-u. (77), Nagy-u. (28), Nagy Sándor-u. (36, 52), Nap-u. (110), Nyár-u. (129), Oborul de vite-u. (127), Oncsa-telep (46), Olá-u. (70), Oniţiu-u. (41), Otthon-sétány (12), Ősz-u. (122), Pacsirta-u. (20), Palló-u. (111), Patak-u. (87), Petőfi Sándor-u. (100, 107), Pietra paznică-u. (5, 86), Plevnei-u. (80), Gh. Pop de Băşeşti-u. (61), Posta-u. (57), Potsa-u. (112), Progres-u. (29), Rákóczi Ferenc-u. (20, 115), Rákóczi György-u. (68), P. Rareş-u. (52), Dr. I. Raţiu-u. (39), Războieni-u. (60), Regală-u. (124), Régi-piac-u. (20), Rét-u. (6, 61), Romană-u. (32), Roozewelt-u. (92), Rövid-sétány (10), Rózsa-u. (103), A. Şaguna-u. (50), Sajtó-u. (94), Sas-u. (134), Sétátér-u. (35), A. Sever-u. (70), Sikó-szoros (59), Siló-u. (109), Simeriei-u. (113), Gh. Şincai-u. (21), Sólyom-u. (111), Stalin-u. (35), Szabadság-tér (63), Szabó Dezső-u. (29), Szapolyai János-u. (40), Szarvas-u. (15), Szász Károly-u. (11), Szemerjai fő-u. (55), Szent László-ut (113), Szegfű-u. (43), Székely-u. (66), Széna-u. (39), Szorgalom-u. (49), Szövőgyár-u. (33), Tankó-u. (29), Tanulók-u. (30), Tavasz-u. (96), Teleki Pál-u. (62), Temető-u. (19), Templom-u. (20), Termés-u. (101), Testvériség-u. (51), Tisza István-u. (6, 61), Tito-u. (88), Todicescu-u. (3, 75), Tompa Mihály-u. (67), Új-u. (88), Unirii-u. (91), Uzoni-u. (85), Vadász-u. (128), Vasut-u. (62), Vasutas-u. (13), Vámház-u. (100), Vár-u. (16), Vásármezeje-u. (114), Vásártér-u. (121), Vámii-u. (100), Villa-u. (42), Virág-u. (40), M. Viteazul-u. (59), T. Vladimirescu-u. (48), Vöröshadserég-u. (3), Vörösmartý Mihály-u. (61), Zrinyi Miklós-u. (28), Zsák-u. (52), Zsigmond-király-u. (80).

A HELYNEVEK SZÁMSZERINT CSOPORTOSÍTVÁ

1. Arany János utca, (a továbbiakban a 138. sorszámig az *utca, tér, sétány* szók mellőzésével csak ezeknek nevét tüntetjük fel) 2. Arcuşului, 3. Armata Roşie, 4. Avîntul, 5. Bartalis Ferenc, 6. Bánki Dónát, 7. Berzei, 8. Bolyai János, 9. Braşovului, 10. Brazilor, 11. Budai Nagy Antal, 12. Căminului, 13. Ceferiştilor, 14. Centralei, 15. Cerbului, 16. Cetăţii, 17. Cîmpului, 18. Cînepii, 19. Cimitirului, 20. Ciocîrliei, 21. Cismelei, 22. Ciucului, 23. Constructorilor, 24. Crîngului, 25. Crinului, 26. Dealului, 27. Debren, 28. Dózsa György, 29. Dumitru Petrescu, 30. Elevilor, 31. Energiei, 32. Erege, 33. Fabricii, 34. Făcliei, 35. 16. Februarie, 36. Felszeg, 37. Fermei, 38. Fintínei, 39. Fínului, 40. Florilor, 41. Fundătură, 42. Furcii, 43. Garoafei, 44. Gábor Áron, 45. Gării, 46. Ghiocilor, 47. Grădinarilor, 48. Gyárfás Jenő, 49. Hărniciei, 50. Horea, Cloşca, Crişan, 51. Infrăţirii, 52. Irinyi János, 53. Izvorului, 54. 11 Iunie, 55. József Attila, 56. Karl Marx, 57. Kossuth Lajos, 58. Kökönyes, 59. Kőrösi Csoma Sándor, 60. Kriza János, 61. Lázár Mihály, 62. Lenin, 63. Libertăţii, 64. Livezii, 65. Lunca Oltului, 66. 1 Mai, 67. Malomgát, 68. Martinovics, 69. Mecanicilor, 70. Meseriaşilor, 71. Mică, 72. Mijlocului, 73. Minierilor, 74. Mioriţei, 75. Morii, 76. Muncitorilor, 77. Muzelor, 78. Muzeului, 79. Nagy György, 80. N. Bălcescu, 81. Nouă, 82. 7 Noiembrie, 83. Oltu-

lui, 84. Orbán Balázs, 85. Ozunului, 86. Örkő, 87. Părăului, 88. Păcii, 89. Pădurii, 90. Pescarilor, 91. Piața Veche, 92. Podului, 93. Porumbeilor, 94. Presei, 95. Prieteniei, 96. Primăverii, 97. Principală, 98. Privighetorii, 99. Progresului, 100. Puskás Tivadar, 101. Recoltei, 102. Rîndunicii, 103. Rozelor, 104. Salcîmilor, 105. Sălcilor, 106. Sănătății, 107. Școlii, 108. Scurtă, 109. Silozului, 110. Soarelui, 111. Șoimului, 112. Spitalului, 113. Stadionului, 114. Ștrandului, 115. Șugașului, 116. Tánscics Mihály, 117. Teilor, 118. Textiliștilor, 119. Țigaretei, 120. Tineretului, 121. Țîrgului, 122. Toamnei, 123. 1 Decembrie 1918., 124. Tutunului, 125. Umbrei, 126. Varga, 127. Váradi József, 128. Vînațorilor, 129. Verii, 130. Victor Babeș, 131. Viitorul, 132. Viorele, 133. Voican, 134. Vulturilor, 135. Zorilor, 136. Zöld Péter, 137. Szoros, 138. Dosului, 139. Akasztófa, 140. Akasztófagödre, 141. Alszeg, 142. Állomás negyed, 143. Bajkó-telep, 144. Barompiac, 145. Bazár, 146. Bertalan-féle telek, 147. Béldi telek, 148. Bélmező, 149. Bikahegy, 150. Bolgárszeg, 151. Borvizfelett, 152. Borviz, 153. Büdöskút, 154. Csíki negyed, 155. Daczópusztája, 156. Daczó-udvarház, 157. Ehéditelek, 158. Epreskert, 159. Erege-tiz, 160. Égetődomb, 161. Felszeg, 162. Felszeg-tiz, 163. Forró-Szege, 164. Fügekert, 165. Györgybiró bánya, 166. Karácsony malom, 164. Kis János harangöntő műhelye, 168. Korzó, 169. Libóc, 170. Köleskert, 171. Közkút, 172. Mentelep, 173. Kuttér, 174. Ujtér, 175. Nyakvágókő, 176. Oncsatelep, 177. Ótmető, 178. Örkő, 179. Vártemplom, 180. Lábasház, 181. Park, 182. Szemerja negyed, 183. Székely Nemzeti Múzeum, 184. Székház, 185. Tempalomhegy, 186. Tisztviselőtelep, 187. Újpiac negyed, 188. Újpiac, 189. Újvárosi-kert, 190. Vojkánmege, 191. Vaskert, 192. Váradi-émlékmű, 193. Városi bárpalota, 194. Vásármezeje, 195. Városmajor, 196. Vigánó, 197. Völgy, 198. Wellenreiter-major, 199. Tó, 200. Stadion, 201. Szemerjai temető, 202. Katolikus temető, 203. Köztemető, 204. Román temető, 205. Emlékműnél, 206. Alszeg-tiz, 207. Disznó-piac. 208. Állomás, 209. Libacsárdánál, 210. Nagyhid, 211. Porond, 212. Sz. Mikó K., 213. Újhid, 214. Régi vashíd, 215. Várgödre, 216. Simeria-Szemerja (rég), 217. Debrénpatak, 218. Olt, 219. Szemerjapataka, 220. Óváros, 221. Szaladaszalóhely, 222. Alsóhatár, 223. Alsó vagy Kilyén felől való határ, 224. Alsóláb, 225. Alsónagy rét, 226. Árvaház, 227. Víztartánynál, 228. Alsóvápa, 229. Angyalosi útszökő, 230. Angyalosiválaszút, 231. Angyalosiútrajövő, 232. Aratásmező, 233. Asztagoskert, 234. Ágasút, 235. Ágasútközött, 236. Árkosigyepü, 237. Árkosihidramenő, 238. Árvaháztagja, 239. Baczó, 240. Bagjos, 241. Csigojás, 242. Bárómajorja, 243. Bányamellet, 244. Bedeháziláb, 245. Bedeházimalom, 246. Bekehidiláb, 247. Belsőhegyoldal, 248. Bendi, 249. Benedekmezeje, 250. Benedekpataka, 251. Benkőkert. 252. Borbéjikaszaló, 253. Bölöniút, 254. Bukkó, 255. Cene, 256. Cigánytemető, 257. Csege, 258. Csentihalma, 259. Csereajja, 260. Csigojás, 261. Csiszlik, 262. Daczó József úr egre, 263. Debrentető, 264. Debren, 265. Kurtabérc, 266. Debrénkapu, 267. Délremenő, 268. Domokosnétagja, 269. Döggert, 270. Középhegy (Szemerja), 271. Döröngöző, 272. Eger, 273. Egerremenő, 274. Melegoldal, 275. Egereleje, 276. Egerkúttya, 277. Epres, 278. Epres-

tető, 279. Erdőajja, 280. Erd. felől való forduló határ, 281. Farkasverem, 282. Felmenő, 283. Felsőláb, 284. Felsőnagyvára, 285. Felsőrét, 286. Furujáspuszta, 287. Füzeskert, 288. Gátfej, 289. Gergejtanya, 290. Gémvára, 291. Gidófalva felől való forduló határ, 292. Gödörszökő, 293. Gödörkaré, 294. Gyümölcsköze, 295. Halom, 296. Havad, 297. Hegy, 298. Hegyoldal, 299. Horgas, 300. Horváltanya, 301. Hosszú, 302. Hoszumege, 303. Incze-tanya, 304. Ipacs, 305. Ipacsmart, 306. Ipacspatak, 307. Kakascsigojás, 308. Katonaút, 309. Katonya, 310. Katonanyapataka, 311. Kántori kaszáló, 312. Kápolna, 313. Bokortanya, 314. Kenderkert, 315. Depnertag, 316. Kerekföld, 317. Kerekföld, 318. Kerekerdő, 319. Kerekerdőkajukja, 320. Két-árokköze, 321. Kertmege, 322. Kertrejövő, 323. Keniszéj, 324. Keniút, 325. Kétároktó, 326. Kétországútköze, 327. Kézdivásárhelyi út baloldalán levő parcella, 328. Kihágóláb, 329. Kilyén felőli határ, 330. Kilyéni tanorkapu, 331. Király Zsigmondné tanorokja, 332. Kishid, 333. Kishorgas, 334. Gát, 335. Kisszék, 336. Kistó, 337. Nagyvára, 338. Kolcatanya, 339. Kolcatag, 340. Kolcagödör, 341. Kopacrét, 342. Koronca, 343. Kósagödre, 344. Kőkönyes, 345. Kőkönyespataka, 346. Középhatár, 347. Középláb, 348. Kurtahegy, 349. Kutas, 350. Külsőhorgas, 351. Laborvölgye, 352. Lepeduskert, 353. Lóköto, 354. Lókert, 355. Macskaponk, 356. Magyarósnak, 357. Magyarószeg, 358. Malomárok, 359. Malmon alól, 360. Malmonfejjel, 361. Meckenkert, 362. Messzelátó melletti parcella, 363. Miklóföld, 364. Miklóspataka, 365. Molnár Áron féle hely, 366. Nagy Elek tanyája, 367. Nagy Elek gyümölcsöse, 368. Nagykép, 369. Nagyszék, 370. Nagytó, 371. Nájman tanya, 372. Nyergesföld, 373. Nyultanyán belől levő parcella, 374. Nyultelep, Nyultanya, 375. Oltranézó, 376. Olt melletti határ, 377. Oltárszer, 378. Omlás, 379. Országuttyarájövő, 380. Ökrös, 381. Papcseréje, 382. Papföldszere, 383. Papösvénye alsó, 384. Papösvénye felső, 385. Pálpataka, 386. Pázsintostó, 387. Pázsintút, 388. Pincely, 389. Pityókahegy, 390. Rókalik, 391. Régi erdőölüt, 392. Rét, 393. Saskert, 394. Sándorbokra, 395. Sándor Géza malma, 396. Sikóláb, 397. Sikókert, 398. Sorbánkuttya, 399. Sóstó, 400. Sütőtanya, 401. Szabadföld, 402. Szárazpatak, 403. Szász Mócsi sánca, 404. Szaladaszalóhely, 405. Szeget, 406. Szeget és Rét, 407. Szegetkapu, 408. Szemerjailáb, 409. Szentgyörgy felőli határ, 410. Szentiványi úton belől, 411. Szentiványi utszökő, 412. Szentkirályi széj, 413. Székhalma, 414. Kislikipatak, 415. Székszéjje, 416. Szénafü; 417. Szépmező, 418. Alsószépmező, 419. Szépmezői határ, 420. Szerü mellett levő parcella, 421. Szerüskert, 422. Szilon, 423. Szurdukajja, 424. Tanorkapu, 425. Temetőmelletti dülő, 426. Templom felett, 427. Tókhiggya, 428. Tókpataka, 429. Torokárka, 430. Törökcsicsaj, 431. Vajnafalva, 432. Vasutramenő, 433. Vaszitanya, 434. Vesterag. 435. Világlátó, 436. Vizremenő, 437. Völgyhát, 438. Vujkujtag, 439. Zátony, 440. Ilyefalvi út, 441. Kilyénfelőli határ (Szemerjai), 442. Eperes, 443. Oltfelőli határ, 444. Cseréskuttya, 445. Lövőde, 446. Andornyak, 447. Andornyakpataka, 448. András erdeje, 449. Avaspuszta, 450. Árpád forrás, 451. Ásottkutelve, 452. Batri pusztája, 453. Birónépusztája, 454. Bivalastó pusztája, 455. Bodor kriptánál, 456. Bodorkut, 457. Bodortanya,

458. Bodos, 459. Bodospataka, 460. Bonyha forrása, 461. Bonyhapataka, 462. Bodosajja, 463. Bodostető, 464. Borbáttető, 465. Boronahid, 466. Boronahid csorgó, 467. Botnékutya, 468. Botnépataka, 469. Bölöni köves, 470. Bölöni uton inneni dülő, 471. Bölöni uton tul lévő dülő, 472. Cigányszöktető, 473. Császár Gyula erdeje, 474. Csereoldal, 475. Cseresznyés pusztája, 476. Csernapusza, 477. Csiklonárka, 478. Csucsaj, 479. Csuszáj, 480. Avasajja, 481. Csuszfűpataka, 482. Dacóhavas, 483. Debrefő, 484. Dél-felöli lóré, 485. Dolacseere, 486. Eklézsia, 487. Szentegyház felett, 488. Erősoldal, 489. Erzsébetkút, 490. Esztenakút, 491. Fakút, 492. Fakútárka, 493. Falkabikkutya, 494. Farkasösvény, 495. Fábiánerdeje, 496. Ferikeforrás, 497. Főkút, 498. Galickáshíd, 499. Gátlások, 500. Gerébcseré, 501. Szárazárok, 502. Gödörkaré, 503. Görgő, 504. Görgőpuszta, 505. Görgőkertkúttya, 506. Görgőkert, 507. Görgöveremárka, 508. Gyertyánoskút, 509. Gyékényes, 510. Gyílkosárok, 511. Havadtető, 512. Rókalik, 513. Hát-sóbódos, 514. Hidegkút, 515. Hidegkútgerince, 516. Hidelveárka, 517. Hidelve, 518. Honvédkút, 519. Nagy Lajosné pusztája, 520. Hosszúbérc, 521. Hosszúhágó, 522. Hosszúlátó, 523. Ingóbérc, 524. Ingóbércpataka, 525. Irmosárka, 526. Itatóhely, 527. Jogos, 528. Jenőforrás, 529. Jádzómező, 530. Kerekalmafa, 531. Kevergető, 532. Kénipusza, 533. Kicsikút, 534. Kis Piliske, 535. Kisköves, 536. Kissugás, 537. Kistökés, 538. Kőbánya, 539. Kölcepuszta, 540. Könnyezőforrás, 541. Köves, 542. Közberc, 543. Kurta, 544. Külsőhegyoldal, 545. Lábáztatóborvíz, 546. Lévaikert, 547. Lévaipatak, 548. Lombos, 549. Lórépuszta, 550. Lórépataka, 551. Lukácskút, 552. Magoshegy, 553. Magoshegyoldala, 554. Magoshegyiforrás, 555. Magoshegy-pataka, 556. Marinkapuszta, 557. Medvefej, 558. Mészégető, 559. Miklós Péterné kertye, 560. Mogyorós, 561. Mogyoróskút, 562. Nagyrányék, 563. Nagypiliske, 564. Nagypusza, 565. Nagytökés, 566. Nádas, 567. Nádaspatak, 568. Nyáros, 569. Nyárospatak, 570. Nyír, Nyíres, 571. Orotvány, 572. Ovárerdő, 573. Örkőmege, 574. Örkőfeje, 575. Orotványoldal, 576. Papkúttya, 577. Papokerdeje, 578. Petőcsárok, 579. Petőcspuszta, 580. Petőcskúttya, 581. Piliskepataka, 582. Pókapataka, 583. Ravaszlik, 584. Ráctanya, 585. Sárosút, 586. Sósborvíz, 587. Bäile Sugas, 588. Szármánypuszta, 589. Szármánykúttya, 590. Szármányköves, 591. Szászokerdeje, 592. Szászölésárka, 593. Szemvíz, 594. Szendreipatak, 595. Szármány pataka, 596. Szendreiforrás, 597. Szentegyházerdeje, 598. Szénégetőkárka, 599. Szurduk, 600. Tekenyősút, 601. Tetveskút, 602. Tisztított-cseré, 603. Tolvajok asztala, 604. Vadászokkúttya, 605. Vallató, 606. Vas-kapu, 607. Verescseré, 608. Vojkán, 609. Veres Gyuláné erdeje, 610. Verőfény, 611. Verőfényárka, 612. Világlátó, 613. Zubogó nagy, 614. Zubogó kicsi, 615. Zsidótemető, 616. Baromvásár, 617. Állatkert, 618. Gőzlő, 619. Havashágó, 620. Kicsi-utca, 621. Papréttye, 622. Középtiz, 623. Székejút, 624. Rajmestanya, 625. Sugási-út, 626. Szármánytető, 627. Előpataki-út, 628. Mészégetőárka, 629. Vereskút, 630. Szemerjaicsorgó, 631. Bodoskúttya, 632. Dólacsereárka, 633. Szemerjaitó, 634. Kásáserdő, 635. Boracsere, 636. Kukujé, 637. Akojháti-út, 638. Útválasz, 639. Mészégetőpataka, 640. Györbírófürdő, 641. Középhegy, 642. Kőházkert, 643. Csordadélló, 644. Eper, 645. Eger.

TOPONIMIA ORAȘULUI SF. GHEORGHE

Rezumat

Sf. Gheorghe, reședința județului nostru în anul 1979 — an în care Muzeul Județean împlinește un secol de activitate științifico-educativă — este un oraș cu peste 50 000 de locuitori. Înainte de eliberare, oraș de provincie cu o industrie ușoară moștenită din timpul capitalismului timpuriu, azi cu un număr de populație triplată este în plină dezvoltare economico-urbanistică. În timpul revoluției burghezo-democratice din 1848 orașul cu numai 2 300 de locuitori se întindea pe o suprafață totală de 5 800 Ha. retras pe malul drept al Oltului. Simeria de azi era despărțită de Sf. Gheorghe de un câmp de mai bine de 2 km lungime. Abia în anul 1880 ele se unesc atât geografic, cât și din punct de vedere administrativ-gospodăresc în special prin înființarea fabricilor textile și de țigărete, când artera principală ce lega orașul cu Simeria a devenit deja locuită pe ambele laturi. Înființarea căii ferate Brașov—Sf. Gheorghe (1891—97), face ca și pe malul stâng al Oltului pe terasă și pe marginea Șesului Frumos să se formeze un nucleu de așezări, nucleul actualului cvartal al Gării și al platformei industriale.

Din primii ani de după eliberare, dar în special după înființarea județului Covasna, orașul Sf. Gheorghe parcurge o dezvoltare economico-urbanistică necunoscută încă în istoria sa. Din punctul nostru de vedere o importanță hotărâtoare are dezvoltarea teritorială, deci extinderea orașului, bazată pe un proces de sistematizare științifică.

Numai în timpul ultimelor două cincinale au apărut cartiere și zone industriale noi. Astfel platoul de terasă între Simeria și Sf. Gheorghe suportă modernul cartier Simeria. La nord și la est unde pe șesul pârului Kőkönyes și al fluviului Olt nu de mult se întindeau bălți și mlaștini, în trecut nu prea îndepărtat s-au înălțat cartierele Ciucului și 11 Iunie. Drumul de centură ce taie lunca Oltului adăpostește o micro-zonă industrială pe fînețele de altă dată, iar ogoarele terasei de dincolo de Olt s-a extins platforma industrială al orașului, industrie ce direcționează sigur coordonatele de dezvoltare în viitor al acestui oraș.

În urma acestor mari extinderi și prefaceri zone întinse ce făceau parte în fondul agricol dispar, cedînd locul vetei orașului. Paralel cu fenomenul dispăr — cum este și de înțeles — toponimia populară locală legată de aceste terenuri. În cartierele noi însă — în zona cu denumiri specifice poate — se naște o nouă rețea stradală, se nasc noi toponimii. În zona păduroasă odată cu naționalizarea, prin lichidarea parcelelor particulare și a celor a posesorilor de pădure, multe denumiri sînt deja pe calea uitării.

Lucrarea de față bazată pe o lungă activitate al colectivului de autori, are drept scop salvarea și materializarea toponimiei orașului, ca un produs spiritual a celor din partea locului.

Fenomenul este general pe țară, ca o consecință al amplului program de dezvoltare social-economică a localităților din România. Este deci datoria oamenilor de știință de a menține acest tezaur topo și oronimic ce are o importanță în primul rînd topografică căci pe ele se bazează toponimia oficială, hărțile turistice-montane, ghidurile, precum și cele de cadastru. Toponimia reflectă caracteristicile de altă dată al locului respectiv, avînd o reală valoare celor care vor fi chemați să schițeze mai tîrziu cronică de dezvoltare al orașului. Pentru noi, fiii naționalităților conlocuitoare are drept și o valoare lingvistică inevitabilă și de mare preț, ce poartă pe ea caracteristicile graiului secuiesc local.

Lucrarea noastră nu se ocupă numai cu toponimia veche ci cuprinde totalitatea denumirilor noi, apărute odată cu dezvoltarea orașului (străzi, cartiere, zone) toate fixînd pe schițe (A=vatra orașului, B=zona agricolă și C=pădurea) urmată de note și abrevieri.

**DIE ORTSNAMEN DER STADT SFĪNTU GHEORGHE —
SEPSISZENTGYÖRGY**

Auszug

Sfintu Gheorghe — Sepsiszentgyörgy im Mittelalter der Szekler Stuhlbezirk von Sepsi, die Residenzstadt des späteren Komitats Háromszék (des Komitats Dreistühle) und die des heutigen Bezirks Covasna — Kovászna liegt am beiden Ufern des Alt Flusses. Im Jahre 1849 hatte die Stadt 2 337 hauptsächlich im Ackerbau beschäftigte Einwohner. Heute beträgt die Einwohnerzahl mehr als 50 000. Die Mehrzahl davon arbeitet in der Industrie. Von den 5 800 ha Lande der Stadt ist die Hälfte dem Ackerbau zugeteilt, ein Teil der anderen Hälfte ist von Wäldern besetzt und der Rest ist die eigentliche Stadt. Von der ganzen Fläche wurden mehr als 800 Ortsnamen (toponomische Namen) dieser Ortschaft gesammelt. Diese Sammelarbeit wurde in Folge der schnellen Entwicklung der ökonomischen und sozialen Ordnung ohne Aufschub nötig. In dieser neuen ökonomischen Ordnung verlieren die alten Namen ihre Bedeutung und so verliert sich auch ihre Brauchbarkeit für verschiedene Wissenschaften (Linguistik, Ansiedlungsgeschichte, Erdkunde, Ethnographie, Demographie, Orts — und Kulturgeschichte und Touristik). Das haben wir durch verschiedene Beispiele in unserer Darstellung gezeigt. Ein ausführliches Studium zeigt alles, was die Autoren aus diesem toponomischen Material hinsichtlich der Ortserdkunde, der Ortsgeschichte oder der Linguistik für wichtig hielten und es versuchten zu klären und hervorzuheben.

Die Gebiete, welche von den in der Buchstabenfolge phonetisch mitgeteilten Ortsnamen bezeichnet werden, befinden sich durch Ziffern dargestellt in den drei Karten. Die erste Karte (A) stellt uns die eigentliche Stadt dar, die zweite Karte (B) das Gebiet für Ackerbau und die dritte Karte (C) enthält die Wälder. In den drei Karten werden die Ortsnamen durch Ziffern verzeichnet z.B. B XII 256. Römische Ziffern zeigen kleinere geographische Punkte an, arabische Ziffern zeigen uns den genauen Punkt des Ortsbestehens dieser Einteilung an.

In der beiliegenden Liste mit den gebrauchten Dokumenten haben wir einen Überblick über das dokumentarische Material, welches wir verwendet haben, gegeben. Die Liste der Abkürzungen reicht uns einen Überblick, wie man das Material zu verwenden hat.

Der Zweck unserer Sammlung ist die Rettung der uralten Namen, damit sie nicht in Vergessenheit geraten. Es sind herrliche Dokumente, welche uns die wunderbare geistige Fähigkeit unseres Volkstums zeigen.

